

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุวัช พานิชวงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด
371.103
ส 875 ก

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

บทคัดย่อ
ของ
สุวัช พานิชวงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2546

CD:1

11/07/2022

23 เม.ย. 2546

สุวัช พานิชวงษ์. (2546). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของ
นักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ,
รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของ
ผู้ปกครองนักเรียน, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองนักเรียนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของ
นักเรียนและเพื่อศึกษาตัวแปรในการทำนายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริม
การเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
6 ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 214 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ความรู้ และการปฏิบัติ
ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน
209 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.70 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การวิเคราะห์หาความแปรปรวน (ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยการคัดเลือกตัวแปรแบบสเตปไวส์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ในส่วนของปัจจัยย่อย คือ วุฒิการ
ศึกษา, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทาง
บวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้
ด้านพฤติกรรม และด้านอาชีพ ส่วนปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ในปัจจัยย่อย
ด้านอาชีพของผู้ปกครองนั้น มีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้
ของนักเรียนในด้านความรู้ และด้านพฤติกรรม ตัวแปรจำนวนบุตร และตำแหน่งทางสังคมใน
ท้องถิ่น พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

2. กลุ่มตัวแปรที่มีนัยสำคัญ (ประสิทธิภาพสูงสุด) ในการพยากรณ์การมีส่วนร่วมใน
การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับบทบาท
การมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม โดยทั้ง 2 ตัวแปรนี้มีอำนาจในการพยากรณ์การมี
ส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ร้อยละ 41.00

PARTICIPATION OF STUDENTS' GUARDIANS TO ENCOURAGE LEARNING OF
STUDENTS IN AMPHUR MUANGSUPHANBURI SUPHANBURI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
SUWAT PHANITCHAWONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
March 2003

Suwat Phanitchawong. (2003). *Participation of Students' Guardians to Encourage Learning of Students in Amphur Muangsuphanburi Suphanburi Province*. Master Thesis, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Dr. Phairojana Klinkularb, Assoc. Prof. Ashara Sucaromana.

The objectives of this research were to study the relations between students' guardians's status, knowledge of a participation's role, attitude to participation with participation of students' guardians to encourage learning of students and to study the variance to predict participation of students' guardians to encourage learning of students.

The samples for study were 214 Pratomsuksa 6 students' guardians in academic year 2002 in Amphur Muangsuphanburi Suphanburi Province. The instrument for collecting data was the questionnaire about opinion, knowledge and practice of students' guardians to encourage learning of students. And 209 in 214 of questionnaires had return (with a 97.70 % return rate). The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson Product-Moment Correlation coefficient, ANOVA and Multiple regression analysis (Stepwise).

The results of this study were as follows :

1. The relations between students' guardians's status(education), knowledge of a participation's role, attitude of participation were related (+) with participation of students' guardians to encourage learning of students for 3 factors ; knowledge, behavior and a vocation. The part of students' guardians's status (occupation) was related(-) with participation of students' guardians to encourage learning of students for knowledge and behavior. The variable students' guardians's status(child, social position) were not related with participation of students' guardians to encourage learning of students for every factors.

2. A group of the best efficiency variance to predict the participation of students' guardians to encourage learning of students were knowledge of a participation's role, attitude of participation and students' guardians's status (occupation). They could predict the participation of students' guardians to encourage learning of students 41.00%.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ของ
นายสุวัช พานิชวงษ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 7 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เพราะได้รับความกรุณาจากคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการบริหารการศึกษาและสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ให้ความรู้ในการทำปริญญานิพนธ์แก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ประธานคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ที่เมตตาคอยดูแลให้คำแนะนำกำกับติดตามการทำงาน ตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดและแนะนำวิธีการที่ถูกต้อง และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ ที่ให้ความเมตตาเป็นกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ คอยให้คำแนะนำตรวจสอบการใช้สถิติและการวิเคราะห์ผลทางสถิติจนทำให้งานวิจัยเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าและได้ช่วยเหลือแนะนำปรับปรุงแก้ไขให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม และอาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ลำดวน ไกรคุณาศัย หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี อาจารย์กฤษณกุล มทรสจรรย์ อาจารย์ 3 โรงเรียนบ้านรางกะทุ่ม สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ที่กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และช่วยเหลือแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์กัลยา พานิชวงษ์ ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่คอยประสานงานให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นที่กำลังใจมาโดยตลอด และเพื่อนร่วมรุ่น ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเป็นอย่างดี

สำหรับคุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้ บิดามารดา ผู้ล่วงลับ ซึ่งเป็นผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้วิจัยอย่างหาที่สุดมิได้

สุวัช พานิชวงษ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
	สมมุติฐานในการวิจัย.....	12
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
	สภาพทั่วไปของจังหวัดสุพรรณบุรี.....	14
	ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัด.....	14
	ลักษณะภูมิประเทศ.....	14
	สภาพทางเศรษฐกิจ.....	15
	สภาพทางสังคม.....	15
	การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี.....	15
	แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	18
	ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	18
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	20
	ระดับขั้นในการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	22
	เรื่องที่ประชาชนควรมีส่วนร่วม.....	23
	แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542..	24
	การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้.....	27
	ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน.....	36
	สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2(ต่อ)	ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม.....	43
	เจตคติต่อการมีส่วนร่วม.....	45
	การมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้.....	46
	ด้านความรู้.....	46
	ด้านพฤติกรรม.....	53
	ด้านอาชีพ.....	66
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
	งานวิจัยของต่างประเทศ.....	68
	งานวิจัยภายในประเทศ.....	70
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	75
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	97
	สรุปผลการวิจัย.....	99
	อภิปรายผล.....	101
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	107
	ข้อเสนอแนะสำหรับการทำการวิจัยครั้งต่อไป.....	109

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก.....	126
ภาคผนวก ก.....	127
ภาคผนวก ข.....	151
ภาคผนวก ค.....	153
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	157

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	คำร้อยละสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี.....	81
2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับบทบาท การมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอ เมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี.....	84
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นด้านเจตคติต่อ การมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอ เมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี.....	85
4	การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนใน การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน.....	86
5	การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน , ความรู้เกี่ยวกับบทบาท การมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม การเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ , ด้านพฤติกรรม และด้านอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนในเขต อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี.....	87
6	การวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอย (Regression) เมื่อใช้ระดับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้ (Y1) ของ ผู้ปกครองนักเรียน.....	89
7	ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียนในด้านความรู้ (Y1) ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริม การเรียนรู้ของนักเรียนในเขต อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบ Stepwise.....	90
8	การวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอย (Regression) เมื่อใช้ระดับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านพฤติกรรม(Y2) ของ ผู้ปกครองนักเรียน.....	91

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง

หน้า

9	ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ ของนักเรียนในด้านพฤติกรรม (Y2) ของผู้ปกครองนักเรียนใน การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขต อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบ Stepwise.....	92
10	การวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอย (Regression) เมื่อใช้ระดับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านอาชีพ(Y3) ของ ผู้ปกครองนักเรียน.....	93
11	ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านอาชีพ (Y3) ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียนในเขต อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ วิธีวิเคราะห์แบบ Stepwise.....	94
12	การวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอย (Regression) เมื่อใช้ระดับการมีส่วนร่วมใน การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน(Y) ของผู้ปกครองนักเรียน.....	95
13	ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (Y) ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในเขต อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบ Stepwise	96

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	ภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
2	ภาพแสดงขนาดโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ.....	16
3	ภาพแสดงขนาดและจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ.....	17
4	ภาพแสดงขนาดและจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี.....	18
5	ภาพแสดงบันไดของการมีส่วนร่วม 8 ขั้น ของ เซอร์ อาร์นสไตน์.....	22
6	ภาพแสดงกระบวนการเรียนรู้.....	28

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาของรัฐ ในหมวด 3 เรื่อง สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 43 ให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน และในมาตรา 289 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความต้องการและความเหมาะสมโดยให้ท้องถิ่นนั้นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐแต่ต้องไม่ขัดต่อ มาตรา 43 และมาตรา 81 (กรณวิชาการ. 2541 : 165 - 269)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้บัญญัติในเรื่องการเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ใน มาตรา 8 (2) คือ การจัดการศึกษายึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) กระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น และมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ในส่วนของมาตรา 40 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา สำหรับในมาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานการณ์ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 6 – 29)

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาใหม่โดยเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงซึ่งนับว่ามีความเหมาะสมกับยุคสมัย เพราะ

ช่วงเวลาที่ผ่านมา การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนได้สร้างร้วกันตนเองออกจากชุมชนและสังคม โดยการกำหนดโครงสร้างระดับการศึกษาและเกณฑ์อายุเป็นช่วงชั้นเบ็ดเสร็จตายตัว ทั้งที่ในความเป็นจริง โลกและสังคมรอบตัวเรามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โรงเรียนในฐานะที่เป็นสถาบันทางสังคมประเภทหนึ่ง จึงจำเป็นที่จะต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับชุมชน ที่โรงเรียนตั้งอยู่อย่างไม้อาจปฏิเสธได้ แต่การที่โรงเรียนส่วนมากกลับดำเนินงานในลักษณะที่เป็นการแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ราชการ ดำเนินงานหรือควบคุมการดำเนินงานโดยคนของทางราชการ (อุทัย ดุลยเกษม. 2534 : 1) จึงทำให้ ผู้ปกครองนักเรียน บุคคลสำคัญในชุมชน ได้ลดบทบาทด้านการสนับสนุนและช่วยเหลือด้านการศึกษาของโรงเรียนลง ทำให้ขาดความผูกพันและความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้นำเอาศักยภาพของคนในชุมชนมามีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ โดยเข้าใจว่าภารกิจในการจัดการเรียนรู้เป็นหน้าที่ของครูเท่านั้น ทำให้บริหารงานโดยมีทรัพยากรการบริหารอย่างจำกัด โรงเรียนชุมชนและองค์กรส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้ร่วมมือกันในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังรวมทั้งยังไม่เกิดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 1) ซึ่งจะต้องปรับเปลี่ยนเจตคติเหล่านี้เสียใหม่ ในการมองโรงเรียนว่าเป็นของราชการ ให้เป็นโรงเรียนของชุมชนอย่างแท้จริง เมื่อมีปัญหาให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข ให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และตัดสินใจในเรื่องการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อที่โรงเรียนจะได้ดำเนินการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการเสริมสร้างคุณภาพของประชากรในชุมชนนั้น ๆ (อุทัย ดุลยเกษม. 2534 : 19)

การศึกษาถึงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองกับโรงเรียนจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมสนับสนุนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่าง ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนว่าทุกฝ่ายสามารถประสานความร่วมมือในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในเรื่องอะไรได้บ้าง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สำหรับการเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมของผู้ปกครองก็จะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนเจตคติและใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ซึ่งแต่เดิมนั้นผู้ปกครองนักเรียนจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร งบประมาณ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เท่านั้น แต่การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้จะมีน้อยมาก ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วผู้ปกครองสามารถจัดการเรียนรู้เสริมได้ที่บ้าน ฉะนั้นหากได้นำเอาพลังความคิด ความเอาใจใส่และการร่วมรับผิดชอบ ของผู้ปกครองนักเรียน มาสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้านได้แล้วก็จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในตัวเด็กนักเรียนที่ยั่งยืนสิ่งเหล่านี้จัดได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโรงเรียนของผู้ปกครองและประชาชนหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” (ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. 2531 : 34) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการรวมพลังประชาชนกับองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของชุมชนโดยยึดหลักการว่า

สมาชิกในชุมชนนั้นๆ จะต้องร่วมมือกัน วางแผน และร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อสนองความต้องการ หรือแก้ปัญหาของประชาชนในชุมชน

จากปัญหาและแนวคิดต่างๆ ที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาค้นหาคำตอบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่บ้านได้และผลที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้โรงเรียนสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการบริหารและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่น อีกทั้งเพิ่มประสิทธิภาพให้กับกระบวนการบริหารและจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยนำทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่ในชุมชนและท้องถิ่น คือ ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามาสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานการณ์และทุกสถานที่ ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนเกิดความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เป็นความร่วมมือของทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งเปรียบเสมือนเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง เป็นการสร้างความร่วมมือในการปรับปรุงพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น ซึ่งหากผู้บริหารโรงเรียนทราบข้อมูลที่เป็นปัจจัยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่บ้านของผู้ปกครองนักเรียนแล้วก็จะสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้บรรลุผล ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาตัวแปรในการพยากรณ์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่บ้านได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ผู้บริหารการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษายังสามารถนำผลที่ได้รับไปใช้ในการวางแผนเพื่อให้เกิดการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้ปกครองนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาและทุกสถานที่ ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และนำ

ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้น ประกอบด้วย สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ วุฒิการศึกษา อาชีพ จำนวนบุตรและตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น, ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม เพื่อใช้ในการพยากรณ์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้, ด้านพฤติกรรม และด้านอาชีพ โดยศึกษาเฉพาะกรณีเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 63 โรงเรียน แยกเป็น 8 กลุ่มโรงเรียน มีจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษารวมทั้งสิ้นในปีการศึกษา 2545 จำนวน 12,552 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2545 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ที่มีหลายขั้นตอน (Multistage sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 87-90) โดยการจับฉลาก จำนวน 3 กลุ่มโรงเรียน จากจำนวน 8 กลุ่มโรงเรียน เมื่อสุ่มกลุ่มโรงเรียนได้แล้วขั้นต่อไปใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายสุ่มโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนละ 3 โรงเรียน ในหนึ่งกลุ่มโรงเรียนจะได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 1 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 โรงเรียน เมื่อทำการสุ่มโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเสร็จจะได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 3 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 9 โรงเรียน ใช้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 โรงเรียน ชั้นละ 1 ห้องเรียน ถ้าชั้นมีมากกว่า 1 ห้องเรียน ใช้วิธีการจับฉลากให้เหลือเพียง 1 ห้องเรียน โดยให้ผู้ปกครองนักเรียนทุกคนในห้องเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

1) สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกดังนี้

วุฒิการศึกษา

- ระดับประถมศึกษา
- ระดับมัธยมศึกษา
- สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา

อาชีพ

- เกษตรกรรม
- รับจ้าง
- ค้าขาย
- ราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
- พนักงานบริษัท

จำนวนบุตร

- มีบุตรน้อย
- มีบุตรมาก

ตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น

- มีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น
- ไม่มีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น

2) ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม

3) เจตคติต่อการมีส่วนร่วม

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ประกอบด้วย

1) ด้านความรู้

- สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น
- การกำกับดูแลการทำการบ้าน
- ความร่วมมือกับโรงเรียนประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริง
- การให้คำปรึกษา

2) ด้านพฤติกรรม

- วินัยของนักเรียน
- การส่งเสริมความประพฤติ
- เพศศึกษา

3) ด้านอาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ผู้ปกครองนักเรียน** หมายถึง พ่อ แม่ หรือ ผู้ที่ปกครองดูแลอุปการะนักเรียนซึ่งเข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยถือว่านักเรียน 1 คน มีผู้ปกครอง 1 คน

2. **โรงเรียน** หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งเป็น 3 ขนาด ดังนี้

2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 120 คนลงมา

2.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121 - 300 คน

2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

3. **สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน** หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลซึ่งมีอยู่ในตัวตามสภาพของแต่ละบุคคล ได้แก่ วุฒิการศึกษา อาชีพ จำนวนบุตร ตำแหน่งทางสังคม ในท้องถิ่น

3.1 **วุฒิการศึกษา** หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา

3.1.1 **ระดับประถมศึกษา** หมายถึง ผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

3.1.2 **ระดับมัธยมศึกษา** หมายถึง ผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

3.1.3 **สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา** หมายถึง ผู้ปกครองที่จบการศึกษาดังแต่อนุปริญญาและปริญญาหรือเทียบเท่า

3.2 **อาชีพ** หมายถึง งานที่ทำเป็นประจำเพื่อหารายได้มาเลี้ยงชีพและครอบครัวของผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม, ค้าขาย รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ, พนักงานบริษัท, รับจ้าง

3.3 **จำนวนบุตร** หมายถึง บุตรที่อยู่ในความปกครองทั้งหมดในครอบครัว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.3.1 มีบุตรน้อย หมายถึง มีบุตร 1 - 3 คน

3.3.2 มีบุตรมาก หมายถึง มีบุตร 4 คนขึ้นไป

3.4 **ตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น** หมายถึง บทบาททางสังคมในชุมชนที่ผู้ปกครองนักเรียนได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับการยอมรับจากสังคมเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.4.1 ตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง ได้แก่ กำนัน, สารวัตรกำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, ผู้นำกลุ่มแม่บ้าน, ผู้นำกลุ่มเกษตรกร, แพทย์ประจำตำบล, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.), กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3.4.2 ไม่มีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น หมายถึง ไม่มีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น ตามข้อ 3.4.1

4. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม หมายถึง ความสามารถของผู้ปกครองนักเรียนในการแสดงบทบาทการเป็นครูคอยให้ความรู้ที่บ้าน เป็นผู้ดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์แข็งแรง และเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ทุกรูปแบบ

5. เจตคติต่อการมีส่วนร่วม หมายถึง ความรู้สึกที่ผู้ปกครองนักเรียนมีต่อการเข้าร่วมส่งเสริมการเรียนรู้, ความรู้สึกที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่บ้าน

6. การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรมและด้านอาชีพ

6.1 ด้านความรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่บ้าน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมในท้องถิ่น, การให้คำปรึกษา, การกำกับดูแลการทำงานบ้าน, การร่วมมือกับโรงเรียนประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริง

6.1.1 สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น หมายถึง การแนะนำให้นักเรียนได้เรียนรู้ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปได้แก่สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ที่มีอยู่ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

6.1.2 การกำกับดูแลการทำงานบ้าน หมายถึง การให้การสนับสนุนดูแลในการทำบ้าน ติดตามผลการทำบ้านของนักเรียนและลงชื่อกำกับเพื่อรับรองโดยผู้ปกครอง

6.1.3 การร่วมมือกับโรงเรียนประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริง หมายถึง การรับรู้ผลการประเมินตามสภาพที่เป็นจริงจากแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนรวมถึงการมีส่วนร่วมให้ข้อมูลที่เป็นจริงที่บ้านให้โรงเรียนได้รับทราบเพื่อประกอบการประเมินผล

6.1.4 การให้คำปรึกษา หมายถึง การให้ความสนใจ แนะนำวิธีการเรียนที่ถูกต้อง การช่วยแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนที่อยู่ในความดูแลให้เรียนอย่างมีความสุข

6.2 ด้านพฤติกรรม หมายถึง การส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีงาม ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งการฝึกระเบียบวินัย ได้แก่ วินัยของนักเรียน การส่งเสริมความประพฤติ การปฏิบัติตนด้านเพศศึกษา

6.2.1 วินัยของนักเรียน หมายถึง การฝึกนักเรียนให้เป็นคนมีวินัยในตนเอง ได้แก่ มีวินัยด้านการเงิน ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง รู้คุณค่าของสิ่งของ รู้จักวางแผนชีวิตของตนเอง และรู้คุณค่าอาหาร

6.2.2 การส่งเสริมความประพฤติ หมายถึง การฝึกให้นักเรียนแสดงออกทางพฤติกรรมในเรื่อง กริยามารยาท การตรงต่อเวลา ความ ซื่อสัตย์ และการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณี อันดีงาม

6.2.3 เพศศึกษา หมายถึง การฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงทางเพศตั้งแต่วัยก่อนเรียนจนถึงวัยรุ่นตอนปลาย โดยฝึกพฤติกรรมให้เหมาะสมกับวัย

6.3 ด้านอาชีพ หมายถึง การที่ผู้ปกครองนักเรียนถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพรวมทั้งการสร้างนิสัยการทำงานให้นักเรียน โดยการฝึกนักเรียนให้เป็นผู้มีนิสัยรักการทำงาน การฝึกให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ และการฝึกให้นักเรียนช่วยทำงานบ้าน ได้แก่ การดูแลทำความสะอาดบ้าน ทำความสะอาดเสื้อผ้าสิ่งของเครื่องใช้และการช่วยประกอบอาหารประจำวัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการวิจัยและแนวคิดของ ชววิช เบญจจาริกุล (2529 : 25 – 26) ซึ่งได้กล่าวถึง ปัจจัยด้านบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนแนวคิดของ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536 : 179 - 181) ได้กล่าวถึงปัจจัยด้านบุคคลที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรด้านบุคคลซึ่งเป็นสถานภาพของผู้ปกครอง ความรู้และเจตคติ สำหรับสถานภาพของผู้ปกครองนั้นประกอบด้วย

1. วุฒิการศึกษา ได้จากการศึกษาผลการวิจัยของ นิรัตน์ จุลเอียด (2539 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองชาย ระดับการศึกษาของมารดา ระดับการศึกษาของผู้ปกครองหญิง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

2. อาชีพ ได้จากการศึกษาผลการวิจัยของ ภาวิไล ธาตุไพบูลย์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม ให้ความสำคัญต่อการศึกษามาก และจินตนา เสมารเงิน (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่า รายได้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการพัฒนาตำบล และตัวแปรรายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนรองจากความคาดหวังในผลประโยชน์

3. จำนวนบุตร ได้จากการศึกษาผลการวิจัยของ ศศิธร ศรีวิเชียร (2538 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มทักษะ คือ ปัจจัยด้านผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ จำนวนสมาชิกใน

ครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะของผู้ปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงวาท วงศ์ใหญ่ (2538 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้แก่ จำนวนสมาชิกที่อยู่ในความอุปการะของผู้ปกครอง

4. ตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น เป็นสถานภาพของบุคคลที่ได้รับการยอมรับในการอยู่ร่วมกันภายในสังคม ชุมชนและท้องถิ่นให้ดำรงตำแหน่งหรือแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนสมาชิกในชุมชนหรือเป็นฐานะตำแหน่งในสังคมหรือในกลุ่มหรือในครอบครัว อยู่สุข (2537 : 14) ได้กล่าวถึงตำแหน่งหรือสถานภาพของคนในกลุ่มหรือสังคมว่า เป็นเครื่องวัดความยกย่อง เกียรติยศ และการยอมรับนับถือที่บุคคลในกลุ่มมีต่อกัน การสูญเสียตำแหน่งบางครั้งอาจทำให้เกิดความรู้สึกเสียหน้าซึ่งเป็นเรื่องราวแรงมากสำหรับสังคมไทย เมื่อคนกลัวว่าจะต้องสูญเสียตำแหน่งจึงพยายามที่จะรักษาตำแหน่งไว้ด้วยการรับผิชอบในการทำงานทุกอย่างให้สมาชิกในสังคมยอมรับเพื่อรักษาตำแหน่งของตนไว้

สำหรับความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536 : 179) ได้กล่าวว่า บุคคลที่จะทำงานพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมต้องสร้างเงื่อนไขด้านบทบาทให้พร้อมที่จะเข้าไปทำงาน ตามที่ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537 : 214) ได้กล่าวว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาต้องมีจุดหมายที่ชัดเจน เช่น การกำหนดนโยบาย วางแผนปฏิบัติการ การบริหารบุคคล สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับบุคคลที่จะเข้ามีส่วนร่วมนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและมีเวลาพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้ามีส่วนร่วมนั้นจะต้องคำนึงถึงภารกิจที่เหมาะสมกับศักยภาพของประชาชนที่จะสามารถเข้ามีส่วนร่วมได้ด้วย และเวห์แมน (Wehman. 1998 : 4551-A) ได้ศึกษาพบว่า พ่อแม่ และผู้ปกครองต้องการมากกว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง คือต้องการเข้าไปเป็นหุ้นส่วนในการช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกันและมีความคาดหวังที่จะร่วมให้คำแนะนำแก่บุตร, ให้เงินช่วยเหลือและตัดสินใจ

ส่วนเจตคติต่อการมีส่วนร่วมเป็นความรู้สึกของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ คุณภาพการศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา ในเรื่องเจตคตินั้น จากการศึกษาแนวคิดของ ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2538 : 135) ซึ่งกล่าวถึงเจตคติด้านความรู้สึก (Affective Component) ว่าเมื่อบุคคลมีความรู้ในสิ่งใดมากพอที่จะรู้ว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์ก็จะเกิดความรู้สึกชอบ (Affective) สิ่งนั้น แต่ถ้ารู้ว่าสิ่งนั้นไม่ดีก็จะเกิดความรู้สึกไม่ชอบ ความรู้สึกเป็นความรู้สึกทางด้านอารมณ์ที่มีต่อสิ่งเร้า เมื่อเกิดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว ก็จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกในทางที่ดีหรือความรู้สึกที่ไม่ดีขึ้นได้ (ศักดิ์ไทย สุรกิจบรร. 2542 : 210) ส่วน กูทส์ (Coots. 1998 : 498-520) ได้กล่าวว่า ข้อมูลสารสนเทศ และบทบาทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อความรู้สึกในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ได้ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมซึ่งได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24(6), 29, 57, และ 58(2)

เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายการศึกษาที่มีเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของชาติให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน หัวใจสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ เน้นที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยอาศัยความร่วมมือจากครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ และมองเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนจากการส่งเสริมการเรียนรู้สามารถนำเสนอความรู้ความคิด ประสบการณ์ และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน (สำนักโครงการพิเศษ สปช. 2542 : 3-14) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาร์เควซ และ เทเรซ่า (Marquez and Teresa. 1998 : 1877-A) ที่พบว่า พ่อแม่ต้องการมีส่วนร่วมสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ให้บุตรได้เรียนสองภาษาและหลายวัฒนธรรมทั้งที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน เพื่อเป็นการสืบทอดสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมประเพณี และสิ่งที่ไม่ได้เป็นวัฒนธรรมประเพณี จากข้อกำหนดทางด้านกฎหมายและผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมากำหนดเป็นกรอบของการวิจัย ดังนี้

ด้านความรู้ ผู้ปกครองนักเรียนสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้านเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1) สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น จากการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาในหมวด 4 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 23 (1) ที่กล่าวถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และ(2) กล่าวถึง ความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในเรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 12)

2) การทำกับดูละการทำกรบ้าน คัลลาฮาน และคนอื่นๆ (Callahan and others. 1998 : 131-141) ได้ศึกษาผลการอบรมพ่อแม่ของนักเรียนที่มีปัญหาในการทำการบ้าน ซึ่งให้เห็นว่า ในครอบครัวที่พ่อแม่ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังนั้น นักเรียนจะทำการบ้านได้สมบูรณ์และมีคุณภาพ

3) การประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริง ได้นำผลงานวิจัยของ ฟอริไซท์ (Forsythe. 1995 : Abstract) ซึ่งให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผล ในโรงเรียน ประถมศึกษา ซึ่งให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินด้วยตนเองในแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ส่วนผู้ปกครองจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จากแฟ้มสะสมงานเป็นการประเมินจากสภาพที่เป็นจริงของนักเรียนแต่ละคน

4) การให้คำปรึกษา ได้นำผลงานวิจัยของ สมใจ กล้าหาญ (2535 : คัดย่อ) ที่พบว่า การส่งเสริมของผู้ปกครองทางด้านการเรียนของนักเรียน เกี่ยวกับเรื่อง การส่งเสริมการใช้ภาษา การแนะแนวทางวิชาการ และการช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ทำให้นักเรียนพอใจ และผลการศึกษาของ จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต (2538 : บทคัดย่อ) พบว่า การสร้างแรงจูงใจ

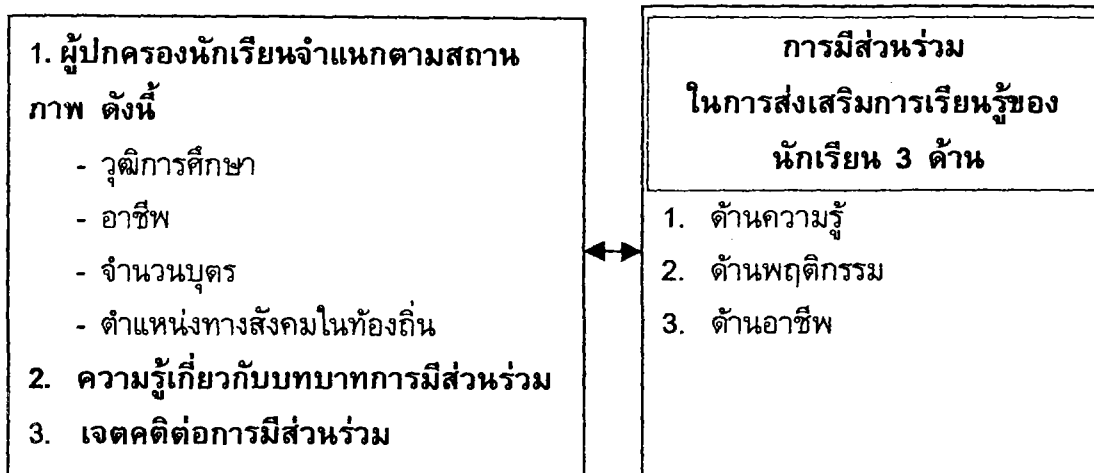
ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และการให้ความใกล้ชิดสนิทสนมมีความสัมพันธ์กับเจตคติ ความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

ด้านพฤติกรรม จากการศึกษาของ สลิลลา แสงมณี (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในเกณฑ์สูง และเป็นไปในทางบวก คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ระหว่างองค์ประกอบด้านภูมิหลัง สภาพแวดล้อมทางบ้าน สภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับพัฒนาการทางจริยธรรม พบว่า ตัวพยากรณ์พัฒนาการทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ได้ดีที่สุด ได้แก่ การศึกษาของผู้ปกครอง ฝ่ายชาย(บิดา) แสดงว่าการฝึกวินัยและพฤติกรรมของเด็กต้องเริ่มต้นที่บ้านและต้องสานต่อที่โรงเรียน

ด้านอาชีพ จากการศึกษารายงานการวิจัยของ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคนอื่นๆ (2538 : 21) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียน สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอาชีพได้หลายลักษณะ คือ การเสริมสร้างนิสัยการทำงาน การช่วยทำงานเกี่ยวกับอาชีพ และการช่วยทำงานบ้าน และ นภัสสร ค่องสกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในประเด็นโรงเรียนเชิญผู้ปกครองที่มีความชำนาญในบางอาชีพมาสอนนักเรียน จะเห็นได้ว่าพ่อแม่ ผู้ปกครอง ยังให้ความสำคัญด้านอาชีพ สามารถให้การสนับสนุนและช่วยเหลือได้

จากการที่ได้ศึกษาแนวคิด ผลงานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ผู้วิจัยจึงได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียน เขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
2. ตัวแปรต้นอย่างน้อย 1 ตัวแปร สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. สภาพทั่วไปของจังหวัดสุพรรณบุรี
2. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 2.3 ระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. เรื่องที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
 4. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
 - 4.1 แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 4.2 การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้
 5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน
 - 5.1 สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน
 - 5.2 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม
 - 5.3 เจตคติต่อการมีส่วนร่วม
 6. การมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียน
 - 6.1 ด้านความรู้
 - 6.2 ด้านพฤติกรรม
 - 6.3 ด้านอาชีพ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยภายในประเทศ

1. สภาพทั่วไปของจังหวัดสุพรรณบุรี

จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งอยู่ภาคกลางทางด้านตะวันตกของประเทศไทย มีแม่น้ำสุพรรณบุรีหรือแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านตามแนวทางยาวของจังหวัดจากเหนือจรดใต้ สภาพทั่วไปของจังหวัดสุพรรณบุรี มีดังนี้ (ประเสริฐ เป็เลียนรังสี และคณะ. ม.ป.ป. : 8)

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัด

ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 องศา 4 ลิปดา ถึง 15 องศา 5 ลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นแวงที่ 99 องศา 17 ลิปดา ถึง 100 องศา 16 ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 3 – 10 เมตร จังหวัดสุพรรณบุรีมีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 3,348,755 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงหมายเลข 340 ประมาณ 107 กิโลเมตร โดยทางรถไฟประมาณ 142 กิโลเมตร

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดชัยนาท และจังหวัดอุทัยธานี
 ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดอุทัยธานี

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสุพรรณบุรีแบ่งออกเป็น 2 เขต

1) บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม

มีความลาดเทระหว่าง 0 – 3 เปอร์เซ็นต์ อยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดตลอดแนวตั้งแต่เหนือจรดใต้ สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เฉลี่ย 3 เมตร ส่วนทางเหนือของจังหวัดอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เฉลี่ยประมาณ 10 เมตร เป็นบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีนหรือแม่น้ำสุพรรณบุรี ครอบคลุมพื้นที่ของอำเภอดำเนินสะดวก อำเภอสามชูก อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอศรีประจันต์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอบางปลาม้า อำเภอสองพี่น้อง และบางส่วนของอำเภออู่ทอง ในฤดูฝนมักมีน้ำหลากไหลบ่าท่วมขังในเขตที่ลุ่ม

2) บริเวณพื้นที่ลอนลาดสลับลอนชันจนถึงเทือกเขาสูง

เริ่มตั้งแต่ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภ่อู่ทอง ทอดขึ้นไปทางทิศเหนือขนานกับเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างจังหวัดสุพรรณบุรีกับจังหวัดกาญจนบุรี มีความลาดเทระหว่าง 2 – 8 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะพื้นที่ลอนลาดสลับเชิงเขา ส่วนทางด้านตะวันตกของอำเภอดำเนินสะดวก มีสภาพเป็นลูกคลื่นลอนลาดสลับชันชันจนถึงเทือกเขาสูงชันเป็นเทือกเขาที่ติดกับเขตตะนาวศรี มียอดเขาสูงที่สุดอยู่ใกล้กับบ้านห้วยหินดำ สูงประมาณ 1,002 เมตร เหนือระดับ

น้ำทะเลปานกลาง มีลำธารเล็ก ๆ หลายสายไหลผ่าน และลงสู่ลำห้วยกระเสียว ซึ่งอยู่ในที่ราบหุบเขาและบริเวณหุบเขาอย่างนี้ ปัจจุบันกรมชลประทานได้สร้างเขื่อนกันน้ำบริเวณบ้านนาตาปีน คือเขื่อนกระเสียว ซึ่งเป็นเขื่อนดินที่ยาวที่สุดในประเทศไทย ถัดจากที่ราบหุบเขาทางตะวันออกจะเป็นแนวลูกคลื่นลอนชันถึงเนินเขา แล้วค่อย ๆ ลาดเทลงมาทางทิศตะวันออกจนถึงแม่น้ำท่าจีน

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 63.4 ของผู้มีงานทำทั้งสิ้นประกอบอาชีพทางการเกษตร รองลงมาเป็นอาชีพช่าง และผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตและการพาณิชย์ คือมีร้อยละ 14.0 และ 11.0 ตามลำดับ

รายได้ ประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีรายได้เฉลี่ย 35,584 บาท/คน/ปี ซึ่งจัดอยู่ในลำดับที่ 20 ของภาคกลาง และเป็นลำดับที่ 33 ของประเทศ มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 7,979 บาท/เดือน รายได้หลักที่สำคัญมาจากค่าแรงและเงินเดือนร้อยละ 41.4 รองลงมาคือรายได้จากการทำไร่สุทธิจากการทำธุรกิจส่วนตัวที่มีใช้การเกษตร และกำไรสุทธิจากการทำการเกษตรร้อยละ 21.4 และ 19.1 ตามลำดับ อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในจังหวัดสุพรรณบุรีวันละ 128 บาท

1.4 สภาพทางสังคม

จังหวัดสุพรรณบุรี มีประชากรทั้งสิ้น 847,867 คน แยกเป็นชาย 414,481 คน หญิง 433,386 คน มีอัตราส่วนประชากรต่อบ้าน 4.36 คน ต่อบ้าน ในส่วนของอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ประกอบด้วยจำนวนตำบล 20 ตำบล จำนวนหมู่บ้าน 121 หมู่บ้าน ดังนั้นจึงมีประชากรส่วนหนึ่งที่มีตำแหน่งทางสังคมของทุกหมู่บ้าน ได้แก่ กำนัน 20 คน ผู้ใหญ่บ้าน 101 คน สารวัตรกำนัน 40 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 202 คน นอกจากนี้ยังมีตำแหน่งทางสังคมอื่นๆ อีก เช่น ผู้นำกลุ่มแม่บ้าน, ผู้นำกลุ่มเกษตรกร, แพทย์ประจำตำบล, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.), กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

1.5 การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี การจัดการศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี มีทั้งการจัดการในระบบและนอกระบบ รับผิดชอบโดยหลายหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน ระดับการศึกษาที่จัดประกอบด้วยระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา จำนวนสถานศึกษาในระบบทั้งสิ้น 536 แห่ง เป็นสถานศึกษาของรัฐ 501 แห่ง เอกชน 27 แห่ง และท้องถิ่น (เทศบาล) 8 แห่ง โดยมีจำนวนนักเรียน 157,336 คน ครู 7,821 คน สัดส่วนครูต่อนักเรียน 1 : 20

สถานศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 63 โรงเรียน แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มโรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 18,145 คน แยกเป็นระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 3,884 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 12,552 คน และระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1,709 คน

ขนาดของโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปัจจุบันจำแนกขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541 ซึ่งสามารถจำแนกได้ 7 ขนาด โดยกำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 76)

โรงเรียนขนาดที่	จำนวนนักเรียน
1	120 คนลงมา
2	121 – 300 คน
3	301 – 600 คน
4	601 – 900 คน
5	901 – 1,200 คน
6	1,201 – 1,500 คน
7	1,501 คนขึ้นไป

ภาพประกอบ 2 แสดงขนาดโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

จากเกณฑ์การจำแนกขนาดโรงเรียน 7 ขนาด ของ สำนักงานคณะกรรมการการ
 ประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่ามีอัตราการกระจายความถี่ของโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ดังนี้

โรงเรียนขนาดที่	จำนวนนักเรียน	จำนวนโรงเรียน
1	120 คนลงมา	10,649
2	121 – 300 คน	14,027
3	301 – 600 คน	5,211
4	601 – 900 คน	974
5	901 – 1,200 คน	190
6	1,201 – 1,500 คน	90
7	1,501 คนขึ้นไป	138

ภาพประกอบ 3 แสดงขนาดและจำนวนโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ

จากภาพประกอบ 3 พบว่า การกระจายความถี่ของโรงเรียนขนาดต่าง ๆ มีมากใน
 โรงเรียนขนาดที่ 1 – 3 ส่วนขนาดที่ 4 – 7 นั้นมีการอัตราการกระจายความถี่น้อย ผู้วิจัยจึง
 กำหนดขนาดของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เป็น 3 ขนาด คือ
 ขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดที่ 1 ขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนประถม
 ศึกษา ขนาดที่ 2 ขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดที่ 3 - 7 เพื่อให้จำนวน
 โรงเรียนทั้ง 3 ขนาดมีความใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนา ปันม่วง
 (2536 : 6 – 7) ได้แบ่งขนาดของโรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน
 ตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน และขนาดเล็ก
 มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 - 120 คน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สุริยา อยู่สุขเจริญ (2537 :
 8) และ วาริน แซ่ตัน (2543 : 6) ที่ได้กำหนดขนาดของโรงเรียนประถมศึกษาไว้ในลักษณะ
 เดียวกันนี้

ขนาดและจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี มีดังนี้

ขนาดโรงเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนโรงเรียน
ขนาดเล็ก	120 คนลงมา	17
ขนาดกลาง	121 – 300 คน	30
ขนาดใหญ่	301 คนขึ้นไป	16
รวม		63

ภาพประกอบ 4 แสดงขนาดและจำนวนโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี

สรุป จากสภาพทั่วไปของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยเฉพาะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี มี
เส้นทางคมนาคมที่ดี สามารถเดินทางติดต่อได้สะดวก ในด้านการจัดการศึกษาระดับประถม
ศึกษานั้น สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เป็นสำนักงานขนาดใหญ่มาก มี
กลุ่มโรงเรียน 8 กลุ่มโรงเรียน และมีโรงเรียน 63 โรงเรียน กระจายครอบคลุมทั่วพื้นที่
จำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาดก็แตกต่างกันไม่มากนัก สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้ง
พื้นฐานการดำรงชีวิตไม่แตกต่างกัน ฉะนั้นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงน่าจะ
เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรได้ดี

2. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่ามีผู้ให้ความหมายของ
การมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

เออร์วิน (Ervin. 1976 : 138) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของ การพัฒนา
แบบมีส่วนร่วมว่า คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
พัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วม ใช้ความคิดสร้างสรรค์และ
ความชำนาญของประชาชนแก้ไขปัญหาพร้อมกัน การใช้วิทยาการที่เหมาะสมให้การสนับสนุน
ติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff. 1977 : 7-9) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควบคู่กับเรื่องของผลประโยชน์ และการประเมินผลในกิจกรรมของประชาชน

ยาดาว (Yadav. 1980 : 87) ได้ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การร่วมมือของประชาชนด้วยความตั้งใจและสมัครใจ โดยไม่ถูกบังคับซึ่งกระบวนการความร่วมมือของประชาชนนั้น ต้องมีความรู้สึกต่อไปนี้

1. การเข้าร่วมในการตัดสินใจตกลงใจ
2. การเข้าร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา
3. การเข้าร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการและแผนงานของการพัฒนา
4. การเข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

ไวท์ (จุฑารัตน์ จินประชา. 2539 : 9 ; อ้างอิงจาก White. 1982) ได้ให้คำจำกัดความว่า การมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย 4 มิติด้วยกัน มิติที่หนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะทำอะไรและทำอย่างไร มิติที่สอง คือ การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ มิติที่สาม คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน และมิติที่สี่ คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528 : 3-5) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ครอบคลุมประเด็นดังนี้

1. การมีส่วนร่วม สะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจ และเป็นประชาธิปไตยในการนี้ต่อไปนี้

1) การมีส่วนร่วมของประชาชน ครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรม ซึ่งนำไปสู่กระบวนการพัฒนาและมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาดลอดจนเอื้อให้ได้รับประโยชน์ จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2) การแบ่งปันผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

3) การตัดสินใจเพื่อกำหนด เป้าหมาย นโยบาย การวางแผนและดำเนินการ โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

2. การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรง และทรัพยากร เพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงดังกล่าว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ไม่ว่าระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและระดับชาติจะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้

3. ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิด กระบวนการพัฒนา ที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

ชีรวัฒน์ นิจนตร (2528 : 42-43) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง หรือผูกพัน กับกิจกรรมสาธารณะในทุกะดับของการตัดสินใจ ทั้งในด้านการเมือง การบริหาร เศรษฐกิจ และสังคม การร่วมกันปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชน

ประพนธ์ ปิยรัตน์ (2534 : 3) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของคนที่อยู่รวมกันในชุมชน ในการวางแผนการดำเนินงานและการควบคุมโดยอาศัยทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์ด้วยการพึ่งตนเองของท้องถิ่น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544 : 30) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครู และโรงเรียนในการสร้างสรรค์และพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตและพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

สรุป ความหมายของการมีส่วนร่วมจากแนวคิดของผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมที่ได้อบรมมาข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง กิจกรรม/กระบวนการที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างบุคคล, กลุ่ม และสังคม ที่จะประกอบกิจกรรม หรือปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความสมัครใจโดยมีเป้าหมายและผลประโยชน์ร่วมกัน ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ เสียสละ ลงมือปฏิบัติ และประเมินผลงานร่วมกัน เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ก่อให้เกิดการยอมรับและการร่วมมือกันของทุกฝ่าย

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารที่ได้รับการยอมรับและเหมาะสมกับการบริหารในยุคปัจจุบันเพราะสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาของรัฐโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ในมาตรา 43 วรรคสอง ส่วนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ก็มุ่งเน้นให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางอีกด้วย จะเห็นได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นให้ความสำคัญกับบุคคลทุกระดับ การบริหารแบบมีส่วนร่วมมาจากแนวคิดการบริหารเชิงมนุษย์สัมพันธ์ (Human Relations Approach) และการบริหารเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach) ผู้ที่ริเริ่มแนวคิดนี้คือ ฟอลเลท (Follet) (มัย สุขเยี่ยม. 2535 : 16) ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนาวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมโดย แมคเกรเกอร์, เฮิร์ชเบิร์ก และมาสโลว์ (McGregor, Herzberg and Maslow) (Wayne. 1995 : 482- 483) ซึ่งได้แก่ทฤษฎี Y (Theory Y) ของแมคเกรเกอร์ มีพื้นฐานแนวคิดที่ว่าผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องพยายามสนับสนุนและพัฒนาการทำงานของคนงาน ซึ่งจะพัฒนาได้โดยการเพิ่มโอกาสของคนงานในความเจริญก้าวหน้า โดยเพิ่มความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กร (Kreps. 1986 : 88-89) ทฤษฎีสองปัจจัยของ เฮิร์ชเบิร์ก

(Herzberg's Two Factor Theory) เป็นทฤษฎีการจูงใจที่สำคัญและได้รับความสนใจในการศึกษาวิจัย เฮิร์ชเบอร์กและคณะ ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมไว้ 2 ประการที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของบุคคล คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) และปัจจัยดำรง (Maintenance Factor)

ปัจจัยจูงใจที่เกี่ยวข้องกับการทำงานโดยตรงจะเป็นตัวการสร้างความพึงพอใจให้บุคคลในองค์การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นดังนี้

1. ความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) คือ การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและสำเร็จ มีความสามารถต่าง ๆ รู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เกิดความรู้สึกพึงพอใจในผลงานที่สำเร็จ

2. การได้รับความยอมรับนับถือ (Recognition) คือ การได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้อื่น การยอมรับนี้จะอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย การให้กำลังใจหรือการแสดงออกอื่นใด ที่สื่อให้เห็นถึงการยอมรับความสามารถเมื่อทำงานสำเร็จ

3. ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (The Work Itself) เป็นงานที่น่าสนใจต้องอาศัยความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ หรืองานที่ท้าทายตั้งแต่ต้นจนจบคนเดียว

4. ความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบอย่างเต็มที่

5. ความก้าวหน้า (Advancement) การได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นของบุคคลในองค์การ มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมหรือได้รับการอบรม

สรุป จะเห็นได้ว่าการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์นั้นมีพื้นฐานมาจากสิ่งจูงใจที่สามารถสร้างความพึงพอใจของบุคคล สอดคล้องกับปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) ตามทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ชเบอร์ก ดังนั้นสิ่งสำคัญในการที่จะทำให้ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียนเข้ามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน คือ ต้องสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนหรือผู้ปกครองเกิดความพึงพอใจ อันได้แก่ คุณภาพด้านการศึกษาของนักเรียน และการยอมรับในกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนว่าสามารถผลักดันให้นักเรียนประสบความสำเร็จสูงสุดของชีวิตในด้านการศึกษาและความก้าวหน้าในอาชีพ ตามเป้าหมายของแต่ละบุคคลที่ตั้งไว้ จะทำให้ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนและชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้านด้วยความสมัครใจ และให้ความร่วมมือทุก ๆ ด้าน

2.3 ระดับชั้นในการมีส่วนร่วมของประชาชน

ระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ เซอร์รี่ อาร์นสไตน์ (Sherry Arnstein) ซึ่งแบ่งออกเป็นบันได 8 ชั้น ดังนี้ (Ross and others. 1991 : 168 – 170)

8. ชั้นควบคุมโดยประชาชน (citizen control)	การมีส่วนร่วมระดับอำนาจเป็น ของประชาชน (degree of citizen power)
7. ชั้นใช้อำนาจผ่านตัวแทน (delegated power)	
6. ชั้นเป็นหุ้นส่วน (partnership)	
5. ชั้นปลอบใจ (placation)	การมีส่วนร่วมระดับพิธีกรรม (degree of tokenism)
4. ชั้นปรึกษา (consultation)	
3. ชั้นรับฟังข่าวสาร (informing)	
2. ชั้นบำบัดรักษา (therapy)	ไม่มีส่วนร่วม (nonparticipation)
1. ชั้นถูกจัดกระทำ (manipulation)	

ภาพประกอบ 5 ภาพแสดงบันไดของการมีส่วนร่วม 8 ชั้น

ที่มา : Ross and others (1991). Urban Politics Power in Metropolitan America p. 168

บันไดชั้นที่ 1 คือชั้นถูกจัดกระทำ และชั้นที่ 2 คือชั้นบำบัดรักษา เรียกว่าชั้นไม่มีส่วนร่วม เป็นชั้นที่ประชาชนเข้าไม่ถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงในการตัดสินใจ ในกรณีนี้จะมีกลุ่มบุคคลจำนวนน้อยที่อยู่ในอำนาจเท่านั้นทำหน้าที่ตัดสินใจโดยไม่มีการพูดถึงเนื้อหา วิธีการของการตัดสินใจหรือตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของผู้ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่นั้น ชั้นทั้งสองนี้สร้างขึ้นเพื่อทดแทนการมีส่วนร่วมที่แท้จริง วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของสองชั้นนี้ไม่ใช่เป็นการทำให้ประชาชนเข้าถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือควบคุมโครงการ แต่จะช่วยให้ผู้กุมอำนาจอยู่ดำเนินการให้การศึกษา (Educate) หรือทำการรักษา (Cure) ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม

บันไดชั้นที่ 3 – 5 ก้าวหน้าถึงระดับที่เรียกว่า การมีส่วนร่วมแบบพิธีกรรม โดยชั้นที่ 3 ชั้นรับฟังข่าวสาร และชั้นที่ 4 ชั้นปรึกษานั้น ความเห็นหรือข้อคิดของประชาชนได้รับการรับฟังจากผู้กุมอำนาจอยู่มากขึ้น แต่ภายใต้เงื่อนไขเหล่านี้พวกเขาไม่มีอำนาจที่จะรับประกันได้ว่า ความคิดเห็นของพวกเขาจะได้รับการเอาใจใส่จากผู้มีอำนาจเต็ม เมื่อการมีส่วนร่วมถูกจำกัดอยู่ระดับเหล่านี้ จึงไม่มีทางเปลี่ยนแปลงสภาพได้ ส่วนชั้นที่ 5 ชั้นปลอบใจชั้นนี้จะยอมให้คนจน(Have – Nots) ให้คำแนะนำได้ แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งสิทธิในการตัดสินใจของผู้มีอำนาจต่อไป

บันไดขั้นที่ 6 – 8 เป็นระดับที่เรียกว่า อำนาจเป็นของประชาชน ซึ่งเพิ่มระดับของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น ประชาชนสามารถเข้าไปสู่ขั้นที่ 6 ขั้นเป็นหุ้นส่วนซึ่งจะทำให้เขาสามารถเข้าร่วมในการเจรจาเพื่อผลได้ผลเสีย (Trade – Offs) กับผู้มีอำนาจดั้งเดิม ส่วนในขั้นที่ 7 ขั้นใช้อำนาจผ่านตัวแทน และขั้นที่ 8 ขั้นควบคุมโดยประชาชน เป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชนโดยผ่านตัวแทน หรือประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจเอง

สรุป แนวคิดการมีส่วนร่วมของ เซอร์ อาร์นสไตน์ มองความเข้มของการมีส่วนร่วมในแง่ของการมีอำนาจในการตัดสินใจของประชาชน ซึ่งมีพิสัยของความเข้มตั้งแต่การไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเลย ไปจนถึงการมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ โดยประชาชนสามารถที่จะกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการ พร้อมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ สนับสนุน จัดหาทรัพยากรเพื่อการศึกษา บุคลากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนอีกด้วย นอกจากนี้การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นกระบวนการนิเทศงานและประเมินผลงาน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี ช่วยลดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา

2.4 เรื่องที่ประชาชนควรมีส่วนร่วม

ในการบริหารศึกษานั้น เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537 : 208) ได้กล่าวว่า ผู้ปกครองหรือประชาชนอาจมีส่วนร่วมในการบริหารได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การกิจของการบริหารและกระบวนการบริหาร ซึ่งภารกิจหลักของการมีส่วนร่วมจะประกอบไปด้วย การกิจย่อย ๆ สิ่งที่สำคัญก็คือ ต้องพิจารณาว่ามีเรื่องอะไรบ้างที่ควรมีส่วนร่วมในการบริหาร การกิจในการบริหารแต่ละเรื่องต้องการบุคคลที่มีส่วนร่วมแตกต่างกัน ดังนั้นเรื่องที่จะเข้าร่วมจึงเป็นเงื่อนไขในการเลือกบุคคลเข้าร่วมด้วย ส่วนจะเป็นภารกิจอะไรบ้างก็จะต้องขึ้นอยู่กับงานหรือโครงการนั้น ๆ วุฒิสาร ตันไชย (2541 : 100 – 111) ได้กล่าวว่าประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมได้ 4 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ความต้องการและการตัดสินใจ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอน

- 1) การมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - มีส่วนร่วมในการริเริ่ม ตัดสินใจ เลือกแนวทางและวางแผน
 - มีส่วนร่วมในการดำเนินการตัดสินใจ เลือกแนวทาง และวางแผน
 - มีส่วนร่วมตัดสินใจดำเนินการตามแนวทาง

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

- 1) มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากร
- 2) มีส่วนร่วมบริหาร

3) มีส่วนร่วมประสานความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมที่จะรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ผลประโยชน์ทางสังคม ผลประโยชน์ต่อส่วนรวม และผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมที่จะควบคุม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานหรือการบริหารงาน

สรุป การจัดการศึกษาโดยประชาชนมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงบทบาทเพื่อสนองความต้องการของประชาชน โดยที่ทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่

3. แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

การจัดการศึกษาของชาติเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ ดังนั้นพลเมืองของทุกประเทศทุกคนต้องมีโอกาสได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน แต่การที่จะให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงนั้นก็จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของสังคมและชุมชนตามทีประเทศ ะสี (2539 : 34) ได้กล่าวว่า "...การศึกษาสำหรับคนทั้งหมด (Education for all) จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อ สังคมทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for education) การศึกษาไม่ใช่เรื่องของครู โรงเรียน หรือกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่ทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือสังคมทั้งสังคมต้องเป็นไปเพื่อการศึกษา..." สำหรับการจัดการศึกษาของไทยนั้น ผู้วิจัยจะนำเสนอแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ประกอบกับแนวคิดเรื่องการจัดการศึกษาของนักการศึกษา ดังต่อไปนี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เกี่ยวข้องและเป็นปัจจัยเกื้อหนุนในกระบวนการเรียนรู้ ในมาตราต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษา มีดังนี้ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 8-11)

มาตรา 6 ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ คือ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 เป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภาคภูมิใจในความเป็นไทยรู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ

รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษา เป็นการศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา 22 หลักการจัดการศึกษา ในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 สาระการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย การเมือง และการปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่อง การจัดการ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การใช้และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้

มาตรา 24 กระบวนการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอน และผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่

มาตรา 25 บทบาทรัฐในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการดำเนินงาน และจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 การประเมินผลการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

มาตรา 27 และ 28 การพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

หลักสูตรต้องมีลักษณะที่หลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยสาระของหลักสูตรทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรา 29 บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งหาวิธีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นั้น มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดที่น่าสนใจ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

วิจิตร ศรีส้าน (2543 : 21) ได้กล่าวถึง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ว่าเป็นกฎหมายการศึกษาที่ยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตและให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งหมายความว่าเป็นการศึกษาสำหรับทุกคนและทุกคนมีบทบาทรับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกัน “Education for all และ All for education” (มาตรา 8(2) มาตรา 11 และมาตรา 12)

รุ่ง แก้วแดง (2543 : 38-39) ได้กล่าวถึงความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาว่า จะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพราะการศึกษาไม่ใช่หน้าที่เฉพาะของกระทรวงศึกษาธิการหรือของโรงเรียนและครูแต่ฝ่ายเดียว การศึกษาเป็นเรื่องของคนทุกคน การให้ประชาชนมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญและเป็นจุดเน้นของความสำเร็จ การจัดการศึกษาในอดีตที่ผูกขาดการจัดการศึกษาไว้ที่โรงเรียนผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าใจว่าการศึกษาคือการไปโรงเรียนเท่านั้น จึงละเลยบทบาทของครอบครัว สถาบันศาสนา ชุมชน ฯลฯ ในเรื่องการจัดการศึกษา หลักสูตรการศึกษาไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชน เพราะประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการเรียนการสอน

อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : 183-187) ได้กล่าวว่า การศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างเหมาะสม รวดเร็ว ทันการ ต้องให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการตนเอง ต้องปรับกระบวนการบริหารจัดการไปสู่แบบที่ต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วม (Participative Administration) และผู้บริหารต้องพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้อง

กับความต้องการของชุมชนและให้ชุมชนมีส่วนร่วม หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น สำหรับการบริหารจัดการโดยชุมชนเป็นหลัก หรือการควบคุมโดยชุมชน เป็นการคืนอำนาจการบริหารจัดการสถานศึกษาให้แก่ชุมชนและเพิ่มความรับผิดชอบต่อจัดการศึกษาให้แก่ชุมชนและผู้ปกครอง จะทำให้ผู้รับบริการการศึกษาที่มีความพึงพอใจในการศึกษาที่จัดมากที่สุด หลักสูตรของโรงเรียนจะตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครอง ตอบสนองชุมชนและท้องถิ่น

สรุป จากแนวคิดในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของนักการศึกษาที่กล่าวมาเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมได้ ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมรับผิดชอบต่อจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยเน้นที่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่เท่าเทียมกัน

4. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษาที่มีเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของชาติให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน หัวใจสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ก็คือ เน้นที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการในการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เจริญเต็มศักยภาพ และเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของทุกฝ่าย

หลักการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ มี 3 ประการ (สำนักโครงการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 3-14)

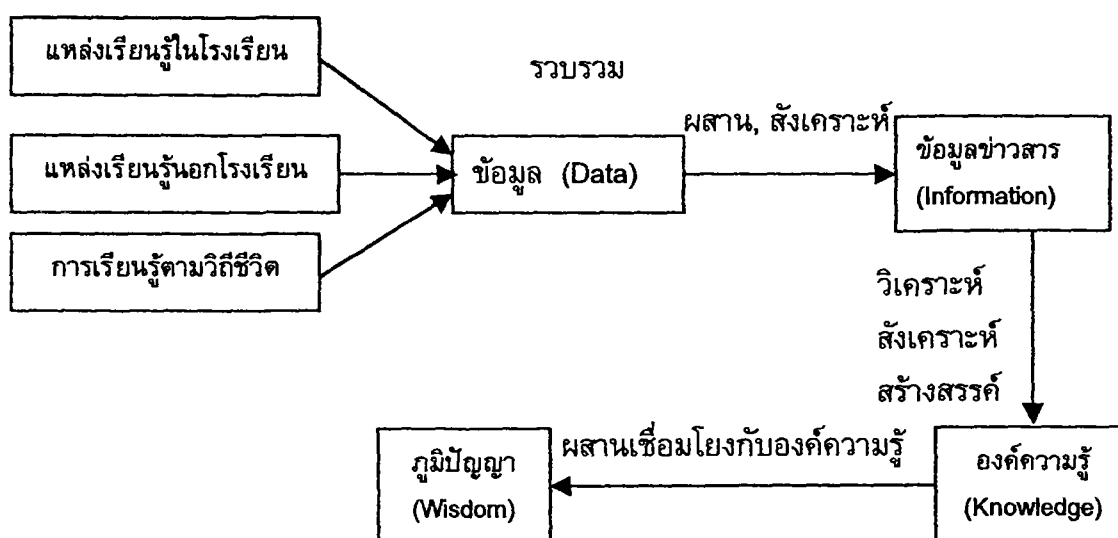
1. การเรียนรู้เกิดได้กับทุกคนทุกที่ทุกเวลา การเรียนรู้ที่มีความหมายหลากหลายนำไปใช้จริงและเรียนรู้อย่างสมดุล
2. การจัดการเรียนรู้ต้องยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง การจัดการเรียนรู้ต้องเน้นทักษะนำสาระคู่คุณธรรม

3. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ทุกฝ่ายต้องเชื่อมั่นศรัทธา ดำเนินงานและเรียนรู้ด้วยกัน

การปฏิรูปการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครอง โดยเข้ามาพัฒนาผู้เรียนตลอดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การมองเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถนำเสนอความรู้ ความคิด ประสิทธิภาพ และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนทั้งที่บ้านและ

ที่โรงเรียน สนับสนุนในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถเด่นให้ได้รับการพัฒนาสูงสุด และดูแลการพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุล สำหรับผลที่เกิดตามมาจากการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม จะได้บุคคลที่มีลักษณะเหมาะสมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สร้างสรรค์สังคมให้มีความก้าวหน้า

การปฏิรูปการเรียนรู้จะบรรลุเป้าหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ต้องพัฒนาที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ในมาตรา 24 ให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติจริง ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น การจัดกระบวนการเรียนรู้นั้น กมล สุดประเสริฐ ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่การรับข้อมูล (Data) มีการปฏิสัมพันธ์เป็นข้อมูลข่าวสาร (Information) มีการวิเคราะห์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ (Knowledge) เชื่อมโยงกับความรู้เดิมเป็นภูมิปัญญา (Wisdom) (ผ่องศรี สมยา. 2544 : 9 ; อ้างอิงจาก กมล สุดประเสริฐ.ม.ป.ป.)

ภาพประกอบ 6 แสดงกระบวนการเรียนรู้

ที่มา : ผ่องศรี สมยา. (2544). วารสารวิชาการ หน้า 9.

4.1 แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ คือ ศูนย์รวมความรู้ ที่ให้เข้าไปศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญ ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนและในวิถีชีวิต

แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ประกอบด้วย ห้องสมุดโรงเรียน ห้องปฏิบัติการ ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง แหล่งธรรมชาติในโรงเรียนและส่วนต่างๆ ในโรงเรียน

แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนและในวิถีชีวิต ประกอบด้วย ครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ แหล่งธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม องค์กรภาครัฐและเอกชน

4.2 การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ผู้ปกครองนักเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่บ้านเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกรูปแบบ ตลอดเวลาทุกสถานที่ นอกเหนือจากที่โรงเรียน เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้ยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด ตามที่ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2543 : ง) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด” ว่า การเรียนรู้เป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งของชีวิตและแสดงว่าบุคคลนั้นมีความเจริญเติบโต การเรียนรู้เป็นหัวใจของการศึกษา สถานศึกษาคือโรงที่จัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน คือนายโรงที่จัดระบบกิจกรรมการแสดงละครชีวิตโรงใหญ่ การจะทำอะไรต้องคำนึงถึงนักเรียนซึ่งมีความสำคัญที่สุด

ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามวิถีวัฒนธรรมไทย ผู้ปกครองนักเรียนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับธรรมชาติการเรียนรู้ของตัวผู้เรียน ผู้ปกครองเป็นบุคคลใกล้ชิดของนักเรียนที่สุดจึงเป็นผู้มีบทบาท ชี้นำลักษณะนิสัย ถ่ายทอด ปลูกฝังวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม การเรียนรู้วิชาความรู้ รวมทั้งอบรม กิริยามารยาท ทั้งทางกาย วาจา ใจ ตามหลักคุณธรรม ฝึกปฏิบัติด้วยการทำให้ดู แล้วฝึกให้ทำเป็น และส่งเสริมให้ลูกหลานเป็นคนคิดดี คิดชอบ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 18) สำหรับกระบวนการเรียนรู้ที่ควรจัดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านนั้น วิเศษ ชินวงศ์ (2544 : 37-41) กล่าวว่ามียังน้อย 5 ลักษณะ คือ การเรียนรู้อย่างมีความสุข การคิดปฏิบัติจริง เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เรียนรู้แบบองค์รวม และเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การเรียนรู้มีความสุข

การเรียนรู้มีความสุขจำเป็นต้องจัดให้เกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งในระหว่างการเรียนรู้และหลังจากเรียนรู้แล้ว ด้วยการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลายเป็นอิสระ ทุกคนมีความห่วงหาอาทรกันและกัน ยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน เชื่อมมั่นในศักยภาพของกันและกัน เปิดโอกาสให้ได้แสดงความสามารถและพัฒนาตนเองเต็มที่ตามแบบของตนเอง ให้การเสริมแรง และสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งจะมีผลทำให้บุคคลเกิดความสุข การยอมรับเห็นคุณค่าของตนเอง มีความกล้าที่จะเผชิญกับปัญหา กล้าที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง บุคคลอื่น และสิ่งต่างๆ รอบตัว

การที่ครูจะจัดการเรียนรู้ให้เด็กมีความสุขนั้น ครูจะต้องมีความสุขในการจัดการเรียนรู้อยอมรับในความสำคัญของเด็ก พร้อมทั้งเปิดโอกาสที่เหมาะสมให้เด็กทุกคน และพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ร่วมกันกับเด็กด้วย

2) การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง

เป็นการแสวงหาความรู้จากแหล่งสื่อ ประสบการณ์ต่างๆ รอบตัว โดยผ่านการสังเกต คิด พิจารณา วางแผน และปฏิบัติจริงตามที่ได้วางแผน หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์สิ่งที่ทำและผลที่เกิดขึ้น ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติให้เหมาะสม จนเกิดผลตามเป้าหมาย แล้วจึงสรุป/สร้างความรู้ เป็นความรู้ของตนเองที่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์การเรียนรู้และสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต

การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริงนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ต้องทำให้มีการเรียนรู้แบบนี้ต้องตระหนักไว้ คือ การทำงานของสมองในการคิดทั้งในเรื่องส่วนของสมองที่ควบคุมการทำงานในด้านต่างๆ ความสามารถของสมองส่วนนั้นๆ วิธีการพัฒนาสมองในแต่ละส่วน วิธีการพัฒนาสมองทั้งซ้ายและขวาให้สมดุล เพื่อการที่จะสามารถคิดได้รอบด้านเกิดการบูรณาการความคิด ได้เกิดผลผลิตหรือความคิดที่ดีเหมาะสม เจียวยคม นอกจากนี้ผู้จัดการเรียนรู้ต้องวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกมาของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อดูว่ามีความบกพร่องในการพัฒนาสมองส่วนไหน เพื่อการจัดกิจกรรมให้สมองส่วนนั้นๆ พัฒนาขึ้น และมีการพิจารณาว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการสมองส่วนใดเป็นพิเศษ เพื่อจะได้จัดกิจกรรมพัฒนาสมองส่วนนั้นให้พัฒนาสูงสุดเต็มตามศักยภาพ การจัดกิจกรรมพัฒนาสมองก็เพื่อให้เกิดการคิดอย่างมีประสิทธิภาพ หลากหลาย และบูรณาการรอบด้าน

3) การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น

การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นเป็นการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กันของบุคคล การได้มีโอกาสถ่ายทอด รับและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ประสบการณ์จากกันและกัน การเรียนรู้ร่วมกันทำให้เกิดผลดีหลายประการ ทั้งการเรียนรู้เนื้อหาความรู้ การสร้างสรรค์ผลงานที่ดีกว่า การเรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกับคนอื่น และที่สำคัญ คือ การที่สามารถจะเรียนรู้จากบุคคลอื่นได้ทุกคน ทั้งเรียนรู้ที่จะเลือกสิ่งดีของบุคคล มาปรับใช้กับตน เลือกมองสิ่งไม่ดีของคนอื่น เพื่อปรับปรุงตน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4) การเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม

การเรียนรู้แบบองค์รวม เป็นการเรียนรู้อย่างบูรณาการสัมพันธ์เชื่อมโยง ต่อเนื่องกลมกลืนกันทุกอย่าง ทั้งเนื้อหาวิชา ทักษะพื้นฐาน วิธีการเรียนรู้ กิจกรรม เรื่องราวของตนเอง ห้องถิ่น สิ่งแวดล้อม เรื่องที่เป็นสากล เรื่องราวทั้งในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต ซึ่งมีผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ชัดเจน มีความหมาย นำไปใช้ในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาในสังคม

5) การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

เป็นการพิจารณาทบทวนสิ่งที่เรียนรู้ แนวทางที่ใช้ในการเรียนรู้ อุปสรรค ปัญหาเงื่อนไขต่างๆในการเรียนรู้ สิ่งที่ได้ในการเรียนรู้ เพื่อสร้างเป็นแนวทาง รูปแบบ วิธีการที่เหมาะสมกับตนเองในการเรียนรู้แก้ปัญหาและทำงานต่อไป

การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนช่วยให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจในคุณค่าของตน และนำคุณค่านั้นมาสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนไม่ใช่เขตหวงห้าม แต่โรงเรียน ชุมชน สถาบันชุมชน ครอบครัว มีส่วนให้การศึกษา การร่วมมือกันของทุกฝ่าย คือ การสร้างพลังอันแข็งแกร่ง คำจูงกัน เกิดผลแก่เด็กและเยาวชน

ผลที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 58 - 61)

1. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง ได้เรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ มีความสุขในการเรียนรู้และรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ครูมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยให้ผู้เรียนมีความสุข ผู้สอนก็มีความสุข

3. พ่อ แม่ รู้และเข้าใจความถนัด ความสนใจ ความสามารถและศักยภาพในการศึกษาเรียนรู้ของลูก มีความเข้าใจบทบาทของตนในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของลูก ตลอดจนมีความสุขที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาเรียนรู้ของลูก

4. ผู้บริหารได้พัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นโรงเรียนที่แท้จริง ไม่ใช่โรงเรียน และได้ใช้กระบวนการบริหารที่นักเรียน ครู พ่อแม่ ชุมชนมีส่วนร่วม

5. ชุมชนและสังคมส่วนรวมได้พลเมืองที่ดี มีคุณภาพ และศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาประเทศ

รุ่งเรือง สุชาภิรมย์ และอรุณี สถานุพงษ์ (2544 : 19 - 23) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมบทบาทของพ่อแม่ และผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมทางการศึกษา โรงเรียนจะต้องส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง อบรมเลี้ยงดูบุตรตามธรรมชาติด้วยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครัวเรือนกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ส่งเสริมสนับสนุนหน้าที่ ความรับผิดชอบและความสามารถของพ่อแม่ และผู้ปกครอง ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กสร้างเครือข่ายการให้บริการต่างๆ ของชุมชน ที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพิ่มจำนวนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรงกับโรงเรียนสร้างศูนย์ข้อมูลด้านการเรียนการสอน ที่พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถเรียกใช้ได้ อบรมบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้สามารถถ่ายทอดความรู้ทักษะ และความชำนาญในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การส่งเสริมระบบการสื่อสารระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง กับโรงเรียน สร้างระบบการสื่อสารสองทางโดยใช้วิธีการสื่อสารต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาของนักเรียนแต่ละคนได้มีความทันสมัยและทันต่อความต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียนและโรงเรียน โดยสร้างฐานข้อมูลของเด็กร่วมกัน จัดระบบการประชุม มีการพบปะสังสรรค์ร่วมกันระหว่าง พ่อแม่ ผู้ปกครอง โรงเรียน และส่งเสริมการสร้างสื่อให้มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองกับความ

ต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ สำหรับบทบาทในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนผู้ปกครองควรได้รับรู้กระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งในและนอกชั้นเรียน โรงเรียนต้องชี้แจงจุดประสงค์ในการวัดผลการศึกษาในแต่ละวิชา เพื่อให้ทราบว่าโรงเรียนมีความคาดหวังสัมฤทธิ์ผลในตัวนักเรียนระดับใด เผยแพร่ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในและนอกห้องเรียน เพื่อสร้างทางเลือกในการกำหนดบทบาทของตนต่อการศึกษาของบุตรหลาน มอบหมายการบ้านให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ให้นักเรียนนำปัญหาและข้อข้องใจไปปรึกษากับผู้ปกครองเพื่อแสวงหาคำตอบร่วมกัน จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูและพ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้ปรับเปลี่ยนและเรียนรู้บทบาทหน้าที่และรูปแบบในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรระหว่างผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนกับผู้ปกครอง สำรวจข้อมูลผู้ปกครองทั้งในเชิงความรู้ ความเชี่ยวชาญพิเศษ ระดับความสนใจในกิจกรรมทางการศึกษาและเวลาที่อาจสามารถทำหน้าที่อาสาสมัครทางการศึกษา โดยเฉพาะในระดับโรงเรียนฝึกอบรมและทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังต้องการส่งเสริมให้พ่อแม่ และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เผยแพร่สิทธิและรูปแบบวิธีการของพ่อแม่ และผู้ปกครอง ในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนจัดตั้งกลุ่มครู ผู้ปกครอง ในทุก ๆ โรงเรียน อบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในระดับโรงเรียน เช่น การบริหารหลักสูตร การเงิน บุคลากร การสร้างสวัสดิภาพในโรงเรียน ส่งเสริมให้พ่อแม่ และผู้ปกครอง สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการศึกษาสร้างแนวความคิดเกี่ยวกับหุ้นส่วนการดำเนินงาน ยกย่องในเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้แก่ผู้ปกครองในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนอบรมครูและบุคลากรในการสร้างระบบการทำงานเป็นหมู่คณะร่วมกับผู้ปกครองการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางด้านวิชาการ สังคม วัฒนธรรม นันทนาการและสุขภาพที่โรงเรียนนั้นๆให้บริการแก่ชุมชน

จากการศึกษาผลงานวิจัยด้านครอบครัว ของ รุ่งเรือง สุขาภิรมย์ (2544 : 11) พบว่า ความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างบ้านและโรงเรียนมีผลอย่างสูงต่อการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากจะมีผลทำให้เด็กประสบผลสำเร็จด้านการเรียนแล้วยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีด้านจิตใจ สังคม อารมณ์ ซึ่งส่งผลต่อความก้าวหน้าของชีวิตในอนาคต ดังนั้น พ่อแม่และผู้ปกครองจึงมีบทบาทสำคัญการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จากการศึกษพบว่า พ่อแม่และผู้ปกครอง เข้ามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้านอีกด้วย สำหรับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และผู้ปกครองในระบบการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทครอบครัวที่มีผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของเด็ก คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยเน้นความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกัน มีกิจกรรม/โครงการสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว

และโรงเรียน เด็กที่อยู่ในเป้าหมายต้องเป็นเด็กกลุ่มที่เสี่ยง คือ กลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำ เด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม และเด็กกลุ่มที่ครอบครัวยากจน รุ่งเรือง สุขภาพดี และ อรุณี สถานพงษ์ (2544 : 12) ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ทางการศึกษา กับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในระบบการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา มี 8 ประการ ประกอบด้วย

1. ความพร้อมเพรียงที่จะเรียน เด็กทุกคนเมื่อมาเข้าสู่ระบบโรงเรียนจะต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้

2. การเรียนจบระดับมัธยมศึกษา อัตราการสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยเฉลี่ยของทั้งประเทศต้องเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 90

3. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและความเป็นพลเมืองที่ดี นักเรียนที่จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องมีความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ และทุกโรงเรียนจะต้องประกันว่านักเรียนทุกคนจะต้องรู้จักตนเองและสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่เป็นอย่างดี ซึ่งถือว่าการศึกษาเป็นการเตรียมการให้นักเรียนทุกคนเป็นพลเมืองดีของประเทศ มีความสามารถในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งเป็นแรงงานที่มีประสิทธิภาพ สร้างผลผลิตที่ดีให้กับประเทศ

4. การศึกษาและการพัฒนาอาชีพ ครูผู้สอนทุกคนจะต้องได้รับโอกาสและปัจจัยเกื้อหนุนในการเข้ารับการพัฒนาและพัฒนาวิชาชีพเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนและการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน

5. การพัฒนาความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พลเมืองอเมริกันจะต้องเป็นที่หนึ่งในโลก โดยเฉพาะความรู้และทักษะในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

6. การรู้หนังสือของผู้ใหญ่กับการเรียนรู้ตลอดชีวิตพลเมืองอเมริกันทุกคนต้องรู้หนังสือ และมีทักษะที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดชีวิต ในสภาวะที่ประเทศต้องแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งเป็นการแสดงสิทธิและความรับผิดชอบในฐานะการเป็นพลเมืองที่ดีอีกด้วย

7. โรงเรียนต้องเป็นเขตปลอดจากสิ่งมอมเมา สารเสพติด มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีระเบียบวินัย

8. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ และผู้ปกครอง โรงเรียนทุกแห่งจะต้องส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนที่ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของเด็กในด้านสังคม อารมณ์ และวิชาการ แบ่งออกได้เป็น 6 รูปแบบ คือ

8.1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะเป็นพ่อแม่ บทบาทของพ่อแม่และผู้ปกครอง จึงเน้นการให้การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะการจัดหาอาหาร อาหารเสริม และการตรวจความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กเพื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคมของเด็ก

8.2 การสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาในระดับสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูตามธรรมชาติ คือ การที่พ่อแม่ และผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อผู้ให้บริการการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และผู้ปกครอง จึงเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวกับหน่วยงานทางการศึกษาในทุกระดับ เพื่อให้พ่อแม่ และผู้ปกครองมั่นใจว่าสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้บริการที่เกี่ยวข้องจะเป็นผู้รับช่วงดูแลบุตรหลานของตนอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักวิชาการ ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนจะทราบสภาวะทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และอารมณ์ของเด็กอย่างถูกต้อง ความร่วมมือในระดับนี้จะเน้นการส่งเสริมระบบการสื่อสารระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับโรงเรียน

8.3 งานอาสาสมัครเพื่อการศึกษา การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน และศูนย์การเรียนรู้ประเภทต่างๆ อาทิ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ ไม่สามารถดำเนินงานเพียงเฉพาะลำพังบุคคล ต้องการการสนับสนุนจากชุมชนต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับการบริการโดยตรงเนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของ กฎหมาย ต้องการความรู้เฉพาะทางและความเชี่ยวชาญใหม่ แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการศึกษาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการเป็นอาสาสมัครในโรงเรียนจะดำเนินการภายใต้การสร้างเจตคติต่อกลุ่มเป้าหมายว่า กิจกรรมของโรงเรียนและการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน เช่น พ่อแม่และผู้ปกครอง สามารถเป็นผู้ช่วยเด็กในการทำบ้าน การฝึกการอ่าน และทักษะในการคำนวณ หากผู้ปกครองรายได้สามารถอุทิศเวลาตามระยะเวลาที่แน่นอนในกิจกรรมข้างต้นได้ โรงเรียนจะจัดหาสถานที่ เช่น ห้องพักรูหรือห้องสมุด ให้ผู้ปกครองนั้น ๆ ดำเนินกิจกรรมดังกล่าว โดยสรุปงานอาสาสมัครเพื่อการศึกษาของพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นการอุทิศร่างกาย แรงใจ เพื่อช่วยปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย

8.4 การจัดระบบการเรียนการสอนที่บ้าน นอกจากพ่อแม่และผู้ปกครองจะเป็นกำลังหลักในการให้การอบรมเลี้ยงดูตามธรรมชาติแล้วหน้าที่หลักของผู้ปกครองอีกประการหนึ่งคือการจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก เริ่มจากขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมประจำครอบครัว จนถึงการแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นบทบาทของพ่อแม่ และผู้ปกครองจึงเป็นเสมือนครูผู้เชี่ยวชาญการสอนและเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ของบุตรหลานของตน แนวทางการดำเนินงานเพื่อตอบสนองหลักการดังกล่าวจึงเริ่มต้นจากการฟื้นฟูความรู้ ทักษะ และความชำนาญของผู้ปกครองในการอ่านและการคำนวณเพื่อเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดให้แก่เด็กในปกครองของตน ในบางกรณีผู้ปกครองในละแวกเดียวกันจะรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาความรู้ตนเองและช่วยกันถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุตรหลานของตนด้วย เช่น กลุ่มช่วยสอนอ่านเขียนในละแวกที่อยู่อาศัย เป็นต้น

8.5 การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในระดับนี้ ถือเป็นการตัดสินใจครั้งยิ่งใหญ่ของผู้ปกครอง โดยเปลี่ยนสถานะจากการมีส่วนร่วมทางการศึกษาที่บ้านของตนเองมาสู่การดำเนินงานอย่างจริงจังในโรงเรียน หรือหน่วยงานทางการศึกษา โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นใน กระบวนการเรียนการสอน การบริหารการเงิน และการบริหารงานบุคลากร ซึ่งมีระดับตั้งแต่ การเข้าร่วมประชุมครู ผู้ปกครองจนถึงการสมัครลงรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษา โดยหวังว่าความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญของตนจะส่งผลให้การจัดทำและดำเนิน นโยบายของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8.6 การเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา การมีส่วนร่วม ทางการศึกษาของผู้ปกครองแบบสุดท้ายคือ ความพยายามในการเป็นผู้ประสานงานให้โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน มีความเชื่อมโยงกันโดยพยายามอุดช่องโหว่ในการบริหารของ โรงเรียน ด้วยการระดมบุคลากร เงินทุน วิทยาการใหม่และระบบการบริหารงาน เพื่อช่วยให้ โรงเรียนในพื้นที่สามารถบริหารงานได้อย่างแท้จริง ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมประเภทสุดท้าย จึงเป็นการผสมผสานระหว่างการเป็นอาสาสมัครเพื่องานทางการศึกษา กับการอุทิศตนอย่าง จริงจังในการบริหารการศึกษา เช่นการเป็นกรรมการเขตการศึกษาที่มีบทบาทอย่างมากในการ บริหารของเขตพื้นที่ และโรงเรียนต่าง ๆ โดยพยายามแสวงหาทรัพยากรต่าง ๆ จาก นอกเขตพื้นที่ทั้งในระดับมลรัฐ และระดับชาติ มาสนับสนุนการดำเนินงานของพื้นที่ของตน

โลเปซ และ อิลมา (Lopez and Irma. 1998 : 1877-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ สภาพ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระบบสองภาษา จากการศึกษาพบว่า พ่อแม่ สนับสนุนให้บุตรเรียนสองภาษาและหลายวัฒนธรรมทั้งที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน เพื่อเป็น การสืบทอดสิ่งที่เป็วัฒนธรรมประเพณี และสิ่งที่ไม่ได้เป็นวัฒนธรรมประเพณี พ่อแม่ทุกคนมี ความต้องการทางการศึกษาสูงมาก ต้องการให้บุตรจบการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ สำหรับภาษาอังกฤษนั้นเป็นภาษาแม่ซึ่งเด็กสามารถพูดได้ตั้งแต่กำเนิด ดังนั้นภาษาที่สองจึงมี ความจำเป็นที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถอ่าน เขียนและใช้เป็นภาษาที่สองได้รองจาก ภาษาอังกฤษ

สรุป สำหรับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียน เป็นเรื่อง ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความร่วมมือกันทั้งจากผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชนจึงจะ ประสบความสำเร็จเพราะเด็กสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ ดังนั้น ผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชนจะต้องคอยสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือในการส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียนให้พร้อมที่จะเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่เช่นเดียวกัน

5. ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน

ตามหลักการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ดังนั้นสิ่งที่สำคัญประการแรกในการทำงานร่วมกับประชาชน คือ การเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์เสียก่อน ตามทฤษฎีของ มาสโลว์ ว่าเขามีความต้องการและพึงพอใจกับสิ่งใดแล้วพยายามสนองความต้องการและความพึงพอใจในสิ่งนั้น การทำงานก็จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ซึ่งอดีตประธานาธิบดีลินคอล์นแห่งสหรัฐอเมริกาเคยกล่าวไว้ว่า

“Public Sentiment is everything

With Public Sentiment nothing can fail,

Without it nothing can succeed.”

Abraham Lincoln

In debate with Stephen Douglas

(August 21, 1858)

จากข้อความนี้ หมายความว่า “ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่าง ถ้าสิ่งใดประชาชนพึงพอใจแล้วจะไม่มีคำว่าล้มเหลว แต่ถ้าประชาชนปราศจากความพึงพอใจแล้วก็ไม่มีความสำเร็จเช่นกัน” (วิรัช ลภวิรัตนกุล. 2540 : 143)

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมซึ่ง ธวัช เบญจจาริกุล (2529 : 25-26) กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคล เป็นผลที่เกิดจากความ ต้องการ ความคาดหวัง ความรู้สึกร่วมประสงคในสิ่งต่าง ๆ กับปัจจัยภายนอกตัวบุคคลซึ่งเกิดจากแรงผลักดันจากบุคคลอื่นหรือภาระบีบบังคับจากภายนอก และ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536 : 179-181) ได้กล่าวถึง ปัจจัยทางด้านบุคคลว่า บุคคลที่จะทำงานพัฒนาเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชนต้องสร้างเงื่อนไขของบทบาทของตนให้พร้อมที่จะเข้าไปทำงานและให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยต้องมีเจตคติและจิตสำนึกต่อประชาชนอย่างเหมาะสม เช่น การยอมรับศักดิ์ศรีของประชาชนเท่าเทียมกับตน การมีความเชื่อและเคารพในตัวประชาชน การพร้อมที่จะเรียนรู้จากประชาชน และให้โอกาสแก่ประชาชนในการแสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมการพัฒนา และการส่งเสริมให้เหมาะสม ในขณะเดียวกันควรให้โอกาสผู้นำชุมชนรวมไปถึงบุคคลที่มีความคิดริเริ่มในการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มีบทบาทในการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537 : 182-187) พบว่า การให้บุคคลเข้ามีส่วนร่วมในองค์การนั้นบุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) และก่อให้เกิดความผูกพัน นอกจากนี้ยังกล่าวต่อไปอีกว่า

ความเชื่อถือและศรัทธาในโรงเรียน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นผลจากการเข้ามีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปเป็นปัจจัยที่น่าจะมีผลต่อการทำให้ประชาชนหรือผู้ปกครองนักเรียนเข้ามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ และ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536 : 179 – 181) ได้กล่าวถึง ปัจจัยทางด้านบุคคลว่า บุคคลที่จะทำงานพัฒนาเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงต้องสร้างเงื่อนไขของบทบาทของตนให้พร้อม มีเจตคติและจิตสำนึกต่อการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม และชววิช เบญจจาริกุล. (2529 : 26) กล่าวว่าปัจจัยด้านบุคคลส่งผลให้เกิดความต้องการ ความคาดหวัง และความรู้สึกร่วมประสงคในสิ่งต่าง ๆ สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยด้านบุคคล ในเรื่องสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียน ดังนี้

5.1 สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ตัวแปรต่อไปนี้

1) **วุฒิการศึกษา** ปัจจัยด้านการศึกษาเป็นปัจจัยที่ช่วยให้คนมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวเองเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ ผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้ ความคิด มีความสามารถที่จะทำงานในตำแหน่งที่มีมาตรฐานสูงกว่าผู้มีการศึกษาต่ำ ในสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์นี้ มนุษย์จำเป็นต้องมีการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ความรู้ต่าง ๆ ที่สั่งสมอยู่ในตัวบุคคลเป็นสิ่งที่มีความค่าเหนือสิ่งอื่นใด เพราะบุคคลสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่ในตัวได้ตลอดเวลา การศึกษาในระบบ โรงเรียนกำหนดมาตรฐานและรับรองความรู้ให้กับบุคคลที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ ได้แก่ วุฒิการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวุฒิการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน ที่ใช้ศึกษาเป็นตัวแปรแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยใช้แนวทางการแบ่งระดับการศึกษาจากการศึกษาข้อมูลงานวิจัยที่มีผู้ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านระดับการศึกษา ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและในการศึกษาค้นคว้านี้ต้องการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยของ บุญยิ่ง โหมดเทศน์ (2530 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชุมพร พบ ว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ณรรณ ด่านพิทักษ์ (2535) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ แตกต่างกัน โดยผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูง มีบทบาทในการ

พัฒนาพฤติกรรมสุขภาพมากกว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำ และจากผลการศึกษางานวิจัยของ ทศพล กฤตยพิสิฐ (2538 : บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตหนองจอก ที่มีผลต่อโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา ตามแนวทาง “บรม” และ “บวร” เพื่อสร้างสรุุดมการณ์แผ่นดินทองหนองจอก พบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อโครงการฯ และนิรัตน์ จุลเอียด (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลระดับนักเรียน ที่เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองชาย ระดับการศึกษาของมารดา ระดับการศึกษาของผู้ปกครองหญิง อีกทั้งจากผลงานวิจัยของ จินตนา เสมาริน (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน โครงการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการพัฒนาตำบล จะเห็นได้ว่าผลงานวิจัยที่ได้ศึกษามา นี้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทั้งสิ้น ส่วน ภาวีไล ชาติไพบูลย์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บรรยากาสในชั้นเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูง : ศึกษาเฉพาะกรณี ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่อยู่ในครอบครัวอบอุ่น ผู้ปกครองจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้ความสำคัญต่อการศึกษามาก

จากการศึกษาเรื่องวุฒิการศึกษาที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน พบงานวิจัยของ นาด นาคพงษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมของนักเรียนได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน และ สุดารัตน์ แซ่ซี้ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีคาดหวังในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ส่วนงานวิจัยของ สุวรรณ มาณะโรจนานนท์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเกื้อหนุนความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสตรีพื้นที่จังหวัดเขตปริมณฑล พบว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกื้อหนุนกับความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภา อบต. สตรี และงานวิจัยของ ประดิษฐ์ มาสุข (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ระดับ การศึกษามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน

เขตชนบท จากข้อมูลงานวิจัยที่พบส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาหรือวุฒิการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลและสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

สรุป จะเห็นได้ว่าวุฒิการศึกษา หรือระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ นั้นหมายความว่าผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูงจะให้ความสำคัญต่อส่วนรวมสูงกว่าผู้ที่มีความรู้ความสามารถต่ำ ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองตามที่ตั้งสมมุติฐานหรือไม่

2) อาชีพ การทำงานของบุคคลทั่วไป เพื่อหารายได้เป็นหลักสำหรับใช้จ่ายในครอบครัว ตามความสามารถของแต่ละบุคคลซึ่งสามารถจำแนกเป็นอาชีพหลักได้ดังนี้ คือ อาชีพที่เป็นผู้ผลิต ได้แก่ ทำสวน ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ผลิตวัสดุก่อสร้าง ฯลฯ อาชีพค้าขาย อาชีพรับราชการ อาชีพประเภทให้บริการ เช่น รับจ้าง ร้านเสริมสวย บั๊มน้ำมัน ฯลฯ จากการประกอบอาชีพดังกล่าวจะส่งผลต่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวก่อให้เกิดความมั่นคง (ยาวเรศ ไหลอุดม, 2541 : 9) สำหรับผลการวิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า งานวิจัยที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่ผลงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบทศึกษาเฉพาะกรณี โครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคุ้มพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ของ ฉอาน วุฒิกรรมรักษา (2526 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าเข้ามีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า เช่นเดียวกับ อารยา วัฒนกิจ (2526 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาก และจากงานวิจัยของ ถนัด ม่วงมณี (2526 : บทคัดย่อ) พบว่า กลุ่มสตรีที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะมีส่วนร่วมในการศึกษานอกโรงเรียนมากกว่ากลุ่มสตรีที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ นอกจากนั้นผลงานวิจัยของ ศุภสิริ องค์กรสกุล (2528 : บทคัดย่อ) ประเด็นหนึ่งของผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในระดับมากและปานกลาง สอดคล้องกับ โกศล คำเดิม (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดคือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูง ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับงานวิจัยของ สโรจรัตน์ คีรีรัตน์ (2531 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมได้แก่ รายได้ และความเข้าใจในวัตถุประสงค์และกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และต่อมา ชาลีมาศ น้อยสัมฤทธิ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้ดูแลบุตรของสตรีในเขตเมืองของประเทศไทย พบว่า สตรีที่ครอบครัวมีรายได้ระดับสูง มีแนวโน้มจะทำหน้าที่ดูแลบุตรด้วยตนเองมากกว่าให้บุคคลอื่นเป็นผู้ดูแลบุตรของตน นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น งานวิจัยของ ดร.ณวรรณ ด่านพิทักษ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด

กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้สูงมีบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ มากกว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตหนองจอก ที่มีผลต่อโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา ตามแนวทาง “บรม” และ “บวร” เพื่อสร้างสรุุดมการณ์แผ่นดินทองหนองจอก ของ ทศพล กฤตยพิสิฐ (2538 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า รายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีต่อโครงการฯ และ มาโนช ห่วงศรี (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่ง ผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คือ ปัจจัยด้านผู้ปกครอง นักเรียนได้แก่ รายได้ ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนงานวิจัยของ พิบูลย์ แพนพา (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบล พนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า อาชีพของประชาชน เป็น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท และจากงานวิจัย ของ ศิริกุล ชุนะวรรณ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้น พื้นฐานแตกต่างกัน และ ดุสิต คีรีมาศทอง (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ จะมีทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างและผู้ปกครองที่มี อาชีพเกษตรกรรม ส่วนนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขายจะมีทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรม เช่น เดียวกับ สุชาติ ปัทมเจริญ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดตาก ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับ ราชการมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบ อาชีพค้าขายและเกษตรกรรม และ จินตนา เสมารเงิน (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มี ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดปทุมธานี พบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การดำเนินการพัฒนาตำบล สำหรับการศึกษารื่องอาชีพที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน นิรัตน์ จุลเอียด (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน

เขตจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลระดับนักเรียน ที่เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ได้แก่ อาชีพของบิดา อาชีพของผู้ปกครองชาย อาชีพของผู้ปกครองหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการศึกษาวิจัยของ นันทนา สารกิจจานนท์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบพื้นฐานและกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ให้การสนับสนุนการเรียนไม่เต็มที่ นักเรียนที่ขาดเรียนมีปัญหาทางครอบครัว และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ส่วนงานวิจัยของ นาท นาคพงษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมของนักเรียน ได้แก่ การประกอบอาชีพค้าขายของผู้ปกครอง

สรุป จากการศึกษาสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในเรื่องอาชีพพบว่า อาชีพและรายได้ เป็นตัวแปรมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ปกครองนักเรียน เช่น การเข้ามีส่วนร่วม การรับรู้ข่าวสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ฯลฯ และผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอาชีพรับจ้างยังให้ความสนใจต่อการศึกษานอกโรงเรียน โดยคาดหวังว่าในอนาคตจะสามารถประกอบอาชีพที่ก้าวหน้ากว่าอาชีพที่ผู้ปกครองปฏิบัติ แสดงว่าสถานภาพด้านอาชีพน่าจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย

3) จำนวนบุตร จำนวนบุตรของผู้ปกครองมีความเกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนคือ ผู้ปกครองที่มีจำนวนบุตรมากมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนมากกว่าผู้ปกครองที่มีจำนวนบุตรน้อย (รักชนก โสภพิศ. 2542 : 62) และจากการศึกษางานวิจัยของ ศศิธร ศรีวิเชียร (2538 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มทักษะ คือ ปัจจัยด้านผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะของผู้ปกครอง เช่นเดียวกับที่ แสงวาท วงศ์ใหญ่ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ได้แก่ ผลการเรียนรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพบิดา-มารดาของนักเรียนและการสอนตรงตามวิชาเอกของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ จำนวนสมาชิกที่อยู่ในความอุปการะของ

ผู้ปกครองและอาชีพของผู้ปกครอง และจากงานวิจัยของ วติน แก้วปองปก (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมของนักเรียน ได้แก่ จำนวนสมาชิกที่อยู่ในความอุปการะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิต สองแก้ว (2539 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถพยากรณ์ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะของผู้ปกครองนักเรียน

สรุป จำนวนบุตรหรือจำนวนสมาชิกในครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนและสามารถเป็นตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ซึ่งพบว่า ผู้ที่มีบุตรและจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากจะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากกว่าผู้ที่มีบุตรและจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อย

4) **ตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น** จากการศึกษาเรื่องตำแหน่งทางสังคมพบว่า เป็นสถานภาพของบุคคลที่ได้รับการยอมรับในการอยู่ร่วมกันภายในสังคม ชุมชนและท้องถิ่นให้ดำรงตำแหน่งหรือแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนสมาชิกในชุมชน หรือเป็นฐานะตำแหน่งในสังคมหรือในกลุ่มหรือในครอบครัว (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539 : 134) สมาชิกของสังคมคนหนึ่งๆ อาจมีตำแหน่งเป็น ครู นักเรียน ตำรวจ พ่อ แม่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสถานศึกษา อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หัวหน้ากลุ่มแม่บ้านหรือกลุ่มอาชีพอื่นๆ เป็นต้น ตำแหน่งหรือสถานภาพของคนในกลุ่มหรือสังคม เป็นเครื่องวัดความยกย่อง เกียรติยศ และการยอมรับนับถือที่บุคคลในกลุ่มมีต่อกัน ฉะนั้นการสูญเสียตำแหน่งบางครั้งอาจทำให้เกิดความรู้สึกเสียหน้าซึ่งเป็นเรื่องร้ายแรงมากสำหรับสังคมไทย เมื่อคนกลัวว่าจะต้องสูญเสียตำแหน่งจึงพยายามที่จะรักษาตำแหน่งไว้ด้วยการรับผิดชอบในการทำงานทุกอย่างเพื่อรักษาตำแหน่งของตนไว้ (กรองแก้ว อยู่สุข. 2537 : 14) สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับตำแหน่งและสถานภาพทางสังคมนั้น สุรปริชา ลาภบุญเรือง (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สถานภาพทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ส่วนการศึกษาของ พิชญนันท์ กองทน (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คือ ปัจจัย

ด้านผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ สถานภาพบิดา-มารดานักเรียน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ รัช พิริยปัญญาบุตร (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี พบว่า สถานภาพทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สรุป จากการศึกษาเกี่ยวกับตำแหน่งหรือสถานภาพทางสังคมของผู้ปกครอง พบว่า ตำแหน่งทางสังคม เป็นเรื่องของการยอมรับและเกียรติยศของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ซึ่งมีผลทางจิตใจทำให้ต้องพยายามรักษาตำแหน่งทางสังคมนี้ไว้ด้วยการร่วมกิจกรรมแสดงความเป็นผู้นำให้สมาชิกในชุมชนยอมรับและชื่นชม จากเหตุผลนี้จึงทำให้ผู้ที่มีตำแหน่งทางสังคมเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าจะเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานและสามารถทำนายผลการมีส่วนร่วมได้หรือไม่

5.2 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้ปกครองนักเรียน ได้เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามมาตรา 8(2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 9(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคม ฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม ตามที่ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536 : 179) ได้สรุปว่า บุคคลที่จะทำงานพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมต้องสร้างเงื่อนไขด้านบทบาทให้พร้อมที่จะเข้าไปทำงาน สำหรับบทบาทเป็นการแสดงพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติของผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช. 2539 : 134) ส่วนแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาต้องมีจุดหมายที่ชัดเจน คือ การพัฒนาการศึกษา เช่น การกำหนดนโยบาย วางแผนปฏิบัติการ การบริหารบุคคล สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น สำหรับบุคคลที่จะเข้ามีส่วนร่วมนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและเวลาพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ในการเข้ามีส่วนร่วมนั้นจะต้องคำนึงถึงภารกิจที่เหมาะสมกับศักยภาพของประชาชนที่จะสามารถเข้ามีส่วนร่วมได้ด้วย (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2537 : 214) จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาในทัศนะของอาสาพัฒนา ของ ภัชราคติกุล (2535 : บทคัดย่อ) พบว่า ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อาสาพัฒนา มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงานอาสาพัฒนา สำหรับบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนนั้น กัมภณส์ จุนโท (2543 : 40) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้ปกครองและชุมชน ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ตามมาตรา 29 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ที่

เกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคมได้ทราบ เกิดความตระหนักและรับผิดชอบร่วมกัน บทบาทของพ่อแม่ และบทบาทของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนควรมีดังนี้

บทบาทของพ่อแม่

1. เป็นครูคนแรกของลูก
2. เป็นผู้ชี้โลกกว้าง
3. เป็นผู้สร้างภูมิคุ้มกันทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ
4. เป็นครูตลอดเวลาและตลอดชีวิตของลูก
5. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา
6. ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

บทบาทของชุมชน

1. ครูผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น, วิทยากรท้องถิ่น, ปราชญ์ชาวบ้าน
2. แหล่งความรู้ เช่น วัด ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์ สถานประกอบการ

แหล่งโบราณสถาน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานด้านการศึกษา
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ทุกรูปแบบ

หลุยส์ (Louise. 1998 : 4551-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของพ่อแม่ และครอบครัว ในการเข้ามีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรม พบว่า พ่อแม่ และผู้ปกครองต้องการมากกว่าการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง คือต้องการเข้าไปเป็นหุ้นส่วนในการช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกันระหว่างครอบครัวกับกิจกรรมที่จัดไว้ พ่อแม่มีความคาดหวังที่จะร่วมให้คำแนะนำแก่บุตร, ให้เงินช่วยเหลือและตัดสินใจในการร่วมออกแบบโครงการและบริการสำหรับบุตรหลานและครอบครัว และพบว่าสิ่งที่พ่อแม่สามารถช่วยได้มากที่สุด คือ การให้ความรู้เฉพาะทาง/ ทักษะและความรู้สึกที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม การประเมินผลและการบริการโดยตรงสำหรับบุตรและได้สรุปว่า พ่อแม่ควรมีความรู้สามารถให้ความช่วยเหลือในช่วงเวลาเย็น วันหยุด ส่วนชุมชนต้องให้ความช่วยเหลือด้านข่าวสาร นอกจากนี้ หลุยส์ (Louise. 1998 : 80-86) ยังได้ศึกษาพบว่ามียุคที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และครอบครัวมี 2 ปัจจัย คือ

1. การออกกฎหมายของรัฐบาลและระบบสังคม ซึ่งเป็นตัวกำหนดกรอบความเข้าใจของพ่อแม่ และเด็ก
2. การทำหน้าที่ของครอบครัว ในการสรุปผลการมีส่วนร่วมโครงการของครอบครัว
ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าการที่ผู้ปกครองนักเรียนจะเข้ามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมและมีความสามารถที่จะทำประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาได้ บทบาทของผู้เข้ามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่สำคัญในปัจจุบันซึ่งยึดผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้นมีลักษณะเด่นคือผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดความ

สำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายทั้งในและนอกโรงเรียน สำหรับภายในโรงเรียนประกอบด้วย ครูและผู้บริหาร ภายนอกโรงเรียนประกอบด้วย คณะกรรมการโรงเรียน หรือที่เรียกในปัจจุบันว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน สถาบันผลิตครู หน่วยงาน องค์กรและสถานประกอบการ รวมทั้ง สื่อมวลชน กิจกรรมที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเรียนรู้จะต้องมีบทบาทร่วมกัน ได้แก่ การสำรวจความต้องการ การกำหนดมาตรฐาน การวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล และสรุปผลการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจในคุณค่าและบทบาทของตนเอง หากโรงเรียน ชุมชน สถาบันชุมชน ครอบครัว เข้ามามีส่วนร่วมให้การศึกษาจะเป็นการสร้างพลังอันแข็งแกร่ง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและเป็นแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น หน่วยงานกลางกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบาย และสื่อมวลชนมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ ก็จะทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 57 – 58)

5.3 เจตคติต่อการมีส่วนร่วม ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2538 : 133) ได้กล่าวว่า ทศนคติหรือเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งความรู้สึกนั้นอาจเป็นไปในทางที่พึงพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ ในที่นี้เป็นเจตคติต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ การยอมรับและความศรัทธา หรือการไม่ยอมรับและความไม่ศรัทธาของประชาชนในคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและตัวผู้นำขององค์กร ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานตามปัจจัยภายในที่ สมนึก ปัญญาสิงห์ (2541 - 2542 : 31) ได้ชี้ให้เห็นว่า การสร้างเจตคติที่ดีให้กับประชาชนจะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งการจะก้าวไปสู่ความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถ ความซื่อตรง และบารมี (Charisma) นอกจากนี้ต้องส่งเสริมแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) และประยุกต์ใช้หลักการทำงานแบบประชาธิปไตย เพื่อสร้างเจตคติที่ดีให้เกิดกับประชาชน

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2538 : 135) กล่าวว่าการที่บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความรู้ (Cognitive Component) การที่บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใด ต้องมีความรู้ในสิ่งนั้นว่ามีประโยชน์หรือมีโทษ เพราะบางคนมีความรู้ในเรื่องนั้นเพียงเล็กน้อยก็เกิดเจตคติต่อสิ่งนั้นได้ บางคนต้องรู้มากจึงจะเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้น
2. ความรู้สึก (Affective Component) เมื่อบุคคลมีความรู้ในสิ่งใดมากพอที่จะรู้ว่าสิ่งนั้นดีมีประโยชน์ ก็จะเกิดความรู้สึกชอบ (Affective) สิ่งนั้น แต่ถ้ารู้ว่าสิ่งนั้นไม่ดีก็จะเกิดความรู้สึกไม่ชอบ

3. การกระทำ (Behavioral Component) เมื่อบุคคลมีความรู้และความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใด ก็พร้อมที่จะปฏิบัติ หรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป

คูทส์ (Coots. 1998 : 498-520) ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวและเด็ก กับ รูปแบบของพ่อแม่ในการเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมการฝึกหัดของเด็กอายุ 7-8 ปี จาก 35 ครอบครัวของเด็กที่มีพัฒนาการช้า พบว่าข้อมูลสารสนเทศ และบทบาทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อตัวแปรการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

สรุป การสร้างเจตคติที่ดีต่อผู้ปกครองนักเรียนให้ยอมรับแนวความคิด สำคัญ พื้นฐานและปรัชญาการทำงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารจะต้องมีความซื่อตรง โปร่งใส ซื่อสัตย์ และสนับสนุนคนดีมีความสามารถให้มีโอกาสทำงาน ปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน ของสมาชิกขององค์กรสำหรับสถานศึกษาก็คือ ครู เจตคติที่ดีจะทำให้ครูทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

6. การมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้

การมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่าง บ้านกับโรงเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาแก่ผู้เรียนในทุกเวลาและทุกสถานที่ ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพ ทั้งนี้ผู้ปกครองนักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพ ของผู้เรียนได้ที่บ้าน ใน 3 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรมและด้านอาชีพ ดังนี้

6.1 ด้านความรู้ ผู้ปกครองนักเรียน สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่บ้าน ได้ ดังนี้

1) สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น หรือสิ่งแวดล้อมเป็น สิ่งใกล้ตัวของนักเรียนมากที่สุดนับตั้งแต่เด็กได้เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน หรือบางคนตั้งแต่ เกิดขึ้นมาก็อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นแล้ว ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 23 (1) ได้กำหนดให้จัดการเรียนการสอน โดยให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทยและ (2) ให้ความรู้และความเข้าใจของผู้เรียนในเรื่องการจัดการ บำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 12) ฉะนั้นนักเรียนจึงต้องเรียนรู้สภาพแวดล้อมใน อดีตและวิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้นด้วย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ค่อยๆ ซึมซับไปที่ละเล็กทีละน้อย โดยผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม โดยทั่วไปทั้งในอดีตและปัจจุบันด้วยการเริ่มที่บ้านแล้วไปต่อในรายละเอียดที่โรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2535 : 89) ให้คำจำกัดความของคำว่า “สิ่งแวดล้อม” คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตทั้งที่เป็นรูปธรรม คือจับต้องและมองเห็นได้ และนามธรรม คือ วัฒนธรรม แบบแผน ประเพณีและความเชื่อมีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ แยกออกเป็นลักษณะกว้างๆ ได้ 2 ส่วน คือ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

สภาพแวดล้อมที่สำคัญของอำเภอเมืองสุพรรณบุรีเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมความรู้ให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ นลินี ไกรคุณาศัย และคณะ (2535? : 69-86) ประกอบด้วย

1. วัดป่าเลไลยก์ ตั้งอยู่ที่ ถนนมัลลียแมน ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เดิมชื่อ “วัดลานมะขวิด” เป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคูเมือง ปรากฏชื่อในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนมีพระพุทธรูปปางป่าเลไลยก์องค์ใหญ่ ชาวบ้านเรียก “หลวงพ่อด” เป็นศิลปสมัยอยุธยา องค์พระสูง 23.48 เมตร ภายในองค์พระบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ 36 องค์ ประดิษฐานอยู่ในพระวิหารสูงตระหง่าน หน้าบันพระวิหารมีพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หน้าพระวิหารมีเจดีย์มอญ มีงานนมัสการปีละ 2 ครั้ง คือ ในวันขึ้น 7-9 ค่ำ เดือน 5 และวันขึ้น 7-9 ค่ำเดือน 12 เป็นงานสำคัญยิ่งของจังหวัด นอกจากนี้ภายในวัดมีเรือนไทยไม้สักหลังใหญ่สร้างตามลักษณะเรือนขุนช้างตามที่พรรณนาไว้ในสภาพเรื่องขุนช้างขุนแผนให้ชื่อว่า “คุ้มขุนช้าง”.

2. วัดแคและตันมะขามสามัคคี ตั้งอยู่ที่ ถนนวัดพระธาตุ - โพธิ์พระยา ตำบลรั้วใหญ่ เป็นวัดที่มีชื่อปรากฏอยู่ในวรรณคดีเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ที่วัดแคมีตันมะขามใหญ่เรียกกันว่า “ตันมะขามยักษ์” วัดโค่นโดยรอบประมาณ 10 เมตร กล่าวกันว่าตันมะขามยักษ์ต้นนี้เป็นต้นที่ขุนแผนใช้เรียนสกไบมะขามเป็นตัวต่อแดนสู่ข้าศึกและเป็นสถานศึกษาเวทย์มนต์คาถาของขุนแผนจากอาจารย์คงทางจังหวัดได้สร้างเรือนไทยทรงโบราณในบริเวณใกล้ตันมะขามยักษ์ เรียกชื่อว่า “คุ้มขุนแผน”

3. ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ตั้งอยู่ที่ ถนนมัลลียแมน ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี เดิมเรียกว่าศาลเทพารักษ์หลักเมือง ภายในมีเทวรูปสององค์ พระอิศวรและพระนารายณ์สลักจากแท่งหินสีเขียว เดิมเป็นศาลไม้ทรงไทย ปัจจุบันได้สร้างศาลเป็นรูปวิหารและมีเก๋งจีน ทุกวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 7 จีน ของทุกปี จะมีประเพณีทั้งกระเจาหรือพิธีทั้งทาน เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง

4. วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ตั้งอยู่ที่ ถนนมัลลียแมน ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี เป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคูเมืองมาแต่โบราณ วัดนี้มีพระปรางค์เป็นประธาน เป็นกรุ

ของพระพิมพ์ผิงสุพรรณ ซึ่งเป็นหนึ่งในชุดเบญจภาคี นอกจากนี้ยังมีเจดีย์สมัยอุททองอีกสององค์ พระพุทธรูปไสยาสน์สององค์ และพระพุทธรูปหินทรายนับจำนวนร้อย

5. อุทยานมัจฉาวัดพระนอน ตั้งอยู่ที่ริมแม่น้ำท่าจีน ตำบลพิหารแดง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี เป็นวัดเก่าแก่สมัยอุททอง ในวัดมีพระนอนเป็นพระพุทธรูปในลักษณะนอนหงายสร้างเท่าคนโบราณ ลักษณะเหมือนพระนอนที่เมืองกุสินาราในประเทศอินเดีย ปัจจุบันมีปลาหลากหลายชนิดชุกชุมนับแสนตัวอาศัยอยู่บริเวณริมแม่น้ำวัดถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด

6. สวนนกท่าเสด็จ ตั้งอยู่ที่ บ้านท่าเสด็จ ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองสุพรรณบุรี เป็นที่ดินของชาวบ้านชื่อ นางนก พันธุ์เผือก และนายจอม นางถนอม มาลัย มีนกมาอาศัยทำรังอยู่เป็นหมื่น ๆ ตัว เช่นนกปากห่าง นกยาง นกกาน้ำ นกกาบัว ฯลฯ โดยเฉพาะตอนใกล้ค่ำนกจะบินกลับมายังรังจนมืดฟ้ามืดเป็นธรรมชาติที่น่าชมมาก กรมป่าไม้จึงตั้งศูนย์อนุรักษ์นก พร้อมทั้งสร้างหอดูนกไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมกับสภาพธรรมชาติ

7. สระศักดิ์สิทธิ์ทั้งสี่ ตั้งอยู่ที่ บ้านท่าเสด็จ ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองสุพรรณบุรี เป็นสระโบราณ ประกอบด้วย สระแก้ว สระคา สระยมนา และสระเกศ อยู่ติดกันเป็นหมู่เป็นสระศักดิ์สิทธิ์มาแต่โบราณ เดิมใช้น้ำสระนี้ในพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา พระราชพิธีสงฆ์ น้ำมูรธาภิเษกตามลัทธิพราหมณ์และพิธีอื่นๆ ที่ต้องใช้น้ำศักดิ์สิทธิ์ ปัจจุบันกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน

สถานที่สำคัญต่างๆ เหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญประจำท้องถิ่น ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนควรให้ความรู้เสริมที่บ้าน หรืออาจพานักเรียนไปศึกษาในสถานที่จริงเป็นการพักผ่อนหย่อนใจและยังได้ความรู้เชิงประวัติศาสตร์อีกด้วย

2) การกำกับดูแลการทำงานบ้าน ผู้ปกครองนักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ที่โรงเรียนโดยการดูแลการทำงานบ้านได้ เพราะการบ้านช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะที่สำคัญต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง โรงเรียนทุกแห่งควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบ้านและขอคำปรึกษาจากผู้ปกครองโดยการกำหนดระยะเวลาการทำงานบ้านในแต่ละระดับชั้นเรียน และกำหนดให้มีการวางแผนและจัดระเบียบการบ้านของนักเรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้ทำการบ้านอย่างสม่ำเสมอทุกวันและไม่นานไม่น้อยเกินไป การบ้านที่มอบหมายต้องสามารถทำเสร็จตามกำหนดเวลา การบ้านต้องมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียนในโรงเรียน ไม่ยากหรือง่ายเกินไป ซึ่ง ภัทรา กัณแก้ว. (2539 : บทคัดย่อ). ได้ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าในด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน นักเรียนที่เรียนเก่งส่วนใหญ่จะได้รับความอบอุ่นจากผู้ปกครองใช้เวลาทำกิจกรรมนอกเวลาให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนและมีฐานะทางบ้าน

ปานกลาง ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและมักจะทำการบ้านไม่ครบทุกครั้ง เช่นเดียวกับ คัลลาฮาน และคนอื่นๆ (Callahan and others. 1998 : 131-141) ได้ศึกษา ผลการอบรมพ่อแม่ของนักเรียนที่มีปัญหาในการทำการบ้าน ซึ่งให้เห็นว่า ในครอบครัวที่พ่อแม่ ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังนั้น นักเรียนจะทำการบ้านได้สมบูรณ์และมีคุณภาพ

3) ความร่วมมือกับโรงเรียนประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริง ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนนั้น จะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ สามารถทราบได้ ด้วยการวัดและประเมินผลสำเร็จ เพื่อทราบว่าประสบความสำเร็ตามเป้าหมาย และนำผล จากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป สำหรับการ ประเมินผลการเรียนของนักเรียนตามสภาพที่เป็นจริงเป็นวิธีการที่มีความแตกต่างจากเดิมที่ วัดผลด้วยแบบทดสอบเพียงอย่างเดียว ผู้วัดผลคือผู้สอนเพียงคนเดียวเท่านั้นแล้วนำผลที่ได้มา สรุปว่าผู้เรียนสอบได้หรือสอบตก ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วผู้ที่สอบตกนั้นอาจเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการเรียนที่ไม่ได้นำมาเป็น ข้อทดสอบ จึงทำให้ได้คะแนนน้อย ดังนั้นจึงต้องปรับ เปลี่ยนวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย วัดได้ตลอดเวลา ทุกที่และทุกสถานการณ์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามีส่วนร่วมในการประเมิน ได้แก่ ตัวผู้เรียน เพื่อน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน จากการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการประเมินผล พบว่าการวัดผลและประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ครูจะทราบว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก็โดยการวัดผลและประเมินผล ทั้งการวัดและการประเมินผลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ตามที่ เยาวภา ทนันชัยบุตร (2542 : 12) ได้ชี้ให้เห็นว่า การวัดผล (Measurement) หมายถึงการใช้เครื่องมือในการค้นหาหรือตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นปริมาณ ที่มีความหมาย แทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะหรือผลงานที่แต่ละคนแสดงออกมา ส่วนการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การนำเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการวัดมาพิจารณาเพื่อหาข้อสรุป หรือข้อตัดสินใจ ในการประเมินผลการเรียนนั้นเป็นการได้ข้อมูลตัวเลขหรือไม่เป็นตัวเลขสำหรับการตัดสินใจ เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้เรียนหรือค้นหาปัญหาต่างๆ ในด้านการเรียน การสอน และกังวล เทียนกัณฑ์เทศน์ (2542 : 16) ได้กล่าวว่า การประเมิน เป็นการ ตัดสินหรือลงความเห็นใดๆ จากผลของการวัด วิเคราะห์ผลที่วัดได้หรือหลักฐานอื่นๆ ประกอบ การลงความเห็น ส่วนการประเมินผล คือ กระบวนการประเมินค่าขั้นสุดท้ายว่า วัดวัตถุประสงค์ ของการศึกษา บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ สมนึก ภักทิษณี (2541 : 3) ที่กล่าวว่า การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การตัดสินหรือวินิจฉัยสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการวัดผล การประเมิน (Assessment) เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมสังเคราะห์และตี ความข้อมูลเพื่อตัดสินผลโดยใช้กิจกรรมต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การสอบถาม หรือการทำโครงการ กระบวนการประเมินมีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนมากกว่าการให้คะแนน

เหมือนกับที่ สุมาลี จันทรชลอ (2542 : 7) ได้ชี้ให้เห็นว่า การประเมินผล (Evaluation) เป็นการตัดสินคุณภาพการปฏิบัติหรือตัดสินคุณภาพกิจกรรมในหลักสูตรของผู้เรียน

สรุป การประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการประเมินค่าในขั้นตอนสุดท้าย โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการวัดผลวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม แบบสำรวจ รวมทั้งแบบทดสอบ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผล เพื่อตัดสินว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ แล้วนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

การประเมินจากแฟ้มผลงาน ปฏิพัทธ์ สุวรรณสร (2539 : 3 - 6) ได้กล่าวว่า เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินจากสภาพจริง (Authentic Assessment) และได้กลายเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการวัดและประเมินผลทางการศึกษาเพราะหลักการสำคัญของการวัดผลคือกระบวนการรวบรวมเหตุการณ์ข้อมูลที่นักเรียนสามารถทำได้ การประเมินผล จึงหมายความว่า การแปลความหมายของเหตุการณ์หรือข้อมูลและตัดสินจากข้อมูลพื้นฐานอันเป็นความหมายของการประเมินจากสภาพจริง (Authentic Assessment) และได้กล่าวต่อไปอีกว่า การประเมินจากแฟ้มผลงาน เป็นการประเมินความสำเร็จของนักเรียนจากผลงานที่เป็นชิ้นงานที่ดีที่สุด หรืองานที่แสดงถึงความก้าวหน้าที่นักเรียนเก็บสะสมในแฟ้ม ซึ่งอาจจะมีหนึ่งชิ้นหรือมากกว่าที่เพียงพอที่จะแสดงถึงความพยายาม ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน นอกจากนี้ยังกล่าวต่อไปอีกว่า การเรียนการสอนในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการ สามารถคิดหาเหตุผล แก้ปัญหา ประเมินผลงานของตนเองและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิมอยู่เสมอ มีความพอใจในสภาพชีวิตของตนเองสามารถปรับตัวให้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการวัดผลที่กำหนดวันเวลาสอบอย่างเป็นทางการ เพื่อให้ได้ผลของการแสดงพฤติกรรมของผู้เรียนด้านความรู้และแนวคิดในชั่วโมงสอบ และใช้ผลการสอบจากเวลาเพียงไม่กี่สัปดาห์มาเป็นสิ่งชี้เป็นชี้ตายแก่ผู้เรียนจึงต้องลดบทบาทลง การวัดผลประเมินผลจะเป็นกิจกรรมที่แทรกอยู่ในสภาพการเรียนประจำวันที่มีประโยชน์ต่อชีวิตของผู้เรียน การวัดผลจากการปฏิบัติจริง (Authentic Assessment) มีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ วัดจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) และวัดจากการทดสอบ

ส่วนในเรื่อง บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง นั้น ฟอริซท์ (Forsythe. 1995 : Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู ซึ่งให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผล ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง ส่วนผู้ปกครองจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จากแฟ้มสะสมงาน ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ (2540 : 2) ที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้ปกครองจะต้องรับทราบการเรียนการสอนและการประเมินแบบมีส่วนร่วมในการประเมินผล การเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนในปกครองได้ศึกษาตามความต้องการและความสนใจ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ฝึกทักษะและปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และยังได้

นิยามความหมายของ การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง ว่าหมายถึงกระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่นักเรียนทำเพื่อเป็น พื้นฐานการตัดสินใจ การประเมินจากสภาพจริงไม่เน้นการประเมินเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะ การคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออก ที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอน

ลักษณะสำคัญของการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงนั้น ต้องเสริมสร้างพัฒนาการ และการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับจุดเด่นของนักเรียน ตอบสนองต่อหลักสูตรซึ่งอยู่บน พื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง สอดคล้องกับการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริง เรียนรู้อย่างมีจุดหมาย ตอบสนองการเรียนรู้และความสามารถของนักเรียน ทั้งนี้ต้องเกิดจาก ความร่วมมือกันระหว่าง ผู้ปกครอง ครูและนักเรียน (สุวิทย์ มูลคำ. 2540 : 3)

จากการศึกษาเอกสารการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ลำดับที่ 7. เรื่อง จุดประกาย การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 35) พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วนต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยเฉพาะเด็กซึ่งมีส่วนได้ ส่วนเสียและได้รับผลจากการประเมินโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับที่ สุวิทย์ มูลคำ (2540 : 4) ได้กล่าวว่า นักเรียน เพื่อน ผู้ปกครอง และครู เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลตามสภาพ ที่แท้จริง การร่วมประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ในการประเมินผู้เรียนนั้นมุ่งเน้นที่ การพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้ปกครองนำผลการประเมินมาใช้ในการจัดกิจกรรมสนับสนุน บุตรหลานให้พัฒนาเต็มศักยภาพที่มีอยู่

แนวทางการประเมินผลของครอบครัว มุ่งเน้นที่พัฒนาการของลูก ให้ความสำคัญ กับพัฒนาการเป็นรายบุคคล เพื่อให้เด็กได้ค้นพบวิถีทางพัฒนาตนเอง ให้เด็กประเมินตนเอง ประเมินจากสภาพจริงมากกว่าการสอบ หรือใช้แบบทดสอบ มีความหลากหลายในวิธีการทั้ง อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสังเกตลูกอย่างใกล้ชิดและมีสัมผัสของความเป็นพ่อ แม่เป็นวิธีการที่เป็นธรรมชาติ เกิดขึ้นจริง และได้ผลมากที่สุดในการประเมินพัฒนาการของลูก ในครอบครัว (ยุทธชัย เฉลิมชัย และ อุทัยวรรณ เฉลิมชัย. 2543 : 313) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันการวัดและการประเมินผลได้เปลี่ยนแปลงไป ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลจะใช้เพียง การทดสอบจากข้อทดสอบเพียงอย่างเดียวแล้วประเมินผลผู้เรียนนั้นไม่เพียงพออีกต่อไปแล้ว เพราะจะไม่ได้ผลตามสภาพที่เป็นจริง และข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลจะต้องได้มาจากบุคคล หลายฝ่ายมิใช่จากครูผู้สอนเพียงคนเดียวเท่านั้น ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงต้องมีบทบาทใน การเข้าร่วมประเมินผลโดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการประเมินที่เป็น สภาพที่แท้จริงของผู้เรียน

สรุป การให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการเข้ามีส่วนร่วมประเมินผลนักเรียนตาม สภาพที่เป็นจริงนั้นมีความสำคัญเพราะจะได้ผลการประเมินจากสภาพที่เป็นจริงของนักเรียน ผู้ประเมินไม่ใช่ครูเพียงคนเดียวอีกต่อไป ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนจะ

ต้องมีบทบาทในการให้ข้อมูลที่บ้านประกอบการประเมินผลที่โรงเรียน เพื่อให้การประเมินผลมีความสมบูรณ์ที่สุด

4) การให้คำปรึกษา

พ่อแม่คือครูคนแรกที่มีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างมาก สิ่งที่พ่อแม่ทำเพื่อช่วยการเรียนรู้ของเด็ก มีความสำคัญต่อความสำเร็จทางด้านวิชาการเป็นอย่างมาก พ่อแม่สามารถทำอะไรหลายอย่างที่บ้านเพื่อช่วยลูกให้ประสบความสำเร็จที่โรงเรียน พ่อแม่สามารถให้คำปรึกษาที่สามารถสอนสิ่งที่เป็นสาระสำคัญให้แก่ลูกๆ ได้ เช่น การพูดคุยกับลูกเป็นประจำวัน ช่วยการทำงานบ้านทั่วไป ให้ความสนใจเกี่ยวกับโรงเรียนของลูก และแสดงความเอาใจใส่กับความก้าวหน้าของลูกด้วยความหวังดี การสนทนากันระหว่างพ่อแม่ หรือผู้ปกครองกับเด็กเป็นสิ่งสำคัญและจัดว่าเป็นการให้คำปรึกษาคือ พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ให้คำปรึกษาฝ่ายหนึ่งกับลูกซึ่งเป็นผู้รับคำปรึกษาจะทำให้เด็กๆ เรียนรู้การใช้เหตุผลและความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ดีขึ้น การให้คำปรึกษานี้ ชูลีพร วัฒนภู (2540 : 10) ได้ให้ความหมายว่า คือ กระบวนการช่วยเหลือซึ่งเกิดจากสัมพันธภาพระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ได้แก่ผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษาเพื่อที่จะช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา ให้มีความเข้าใจตนเอง สิ่งแวดล้อมมองชีวิตของตนเองได้ชัดเจนขึ้น สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ของตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ด้วยทางเลือกและวิธีการที่ตนเป็นผู้วางแผนทางอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความรู้สึกเจตคติและพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา

นอกจากนี้พ่อแม่และผู้ปกครองยังสามารถแนะแนวส่งเสริมด้านการเรียนได้อีกด้วยงานแนะแนวสามารถช่วยเหลือเด็กเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ผู้ที่มีส่วนช่วยในเรื่องการให้คำปรึกษาแนะแนวในการเรียนที่สำคัญประกอบไปด้วยบ้าน ชุมชนและโรงเรียน บ้านหรือครอบครัวเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเด็กไปในทิศทางที่ต้องการ ผู้ปกครองจะต้องเรียนรู้บทบาทในการให้คำปรึกษาแนะนำเด็ก โดยใช้ประสบการณ์อันชาญฉลาดที่สั่งสมมาตลอด ซึ่งมีทั้งประสบความสำเร็จและความล้มเหลวของชีวิตมาใช้ประกอบเป็นบทเรียนจากชีวิตจริง เพื่อให้เด็กได้รู้จักตนเองอย่างแท้จริงสามารถพัฒนาตนเองตามความถนัดเต็มตามศักยภาพ ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพจากการศึกษาของ สมใจ กล้าหาญ (2535 : บทคัดย่อ) เรื่อง สภาพการส่งเสริมของผู้ปกครองทางด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การส่งเสริมของผู้ปกครองทางด้านการเรียนของนักเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การส่งเสริมการใช้ภาษา การแนะแนวทางวิชาการ การส่งเสริมให้มีนิสัยที่ดีในการทำงาน การส่งเสริมให้สำรวจและอภิปรายแนวความคิดและเหตุการณ์ต่าง ๆ ผู้ปกครองปฏิบัติทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า การส่งเสริมให้มีนิสัยที่ดีในการทำงาน ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมากและนักเรียนการรับรู้ในการส่งเสริมของผู้ปกครองอยู่ใน

ระดับปานกลางทั้ง 4 ด้านด้วย และจากการศึกษาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ผู้ปกครองปฏิบัติเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ห้ามปรามหรือตักเตือนเมื่อนักเรียนพูดคำหยาบ ดูแลให้นักเรียนทำความสะอาดสถานที่และอุปกรณ์ แล้วเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อยในการทำงานทุกครั้ง และจัดหาอุปกรณ์การเรียนให้นักเรียนตามต้องการ สำหรับตัวนักเรียนนั้นพอใจในการปฏิบัติของผู้ปกครองมากที่สุด คือ นักเรียนพอใจที่ผู้ปกครองจัดหาอุปกรณ์การเรียนให้ตามต้องการ และไม่พอใจที่ผู้ปกครองให้ทำการบ้านและทบทวนบทเรียนก่อนทำอย่างอื่นและต้องทำงานที่ได้รับให้เสร็จจึงจะไปทำอย่างอื่นได้ เช่นเดียวกับ จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองและครูต่อเจตคติ ความเชื่อมั่นในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของผู้ปกครองในด้านการให้ความเอาใจใส่ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การสนับสนุนการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความคาดหวังที่มีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน การสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และการให้ความใกล้ชิดสนิทสนมมีความสัมพันธ์กับเจตคติ ความเชื่อมั่นในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

2. ด้านพฤติกรรม วินัยและพฤติกรรมเป็นสิ่งจำเป็นต้องสร้างให้เกิดในตัวนักเรียน ผู้ปกครองจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความประพฤติที่ดีงามของนักเรียนและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเจตคติและพฤติกรรมของนักเรียน พฤติกรรมและวินัยที่ดีงามของนักเรียนเกิดขึ้นได้ด้วยความร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียนซึ่งผู้ปกครองจะต้องให้การสนับสนุนในการรักษา วินัยและพฤติกรรมที่ดีงามของนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนสามารถส่งเสริมด้านพฤติกรรมนักเรียนที่บ้านได้ใน 3 ด้าน คือ วินัยของนักเรียน, การส่งเสริมความประพฤติและเพศศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) วินัยของนักเรียน จากการศึกษาเรื่องวินัย พบว่า พื้นฐานทางสังคมจะมั่นคงหรือไม่ อยู่ที่คนในสังคมมีวินัย เพราะวินัยสร้างมนุษย์ให้มีความรับผิดชอบ มีระเบียบแบบแผน เป็นคนดีและสร้างบุคคลให้เป็นคนเก่ง ผู้ที่มีวินัยจึงเป็นผู้มีความรับผิดชอบ คนที่รับผิดชอบเท่านั้นจึงจะเป็นผู้กล้าเผชิญกับอุปสรรค ปัญหา และใช้สติไตร่ตรองแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุความรับผิดชอบและผู้แก้ปัญหาบ่อยๆ จะนำไปสู่ความเฉลียวฉลาด เมื่อวินัยมีความสำคัญการสร้างวินัยให้แก่มนุษย์ตั้งแต่เป็นเด็กจึงเป็นผลลัพธ์ที่คุ้มค่า ดังนั้นเรื่องของ “วินัย” และ “วินัยในตนเอง” จึงมีผู้ศึกษาค้นคว้าและอธิบายไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 744) ได้ให้ความหมายของคำว่า “วินัย” หมายถึงการอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ ส่วน พเยาว์ เกาทันท์ทอง (2534 : 10) ได้ให้คำจำกัดความของ “วินัย” ว่าเป็นระเบียบข้อบังคับที่วางไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ ให้บุคคลใช้ควบคุมความประพฤติของตนในการปฏิบัติตามแบบแผนข้อบังคับซึ่งทางโรงเรียนกำหนดหรือไม่ได้

กำหนดไว้ เพื่อฝึกให้บุคคลอยู่ในความถูกต้องมีเหตุผล ซึ่งจะก่อให้เกิดวินัยในตนเองที่จะทำให้บุคคลเป็นคนดี เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบของสังคม นำไปสู่การมีวินัยในตนเอง (Self-discipline) เป็นกระบวนการหรือวิธีการที่ปฏิบัติเพื่อบังคับตนเองให้ปฏิบัติตาม ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองแล้วก็จะลดปัญหาด้านการปกครองนักเรียนได้อย่างมาก เพราะนักเรียนรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุจุดหมายปลายทางได้อย่างสุขสบาย รู้จักความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ ในการศึกษาเรื่องการมีวินัยในตนเองของ กิตติพงษ์ วรจำปา (2536 : 24) ได้กล่าวถึงวินัยในตนเอง (Self discipline) ว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ หรือพฤติกรรมของตนเอง ให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่นๆ หรือสิ่งเร้าภายในตนเอง เช่น ความต้องการ อุปสรรคต่างๆ ก็ตาม ก็ยังคงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวนีย์ ศรีมนตรี (2539 : 50) ได้กล่าวว่าวินัยในตนเอง (Self-discipline) คือความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง ซึ่งจะต้องเป็นไปตาม กฎระเบียบของสังคม โดยเกิดจากความสำนึกขึ้นมาเอง แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่น หรือ สิ่งเร้าภายในตนเองเป็นอุปสรรค ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อรรวรรณ พาณิชปฐมพงษ์ (2542 : 10) ซึ่งกล่าวว่า ความมีวินัยในตนเอง เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้ โดยเกิดจากความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งจะไม่กระทำการใดๆ ที่ทำให้เกิดความยุ่งยากเดือดร้อนต่อตนเอง และบุคคลอื่นในอนาคต บุคคลที่มีวินัยในตนเองจะรู้จักบังคับตนเองและมีกำลังใจที่จะกระตุ้นเตือนให้ตนเองปฏิบัติสิ่งที่ปรารถนา และปฏิบัติตามระเบียบที่ตนมีหน้าที่อยู่โดยไม่มีใครบังคับ ทำงานสำเร็จเรียบร้อยเสร็จตามเวลา ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และตรงต่อเวลา สนใจ ตั้งใจ ขยัน ทำงานเต็มความสามารถ ไม่คิดเอาเปรียบ เมื่อทำงานกับหมู่คณะ เป็นที่ยอมรับของสังคม สังคมนิยมยกย่อง

สรุป วินัย เป็นระเบียบหรือข้อบังคับที่กำหนดไว้ให้บุคคลที่อยู่ในสังคมทุกระดับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อความเป็นระเบียบและผู้ที่ปฏิบัติจะประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งได้รับการยอมรับจากสังคม

จากการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของ เสาวนีย์ ศรีมนตรี (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้น และนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้น ส่วนการศึกษาผลงานการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของ อรรวรรณ พาณิชปฐมพงษ์ (2542 : 54) พบว่า ปัจจัยทางด้านความรับผิดชอบ

ความเชื่อมั่นในตนเอง ความอดทน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง

สำหรับวิธีการฝึกนักเรียนให้เป็นคนมีวินัยนั้น นิดดา หงษ์วิวัฒน์ (2541: 12-14) ได้กล่าวถึงวิธีฝึกให้ลูกเป็นคนมีวินัยด้วยวิธีการต่อไปนี้

1. การสอนให้รู้คุณค่าของเงินด้วยวินัย วินัยเรื่องการใช้เงินนั้นต้องสร้างขึ้นมายุ่งในบ้านระหว่างพ่อแม่และลูกๆ เริ่มจากการกำหนดเงินรายวันให้กับลูก กำหนดการจ่ายเงิน ให้ลูกๆ เป็นคนตัดสินใจเองว่า จะรับเงินเป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์ หรือรายเดือน วิธีการนี้จะทำให้ลูกหันไปสำรวจตนเองว่าพร้อมที่จะรับตนเองขนาดไหน ดูแลตนเองได้ตลอดรอดฝั่งหรือไม่ ตรงนี้ก็ให้ออกาสลูกในการเรียนรู้ที่จะลองผิดลองถูก เช่น ลองเอาไปรายสัปดาห์สักสัปดาห์ ดูให้ลูกประเมินผลตนเองว่าทำได้ดีในการดูแลเงิน และวางแผนหรือไม่ ถ้าลูกอยากถอนตัวมาเป็นรายวันอีกครั้ง ก็ปล่อยเขา หรือถ้าลูกยังต้องการลองกลับไปสลับมาก็ไม่ว่ากัน หรือแม้แต่จะเรียกร้องเป็นรายสองสัปดาห์ จนกระทั่งรายเดือนก็ให้ปฏิบัติตามนั้น โดยวิธีการนี้ เด็กจะรู้สึกว่าได้รับผิดชอบได้ดูแลตนเอง ดูแลการเงินเอง เด็กจะมีความคิดในแต่ละครั้งที่ใช้เงิน เด็กจะรู้สึกว่าตนเองเป็นอิสระ ภายใต้ขอบเขตของวินัย ที่ตกลงกันแล้วเป็นเอกฉันท์ทั้งสองฝ่าย วิธีนี้เด็กจะรู้ค่าของเงินและไม่ใช้สุรุ่ยสุร่าย และจะมีการเลือกไม่เอาและเก็บไว้เลือกซื้อในสิ่งที่รักจริงๆ อាកตามใจตนเอง นึกอยากได้อะไรนิดอะไรหน่อยก็เอาหมด จะหายไป

2. การสอนลูกให้รับผิดชอบตนเองด้วยวินัย การฝึกรับผิดชอบตนเองของเด็กเริ่มที่วินัย พ่อ แม่ จะต้องเปิดโอกาสให้ลูกรับผิดชอบตนเอง ในทุกกรณีที่มีโอกาส เด็กจะฝึกการรับผิดชอบตนเองไปในเวลาเดียวกัน เช่น พาลูกไปงานเลี้ยง ในงานนั้นถ้าเป็นบุฟเฟต์ก็ปล่อยให้ลูกช่วยตนเองโดยให้อยู่ในกติกาของงาน เช่น สอนให้เขาเอาน้ำที่ไหน สอนให้เขาดักอาหารแต่พอกินอย่างไร ถ้าอยากชิมก็ให้ตักแต่พอลำ แล้วก็ปล่อยลูกอย่างเป็นอิสระ ให้รับผิดชอบตนเองภายในเงื่อนไขดังกล่าว เด็กจะรู้สึกเป็นผู้ใหญ่และอยากรับผิดชอบอย่างดี เด็กเหมือนผ้าขาวพร้อมจะเรียนรู้ และพร้อมที่จะประพฤติตามแบบอย่างที่ดี ปัญหาก็คือว่า ต้องหาแบบอย่างที่ดี โอกาสที่ดี ให้กับลูกในการเรียนรู้จากรับผิดชอบตนเองในทุกโอกาสที่เป็นไปได้

3. สอนลูกให้รู้ค่าของสิ่งของด้วยวินัย การปลูกฝังให้รักสิ่งของด้วยวินัยนั้น เริ่มจากที่บ้าน เพราะที่บ้านเป็นแหล่งก่อเกิดแห่งชีวิต ความรัก รากฐานความคิด และวินัย การสร้างวินัยให้เด็กรักของตั้งแต่เยาว์วัยที่บ้านเริ่มจากพ่อแม่ เช่น เรื่องน้ำ เรื่องไฟฟ้าในบ้านเป็นประการแรก ทำความเข้าใจกับเด็กว่า น้ำนั้นมาจากไหน ไฟฟ้านั้นมาได้อย่างไร ทุกอย่างล้วนเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีในปริมาณจำกัด ถ้าหมดไปจากโลกนี้ ความเดือดร้อนที่จะเกิดขึ้นเป็นเช่นไร จากนั้นก็ลองตัดคัทเอาท์เสียให้ไฟฟ้าดับสักหนึ่งวัน อยู่กันลำบากไหม แต่นี่คือแบบฝึกหัดชีวิตที่เป็นจริง คืออธิบายว่าลำบากอย่างไรเด็กก็ไม่มีวันเข้าใจ และไม่ใส่ใจอีกด้วย แต่ถ้าเด็กได้สัมผัส เด็กจะเข้าใจจริงๆ และจดจำไม่รู้ลืม จากนั้นก็ทำเช่นนี้กับน้ำบ้าง เมื่อเด็กเข้าใจความเดือดร้อนแล้ว พ่อแม่ก็ต้องเป็นแบบอย่างในการดูแล หมั่นปิดน้ำปิดไฟฟ้าไม่

ให้ล้มไม่ให้เร็ว แล้วค่อยให้ลูกช่วยทำ ถ้าปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ได้ ต่อไปเด็กจะพัฒนาตนเองไปสู่การรักของที่มีในโลกนี้ทุกอย่าง เด็กจะไม่อยากทำลายอะไรเลย ไม่ว่าของนั้นจะเป็นของใคร

4. การสอนลูกให้รู้จักวางแผนชีวิตตนเองด้วยวินัย การสอนลูกให้รู้จักวางแผนชีวิตด้วยวินัย ให้เริ่มในครอบครัวด้วยเรื่องง่ายๆ เริ่มที่กิจกรรมชีวิตของเด็กๆ ในแต่ละวัน กล่าวคือ ให้เด็กวางแผนทำกิจกรรมด้วยตนเอง เช่น การทำการบ้าน อ่านหนังสือการ์ตูน ดูโทรทัศน์ การวาดรูปเล่น รวมตลอดทั้งการเล่นต่างๆ กับเพื่อนๆ หรือกับพี่น้อง หรือแม้แต่เรียนพิเศษ ในกิจกรรมมากมายเหล่านี้ พ่อแม่ต้องแทรกกิจกรรมของตนเองเข้าไป เช่น เด็กเล็กมาก ก็มีอ่านหนังสือก่อนนอน ชั่วโมงเล่านิทาน เด็กโตขึ้นมาหน่อยระดับประถมปลาย ก็มีชั่วโมงคุยกัน หรือแม้แต่ชั่วโมงอ่านหนังสือให้ฟังก็ใช้ได้ดี ในกรณีที่ลูกมีความสามารถในการวางแผนของชีวิตนั้น พ่อแม่แทบไม่ต้องกังวลหรือเหน็ดเหนื่อยกับลูกเลย เพราะลูกนั่นเองจะเป็นผู้แสวงหาไขว่คว้าทุกอย่างมาด้วยตนเอง พ่อแม่เพียงแต่คอยชมเชย ให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่นใจเท่านั้น ลูกก็จะก้าวเดินไปตามลำพังได้อย่างมั่นคง

5. การสอนลูกให้รู้คุณค่าอาหารด้วยวินัย กิจกรรมเสริมเจตคติที่ดีต่อการกินอาหารสำหรับเด็กที่สำคัญคือ การให้เด็กมีโอกาสเข้าครัว เช่น งานเด็ดผัก หั่นผัก หรือแม้แต่หั่นหมูหั่นไก่บ้างก็ได้ ต่อจากนั้นก็อาจเป็นแบ่งงานพิเศษให้เด็กลองปรุงอาหาร เช่น จานไข่เจียว เป็นต้น วินัยที่จะใช้กับเรื่องการกินของเด็กก็คือ ให้เด็กกินเป็นเวลา ไม่ให้กินของจุจุกจิก เมื่อถึงเวลาอาหารเด็กจะหิว ความหิวทำให้เด็กกินอาหารอร่อยและไม่เลือก วินัยในเรื่องอาหารการกิน เป็นการฝึกระเบียบ ฝึกกระบวนการรับประทานอาหาร ให้ได้หลากหลาย เมื่อเป็นฐานชีวิตเด็กๆ แล้ว ต่อมาก็พัฒนาเป็นความสนุก เป็นความกระตือรือร้น เป็นคนง่ายๆ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้คน คนที่มีมนุษยสัมพันธ์จะเป็นผู้ที่มีความสำเร็จของชีวิต

สรุป จะเห็นได้ว่าการพัฒนาด้านพฤติกรรมของนักเรียนเรื่อง วินัยของนักเรียนจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งผู้ปกครองนักเรียนสามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับนักเรียนที่บ้าน เป็นการสร้างเสริมนิสัยเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคมไทยในอนาคต

2) การส่งเสริมความประพฤติ ความประพฤติของนักเรียนเป็นพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนที่ถูกอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่แตกต่างกัน ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญซึ่งผู้ปกครองนักเรียนจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ การฝึกพฤติกรรมนักเรียนที่บ้านให้เป็นที่ยอมรับของสังคมไทยจึงเป็นหน้าที่ของผู้ปกครองนักเรียน บุคคลในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องในการให้การศึกษาอบรม ได้แก่ ครู-อาจารย์ และพระภิกษุสงฆ์รวมทั้งบุคคลสำคัญทางศาสนาอื่นๆ ซึ่งเป็นแม่แบบที่ดีสำหรับนักเรียน

ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 580) ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมว่า หมายถึง การกระทำหรืออาการแสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดและความรู้สึก เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า กิริยาอาการที่ได้มาภายหลังกำเนิด กล่าวคือ บุคคลจะมีพฤติกรรมเช่นนั้นเพราะเคยได้ร่วม

สร้างสรรค์กับเพื่อนมนุษย์มากกว่า พฤติกรรมมนุษย์ต่างกับพฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด สันดาน อันเป็นสามัญอยู่ในชีวิตสัตว์ชนิดอื่นทั่วไป ส่วนคำว่า “พฤติกรรม” ตามความเห็นของ อรรถพร พานิชปฐมพงษ์ (2542 : 8) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำหรือแสดงออกมาทั้งที่สังเกตได้ และสังเกตไม่ได้ ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม แต่การกระทำหรือการแสดงออกนั้นสามารถวัดได้ โดยอาจใช้เครื่องมือช่วยสังเกตด้วยก็ได้ และในเรื่องเดียวกันนี้ บลูม (Bloom. 1975 : 65-197) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมไว้อย่างกว้างขวางว่า เป็นกิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำ อาจจะเป็นสิ่งที่สังเกตได้หรือไม่ได้ และพฤติกรรมดังกล่าวนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติ ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านนี้มีขั้นตอนของความสามารถทางด้านความรู้ การให้ความคิด และพัฒนาการทางด้านสติปัญญา จำแนกไว้ตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก ดังนี้

1.1 ความรู้ (Knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต้นเกี่ยวกับความจำได้ หรือระลึกได้

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่องมาจากความรู้ ความเข้าใจ จะแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความและคาดคะเน

1.3 การนำไปใช้ (Application) เป็นการนำเอาทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ไปใช้

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นที่บุคคลมีความสามารถและมีทักษะในการจำแนกเรื่องราวที่สมบูรณ์ใดๆ ออกเป็นส่วนย่อย และมองเห็นความสัมพันธ์อย่างแน่ชัดระหว่างส่วนประกอบที่รวมเป็นปัญหา หรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถของบุคคลในการรวบรวมส่วนย่อยต่างๆ เข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างใหม่ มีความชัดเจน และมีคุณภาพสูงขึ้น

1.6 การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถของบุคคลในการวินิจฉัยตีความต่าง ๆ โดยมีเกณฑ์ที่บุคคลสร้างขึ้นมาก่อนหรือมีอยู่แล้วก็ตาม

2. พฤติกรรมด้านเจตคติ (Affective Domain) พฤติกรรมด้านนี้หมายถึง ความสนใจ ความรู้สึกเท่าที่ ความชอบในการให้คุณค่าหรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ เป็นพฤติกรรมที่ยากแก่การอธิบายเพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของคน การเกิดพฤติกรรมด้านเจตคติแบ่งขั้นตอน ดังนี้

2.1 การรับ หรือการให้ความสนใจ (Receiving of Attending) เป็นขั้นที่บุคคลถูกกระตุ้นให้ทราบว่ามีการกระทำ หรือสิ่งเร้าบางอย่างเกิดขึ้น และบุคคลนั้นมีความยินดีหรือมีภาวะจิตใจพร้อมที่จะรับ หรือให้ความสนใจต่อสิ่งเร้า

2.2 การตอบสนอง (Responding) เป็นขั้นที่บุคคลถูกจูงใจให้เกิดความรู้สึกผูกมัดต่อสิ่งเร้า เป็นเหตุให้บุคคลพยายามทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง

2.3 การให้ค่านิยม (Valuing) เป็นขั้นที่บุคคลมีปฏิกริยาซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคคลนั้นยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตนเอง และได้นำไปพัฒนาเป็นของตนเองอย่างแท้จริง พฤติกรรมขั้นนี้ส่วนมากใช้คำว่า “ค่านิยม”

2.4 การจัดกลุ่มค่า (Organization) เป็นขั้นที่บุคคลจัดระบบของค่านิยม ต่างๆ ให้เข้ากลุ่ม โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมนั้น

2.5 การแสดงลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a Value or Value Complex) พฤติกรรมขั้นนี้ถือว่า บุคคลมีค่านิยมหลายชนิด และจัดอันดับของค่านิยม เหล่านั้นจากดีที่สุด และพฤติกรรมเหล่านี้จะเป็นตัวคอยควบคุมพฤติกรรมของบุคคล

3. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมที่ใช้ความสามารถในการแสดงออกของร่างกาย ซึ่งรวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกของร่างกาย ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติที่อาจแสดงออกในสถานการณ์หนึ่งๆ หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่คาดคะเนว่า อาจจะปฏิบัติในโอกาสต่อไป พฤติกรรมด้านนี้เป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้ายซึ่งต้องอาศัยพฤติกรรม ด้านพุทธิปัญญา หรือเป็นพฤติกรรมที่สามารถประเมินผลได้ง่าย แต่กระบวนการที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมนี้ ต้องอาศัยเวลาและการตัดสินใจหลายขั้นตอน ในทางด้านสุขภาพถือว่า พฤติกรรมด้านการปฏิบัติของบุคคลคือเป้าหมายขั้นสุดท้ายที่ช่วยให้บุคคลมีสุขภาพดี พฤติกรรมของมนุษย์จะแสดงออกมาก น้อย หรือเหมาะสมเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือ (กิตติพงษ์ วรจำปา. 2536 : 24)

1. ความสามารถที่จะกระทำ ซึ่งได้แก่ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ประกอบกับ วุฒิภาวะทางร่างกายและจิตใจ

2. ความต้องการที่จะทำ มีสาเหตุมาจากว่า เมื่อกระทำสิ่งนั้นแล้ว คาดหวังว่าจะได้รับผลประโยชน์และเกิดคุณค่าแก่ตนเองเพียงไร สิ่งนี้บุคคลอาจทราบได้จากเคยกระทำ พฤติกรรมนั้นมาก่อน หรือเคยเห็นผู้อื่นกระทำพฤติกรรมนั้นมาแล้ว เห็นผลที่เกิดขึ้นกับเขา เป็นตัวอย่าง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนของ สลิลลา แสงมณี (2539 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อระดับ พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเทศบาล จังหวัดชลบุรี และโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการ ทางจริยธรรมอยู่ในเกณฑ์ต่ำมากที่สุด และเป็นไปในทางลบ คือ การจัดบรรยากาศภายใน โรงเรียน และอาชีพของบิดา ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ใน เกณฑ์สูง และเป็นไปในทางบวก คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ ระหว่างองค์ประกอบด้านภูมิหลัง สภาพแวดล้อมทางบ้าน สภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับ พัฒนาการทางจริยธรรม พบว่า ตัวพยากรณ์พัฒนาการทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ได้

ดีที่สุด ได้แก่ การศึกษาของผู้ปกครองฝ่ายชาย (บิดา) สามารถพยากรณ์ได้ โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ .59 ด้านความสามัคคีได้ดีที่สุดได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 13.01 ด้านความยุติธรรมได้ดีที่สุดได้แก่ การศึกษาของผู้ปกครองฝ่ายหญิง (มารดา) และเศรษฐกิจ มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 13.34 ด้านความเสียสละได้ดีที่สุดได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และการศึกษาของผู้ปกครองฝ่ายหญิง (มารดา) มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 12.42 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน โรงเรียน และสังคมที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว พฤติกรรมประชาธิปไตยของผู้ปกครอง และความสัมพันธ์กับเพื่อน ในขณะที่การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตประชาธิปไตย 2 ด้านคือ ด้านสามัคคีธรรม และปัญญาธรรม ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์วิถีชีวิตประชาธิปไตยแต่ละด้าน ได้แก่ พฤติกรรมประชาธิปไตยของผู้ปกครองความสัมพันธ์กับเพื่อน และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และจากการศึกษาของ กำธร เสนจันทร์วุฒิชัย (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคระดับปวส. และ ปวท. เขตการศึกษา 7 : กรณีการกระทำผิดระเบียบวินัยและข้อบังคับในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2538 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้มีพฤติกรรมกระทำผิดจะมีผู้ดูแลเลี้ยงดูที่ไม่แน่นอน ส่วนนักศึกษาที่ไม่มีพฤติกรรมกระทำผิดจะมี ผู้ดูแลเลี้ยงดูเป็นบิดามารดา นักศึกษาผู้มีพฤติกรรมกระทำผิดจะมีพี่น้องเป็นจำนวนมากตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ส่วนนักศึกษาที่ไม่มีพฤติกรรมกระทำผิดจะมีพี่น้องจำนวนน้อยไม่เกิน 3 คน และจากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมประจำวันของเด็กซึ่ง ปณิตดา ทองสิมา (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้โทรทัศน์ของเด็กภายในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์ที่เด็กเปิดรับมากที่สุดได้แก่ รายการการ์ตูนและละคร เด็กๆ จะใช้เวลาดูโทรทัศน์วันละประมาณ 2-3 ชั่วโมงโดยส่วนใหญ่เป็นการดูโทรทัศน์พร้อมกันทำ กิจกรรมอย่างอื่นไปด้วย เช่น ทำการบ้าน เล่น อ่านหนังสือ และที่พบมากที่สุดได้แก่ การรับประทานอาหารหรือขนมขบเคี้ยว นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่ดูโทรทัศน์มาก จะใช้เวลาในการเล่นน้อย ตรงข้ามกับเด็กที่ใช้เวลาเล่นมากซึ่งจะมีชั่วโมงการดูโทรทัศน์ที่น้อยกว่า ซึ่งจะเห็นได้ว่าหากผู้ปกครองฝึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยจัดตารางกิจกรรมประจำวันของเด็กที่บ้านให้เหมาะสมก็จะสามารถส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดี

3) เพศศึกษา

เพศศึกษา (Sex Education) เป็นกระบวนการศึกษา (Educational Process) เป็นการศึกษาทั้งระบบในโรงเรียนและนอกโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็น การเตรียมบุคคลแต่ละคนในการเรียนรู้ความจริงของชีวิต สามารถปรับตัวได้ตามขั้นตอนของชีวิตได้อย่างไม่ลำบาก และจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ คือ การมีความรู้ มีเจตคติ และมีพฤติกรรมที่ถูกต้องในเรื่องเพศ

ความหมายของเพศศึกษา วันทนี วาสิกะสิน (2526 : 164) ได้ให้ความหมายว่า เพศศึกษา คือ การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับสรีระร่างกายทั้งของชายและหญิง การเปลี่ยนแปลงของร่างกายเมื่อเข้าวัยรุ่น โดยเฉพาะระบบอวัยวะสืบพันธุ์ (Human Sexual System) การมีเพศสัมพันธ์เมื่อถึงเวลา เพศศึกษาจะช่วยให้ผู้สมรสสามารถปรับตัวในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ (Sexual Act) ได้อย่างเหมาะสม การตั้งครรภ์ การเตรียมตัวเป็นบิดามารดาที่ดีรวมทั้งการมีเจตคติที่ดีต่อเพศตรงข้าม การรู้จักให้เกียรติกัน การมีความรับผิดชอบต่อเพศตรงข้ามโดยเฉพาะเพศชายต่อเพศหญิง เพื่อให้บุคคลแต่ละคนมีความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมที่ดีในเรื่องเพศ ไม่สร้างปัญหาให้แก่ครอบครัว และสังคม ส่วนการสอนเพศศึกษานั้น จันทรวิภา ดิลกสัมพันธ์ (2543 : 215) ได้อธิบายว่าเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติในเรื่องเพศไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่สร้างปัญหาให้กับตนเอง ครอบครัว และสังคม

ความสำคัญของเพศศึกษา วันทนี วาสิกะสิน และคนอื่นๆ (2537 : 2) กล่าวว่า เพศศึกษาช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจหรือสามารถแยกบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเพศได้ถูกต้อง เข้าใจความเปลี่ยนแปลงของ ร่างกาย จิตใจ แต่ละช่วงวัย หรือรู้พัฒนาการของบุคคลทั้งเพศหญิงและเพศชายในแต่ละช่วงวัย รู้ว่าควรมีเพศสัมพันธ์เมื่อใดจึงจะไม่เป็นปัญหา รู้ว่าควรเตรียมตัวอย่างไรหากจะมีคู่ครอง เช่น ความพร้อมทางวุฒิภาวะ อารมณ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การปรับตัวในการใช้ชีวิตคู่ การเตรียมตัวในการวางแผนครอบครัว รู้ว่าควรเตรียมตัวอย่างไรเมื่อมีคู่ครอง เช่น การมีเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสม การปรับตัวเข้าหากัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในครอบครัวรวมทั้งการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน การวางแผนครอบครัวและการวางแผนชีวิตคู่ร่วมกันลดปัญหา พฤติกรรมทางเพศผิดปกติ มีเจตคติที่ถูกต้องในเรื่องเพศ รวมทั้งการใช้ชีวิตคู่ที่มีความสุข สร้างความสุขในครอบครัว ลดปัญหาทางเพศและปัญหาสังคม ฉะนั้นการให้ความรู้เรื่อง เพศศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญและควรเริ่มต้นที่บ้านหรือครอบครัวก่อนตามที่ สุชาติ และวรรณ โสมประยูร (2541 : 203) ได้กล่าวว่า การอบรมสั่งสอนเพศศึกษานั้นเริ่มต้นขึ้นที่บ้านก่อน (Sex Education Begins at Home) เพราะประสบการณ์จากบ้านหรือครอบครัวย่อมมีอิทธิพลต่อเด็กในทุก ๆ ด้านของชีวิตอยู่แล้ว ดังนั้นบ้านหรือครอบครัวจึงเป็นสถานที่ซึ่งเด็ก ๆ ควรจะได้รับการปลูกฝังในเรื่องความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และอุปนิสัยหรือมาตรฐานแห่งความประพฤติเกี่ยวกับเรื่องเพศหรือพฤติกรรมทางเพศอย่างถูกต้องและเหมาะสม การสอนเพศศึกษาที่บ้านยังจะช่วยทำให้การสอนเพศศึกษาในโรงเรียนง่ายขึ้นและประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย บ้านหรือครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อการสอนเพศศึกษามาก

สำหรับบทบาทของสถาบันครอบครัวต่อความรู้เรื่องเพศศึกษา วันทนี วาสิกะสิน และคนอื่นๆ (2537 : 25) ได้กล่าวถึงเพศศึกษาในครอบครัวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรก

ของมนุษย์ บิดามารดาเป็นบุคคลแรกที่อยู่ใกล้ชิด และอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่บุตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริมา ฟองคำ (2541 : 75) ที่พบว่า แหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้รับความรู้ในด้านชีววิทยา สุขวิทยา จิตวิทยาและสังคมวิทยา จากครู-อาจารย์มากที่สุด รองลงมาคือ โทรทัศน์ มารดา หนังสืออื่นๆ แพทย์ บิดา เพื่อน ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ ญาติ วิทย์ และแผ่นภาพโฆษณา ตามลำดับ ฉะนั้นครอบครัวที่อบอุ่น มีความผูกพันระหว่างบิดามารดาและบุตรในทิศทางของความเป็นประชาธิปไตยเหมาะสมกับยุคสมัย เต็มไปด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกันในครอบครัว บุตรย่อมมีความรู้สึกรักครอบครัว รักบิดามารดา และยังสามารถแบ่งปันความรักความเข้าใจสู่คนอื่น ๆ นอกครอบครัวอีกด้วย การที่บิดามารดาเป็นผู้ให้ความรู้ในเรื่องเพศกับเด็กตั้งแต่วัยเด็กนั้นจะช่วยย่ำสำนึกความรับผิดชอบ เป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีในเรื่องเพศให้ติดตัวและกลายเป็นสิ่งที่ซึมซาบจนรับมาเป็นส่วนหนึ่งของความนึกคิดและนิสัยที่ติดาม เมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพก็จะเป็นส่วนสร้างความดีต่อสังคม สามารถเป็นคู่สมรสที่ดี และทำบทบาทหน้าที่เป็นบิดามารดาที่ดีต่อไปได้ ก่อนที่บิดามารดาจะสามารถถ่ายทอดความรู้ในเรื่องเพศให้กับเด็กได้นั้น บิดามารดาจะต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. มีความรู้ในเรื่องเพศอย่างพอเพียง
2. มีเจตคติที่ดีในเรื่องเพศ มีความต้องการที่จะให้เด็กได้รับความรู้โดยเล็งเห็นประโยชน์ในเรื่องเพศ
3. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุตร รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดาด้วย โดยทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก ถ้าบิดามารดามีความพร้อมในเรื่องต่างๆ ที่กล่าวมา ก็จะไม่เป็นปัญหาในการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องเพศให้กับเด็ก

การเริ่มต้นสอนเรื่องเพศศึกษานั้น สุชาติ และวรรณิ์ โสมประยูร (2541 : 204) ได้เสนอแนะว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรจะเริ่มอบรมสั่งสอนเพศศึกษาให้แก่เด็ก เมื่อเด็กเริ่มถามปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งในขณะนั้นเด็ก ๆ จะมีอายุประมาณ 3 ปี แต่มีข้อแนะนำว่าไม่ควรจะเริ่มต้นสอนเพศศึกษาให้เด็กช้ากว่า 10 ปี ถึงแม้เด็กจะไม่ถามคำถามใดๆ เลยก็ตาม เพราะอาจจะเป็นการเริ่มต้นสอนเพศศึกษาที่สายเกินไป

หลักเบื้องต้นในการสอนเพศศึกษาที่บ้าน สุชาติ และวรรณิ์ โสมประยูร (2541 : 205) ได้กล่าวถึงการสอนเพศศึกษาที่บ้านว่า ไม่เป็นเรื่องที่ง่ายสำหรับบิดามารดาหรือผู้ปกครองโดยทั่วไป หลักเบื้องต้นต่างๆ ในการสอนเพศศึกษาที่บ้านอาจจะช่วยให้บิดามารดาหรือ ผู้ปกครองสามารถอบรมสั่งสอนบุตรหลานของตนได้ถูกต้อง และประสบความสำเร็จในการสอนเพศศึกษา หลักเบื้องต้นในการสอนเพศศึกษาที่บ้านมี 10 ข้อดังนี้

1. ควรมีความเชื่อมั่นในคุณค่าของการสอนเพศศึกษาและรู้ความมุ่งหมายของการอบรมสั่งสอน

2. ควรคำนึงถึงวิธีสอน (Methods) ให้มากพอหรือมากกว่าเรื่องราวที่จะสอน (Fact หรือ Content)
3. ควรรู้ถึงความเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กวัยเล็กและเด็กวัยรุ่น
4. ควรสอนให้ตรงตามความสนใจและความต้องการของเด็ก รวมทั้งปัญหาในเรื่องเพศของเด็กด้วย
5. ควรตอบคำถามทุกๆข้อที่เด็กถาม
6. ควรช่วยให้เด็กเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงทางเพศ
7. การอบรมสั่งสอนควรจะเป็นไปอย่างเปิดเผยและถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา
8. ควรฝึกเด็กให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ หรือรู้จักประกอบกิจกรรมสันทนาการ
9. ควรส่งเสริมให้เด็กได้ยอมรับความจริงในเรื่องเพศของตัวเองและมีเจตคติที่ดีต่อเพศตรงข้าม
10. บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก

ในส่วนของวิธีการสอนเพศศึกษาในครอบครัว ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ (2534 : 11) ได้ชี้ให้เห็นว่า พ่อแม่สามารถสอนลูกเรื่องเพศศึกษาด้วยวิธีการ 2 วิธี คือ วิธีทางตรงและทางอ้อม ทางตรงก็คือ การสอนโดยใช้คำพูด หรือปฏิกิริยาของเราต่อการแสดงออกของลูก เช่น เมื่อเด็กเล่นอวัยวะเพศ เราก็ดีพร้อมกับบอกว่าเป็นสิ่งไม่ดี หรือสกปรก นี่คือการสอนทางตรงและทางอ้อม คือ สอนด้วยการกระทำ โดยที่เราไม่รู้ตัวและมักแทรกอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ บางครอบครัวพ่อแม่มีความสัมพันธ์ที่ห่างเหิน ไม่เคยแสดงความใกล้ชิด ผูกพัน ปล่อยให้เวลาอยู่อีกฝ่ายหนึ่งมีปัญหาหรือความทุกข์ พ่อแม่บางรายมีความสัมพันธ์ทางกายแต่ในทางลบ คือ ทะเลาะกัน ทำร้ายร่างกายของอีกฝ่ายหนึ่ง ในขณะที่บางครอบครัวใช้การสัมผัสทางกายเป็นสื่อของการแสดงความรักและความใกล้ชิด เช่น ลูบไหล่หรือบีบต้นแขน แสดงการปลอบใจเมื่ออีกฝ่ายประสบปัญหา หรือแสดงออกด้วยการโอบไหล่ โอบกอดในเวลาที่มีความชื่นชมต่อกัน สิ่งเหล่านี้คือการแสดงออกระหว่างพ่อแม่แล้วลูกได้เห็น ได้รับรู้ และค่อยๆ ซึมซาบเป็นความคิดและ เจตคติของตนเอง รวมทั้งการแสดงออกระหว่าง พ่อ-แม่ กับลูกเองด้วย เช่น การโอบกอด ลูบหลัง หรือการแสดงความรักและห่วงใย สำหรับเนื้อหาหลักสูตรเพศศึกษา จันทรวิภา ดิลกสัมพันธ์ (2543 : 222-226) ได้กำหนดหลักสูตรการสอนเพศศึกษาที่บ้านไว้ดังนี้

1. วัยก่อนเรียน (อายุ 0-6 ปี)

1.1 การแสดงความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกควรเสมอภาคกันทั้งสองเพศเพื่อไม่ให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าเพศใดเพศหนึ่งสำคัญกว่าอีกเพศหนึ่ง

1.2 พยายามส่งเสริมให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจในเพศของตนเอง ต้องไม่แสดงให้เด็กเกิดความรู้สึกผิดปกติในเรื่องอวัยวะเพศ ซึ่งเด็กในช่วง 2-3 ขวบ เด็กจะเริ่มสนใจในอวัยวะเพศของตน โดยสังเกตอาการจับต้องอวัยวะเพศเล่น ซึ่งพ่อแม่ก็ไม่ควรจะใช้วิธีลงโทษโดยการดูว่าหรือตีมือเด็ก ควรทำเฉยๆ และหันเหความสนใจของเด็กให้ไปทางอื่น เช่น หาของเล่นให้เด็กก็จะเลิกเล่นไปเองในไม่ช้า อย่าทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าเรื่องนี้เป็นความผิดอย่างร้ายแรง พ่อแม่ควรให้ความสำคัญของอวัยวะเพศต่างๆ กับอวัยวะอื่นๆ อย่างสร้างความรู้สึกรังเกียจต่ออวัยวะเพศว่าเป็นของสกปรก เป็นของต่ำที่ไม่ควรไปจับต้อง ความรู้สึกเหล่านี้จะมีผลต่อเด็กไปจนโต เมื่อเกิดความผิดปกติหรือโรคภัยบริเวณอวัยวะเพศ ก็จะไม่กล้าไปพบแพทย์หรือบอกให้ใครรู้ ซึ่งเป็นอันตรายต่อตัวเด็กเอง ถ้าโรคหรือความผิดปกตินั้นรุนแรงจนสายเกินกว่าจะแก้ไขได้

1.3 การตอบคำถามหรือให้ความรู้ข้อมูลแก่เด็ก ทุกคำถามที่เด็กสงสัยใคร่รู้ การตอบควรใช้คำง่ายๆ ตรงไปตรงมาสั้นๆ ไม่จำเป็นต้องอธิบายอย่างลึกซึ้งและการให้เด็กได้รับความจริงในเรื่องเพศ ก็ไม่จำเป็นจะต้องตอบทุกอย่างในคราวเดียวกัน ควรพิจารณาด้วยและวุฒิภาวะของเด็กด้วยว่า จะสามารถเข้าใจคำตอบได้ในระดับไหน การให้รายละเอียดมากเกินไปจะทำให้เด็กเกิดความสับสน งุนงง และไม่เข้าใจมากขึ้น การมีสัตว์เลี้ยงในบ้าน เช่น สุนัข แมว ไก่ อาจช่วยให้เด็กมีความเข้าใจในเรื่องกำเนิดของชีวิตได้เป็นอย่างดี พ่อแม่อาจใช้สถานการณ์เหล่านี้อธิบายการเกิดของมนุษย์ได้

1.4 การสอนให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยทางเพศ ฝึกฝนให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการใช้ห้องน้ำห้องส้วม (Toilet Training) การรู้จักรักษาความสะอาดอวัยวะเพศของตนเมื่อเข้าห้องน้ำห้องส้วม

1.5 การเรียกชื่ออวัยวะเพศต้องเรียกให้ถูกต้องและไม่รู้สึกว่ายาบคาย

1.6 ควรบอกให้เด็กรับรู้ว่าการพูดคุยเรื่องเหล่านี้ ควรพูดคุยกันเฉพาะในครอบครัว หากสงสัยอะไรก็ควรถามจากพ่อแม่ เพราะเด็กในวัยนี้ยังไม่ทราบว่าจะใครควรไม่ควรต่อการซักถาม

วัยเรียน (อายุ 7-11 ปี)

เด็กในวัยนี้ได้เปลี่ยนสิ่งแวดล้อมจากบ้านมาเป็นโรงเรียน โลกของเด็กกว้างขึ้น ได้พบปะผู้คนนอกบ้าน มีเพื่อนร่วมชั้นเรียน การสอนเรื่องเพศแก่เด็กวัยนี้ คือ เรื่องการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการเกี่ยวกับความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์หรือการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ นอกเหนือจากคนใน

ครอบครัวของตน และยังเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อเพศตรงข้ามด้วย เด็กวัยนี้เมื่อไปโรงเรียนจะมีเพื่อนมากขึ้น อาจมีคำถามแปลกๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศมาถามพ่อแม่มากขึ้น พ่อแม่ก็ควรจะต้องตอบคำถามอย่างตรงไปตรงมา และรายละเอียดของคำตอบก็ควรมากขึ้นกว่าก่อนวัยเรียน

2. วัยรุ่นตอนต้น (12-15 ปี)

ระยะนี้เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของเด็กที่จะก้าวพ้นความเป็นเด็กเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงหลายสิ่งหลายอย่างทั้งทางร่างกายและจิตใจเกิดขึ้นกับเด็กหากพ่อแม่ไม่ให้ข้อเท็จจริงในเรื่องเพศก็จะทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวลใจได้ ดังนั้นการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่เด็กวัยนี้ จึงควรเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง และการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย เช่น แม่ต้องเป็นคนสอนลูกสาวให้รับรู้เรื่องการมีประจำเดือน การมีหน้าอก การมีขนขึ้นในที่ลับ การทำอัตถกามกริยา พ่อก็ต้องสอนลูกชายในเรื่องการแข็งตัวของอวัยวะเพศ การฉีกเย็บ การบาดเจ็บความใคร่ด้วยตนเอง เป็นต้น ต้องพยายามสร้างความรู้สึกที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา และแสดงว่าร่างกายของเรามีพัฒนาการที่ปกติ ซึ่งบ่งชี้ว่าเรากำลังก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ เพื่อเป็นการลดความวิตกกังวลใจหรือตกใจเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริง โดยย้ำให้รู้ว่าการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับทุกคน

2.2 ความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวและวางตัวต่อเพศตรงข้าม ในระยะนี้เด็กจะเริ่มสนใจต่อเพศตรงข้าม มีโอกาสคบเพื่อนต่างเพศ พ่อแม่จำเป็นต้องชี้ให้เด็กสามารถจำแนกแยกแยะเกี่ยวกับค่านิยมให้ได้ว่า บางอย่างเป็นค่านิยมที่ดีและบางอย่างเป็นต้องแก้ไข

2.3 การปลูกฝังความรับผิดชอบในเรื่องเพศ ทั้งความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อเพศตรงข้าม การมีเพื่อนต่างเพศสามารถทำได้ แต่ต้องรู้ถึงวิธีการปฏิบัติตนและการให้เกียรติเพศตรงข้ามอย่างถูกต้อง

2.4 พ่อแม่ต้องเข้าใจถึงความต้องการของเด็กวัยนี้ ในด้านความมีอิสระส่วนตัว เช่น ต้องการอยู่คนเดียว ต้องการมีห้องเป็นส่วนตัว ต้องการตัดสินใจด้วยตัวเอง ความขัดแย้งระหว่างลูกกับพ่อแม่อาจเกิดขึ้นได้ ถ้าพ่อแม่ไม่พยายามเข้าใจและไม่ปล่อยให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง แต่ในขณะเดียวกันหากปล่อยให้เด็กมีอิสระมากเกินไปก็อาจเกิดความผิดพลาดได้ เพราะเด็กขาดประสบการณ์ อยากรู้ อยากลอง เด็กจึงควรจะอยู่ในสายตาพ่อแม่ แต่ต้องไม่让孩子เกิดความรู้สึกว่าถูกควบคุม ไม่มีอิสระ

2.5 การให้ความจริงใจแก่เด็กและสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างพ่อแม่ลูก เพื่อให้เด็กรู้สึกพ่อแม่เป็นที่พึ่งของลูกได้เสมอเมื่อเกิดปัญหาขึ้น หากเกิดความผิดพลาดพ่อแม่ก็พร้อมจะให้อภัย พร้อมจะช่วยเหลือแก้ไขได้ ถ้าพ่อแม่เข้มงวดกวดขันเกินไปเด็กก็จะขาด

ความไว้วางใจ และถ้าปล่อยปละละเลยเกินไปเด็กอาจเกิดความรู้สึกว่าพ่อแม่ไม่รัก ไม่ใส่ใจตน จึงต้องไปพึ่งพาคนอื่นหรือพึ่งอบายมุขต่างๆ

3. วัยรุ่นตอนปลาย (อายุ 16-20 ปี)

เนื้อหาทางเพศที่ควรปลูกฝังให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจ มีดังต่อไปนี้

3.1 การปลูกฝังให้เด็กมีเจตคติที่ดีทั้งต่อตนเองและต่อเพศตรงข้าม เพื่อแก้ไขค่านิยมเก่าๆ ว่าเพศชายต้องเหนือกว่าเพศหญิง ค่านิยมที่ถูกต้องคือทั้งสองเพศมีความสำคัญเท่าเทียมกัน การสร้างสรรค์สังคม ควรจะเกิดความร่วมมือจากทั้งสองเพศ ส่วนผู้ที่มีพฤติกรรมทางเพศที่ต่างไปจากคนส่วนใหญ่ในสังคม เราก็ควรจะยอมรับความผิดปกตินั้นได้ ถ้าพฤติกรรมดังกล่าวไม่เป็นภัยต่อคนในสังคม ควรให้ความเห็นอกเห็นใจและพิจารณาถึงเหตุผลที่เขาต้องมีพฤติกรรมเช่นนั้น

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ พ่อแม่ควรทำความเข้าใจกับลูกว่าการมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้เสมอ เพราะเป็นธรรมชาติของมนุษย์ แต่การมีความสัมพันธ์กันควรอยู่ในขอบเขตที่ถูกต้องและเหมาะสม การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน ย่อมนำมาซึ่งผลเสียหายต่างๆ นานัปการ ถ้าเป็นลูกสาวพ่อแม่ก็ต้องปลูกฝังให้ลูกมีความรอบคอบในการคบเพื่อนชาย ไม่ควรปล่อยกายปล่อยใจ ต้องรักษาวงสวณตัว ถ้าเป็นลูกชายพ่อแม่ก็ต้องอบรมสั่งสอนให้รู้สึกสำนึกรับผิดชอบต่อเพศหญิง ไม่หลอกลวง ข่มเหงน้ำใจ ถ้าเราไม่รักเขาจริงก็อย่าไปหลอกลวงหรือผูกมัดโดยการมีเพศสัมพันธ์กันก่อนแต่งงาน เพราะทั้งสองฝ่ายยังไม่พร้อมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม และยังไม่สามารถรับผิดชอบต่อปัญหาที่จะตามมาอีกมากมาย อาทิเช่น การตั้งครรภ์ การทำแท้ง การมีบุตรนอกสมรส ตลอดจนการติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์และความสนุกโดยขาดการยั้งคิดจนมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร จะมีผลต่อสุขภาพอนามัยในระยะยาวอีกด้วย ดังนั้นควรปลูกฝังและตอกย้ำให้รู้จักยับยั้งชั่งใจให้ได้ จนกว่าจะถึงเวลาอันสมควร

3.3 การอบรมให้เข้าใจถึงอันตรายของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการป้องกัน ไม่ว่าจะเป็นกามโรคชนิดต่างๆ หรือโรคเอดส์ วิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันโรคเหล่านี้คือ การงดเว้นหรือเลิกสำส่อนทางเพศโดยเฉพาะกับหญิงโสเภณี ไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะต้องแสวงหาประสบการณ์ทางเพศกับหญิงเหล่านี้ เพราะเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคอย่างยิ่ง แต่ถ้าจะมีเพศสัมพันธ์แล้วก็ต้องใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธีทุกครั้ง

3.4 การสอนให้รู้จักและเข้าใจถึงวิธีการคุมกำเนิด เพราะเด็กในวัยนี้อาจมีความต้องการที่จะทดลองหาประสบการณ์ทางเพศเมื่อเกิดความต้องการทางเพศขึ้น หรือการที่มีเพื่อนๆ ชักจูงให้ไปเที่ยวในสถานที่เร่ร่อนจนไม่อาจจะควบคุมตัวเองได้ ดังนั้นการสอนให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ จึงเป็นการป้องกันปัญหาที่จะตามมามากกว่าเป็นการชี้โพรงให้กระรอกหรือการกระตุ้นให้เด็กอยากทดลองหรือหาทางมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

3.5 การปลูกฝังให้เด็กมีความเข้าใจถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ที่ดี โดยเริ่มต้นตั้งแต่การรู้จักเลือกคู่ครองอย่างถูกต้อง ชอบด้วยเหตุผล การปรับตัวในเรื่องเพศและความรับผิดชอบ สร้างครอบครัวให้มีความสุขความอบอุ่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบางอย่างในการเป็นหัวหน้าครอบครัวให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อไม่สร้างปัญหาความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในครอบครัว จนกลายเป็นปัญหาทางสังคม ให้เป็นที่เดือดร้อนของผู้อื่น วิธีการปลูกฝังในเรื่องนี้จะบังเกิดผลอย่างแท้จริงได้จะต้องเกิดจากแม่แบบที่ดี นั่นคือ การประพฤติปฏิบัติของพ่อแม่เป็นสำคัญ

สรุป จะเห็นได้ว่า พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีบทบาทที่สำคัญต่อการฝึกพฤติกรรมเรื่องเพศศึกษาที่บ้าน เพราะพ่อแม่เป็นแหล่งความรู้อันดับแรกของลูก แต่ที่ผ่านมาพ่อแม่ยังมีเจตคติที่ไม่ถูกต้องต่อการให้ความรู้ในเรื่องเพศศึกษากับลูก เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณี เป็นเรื่องที่ไม่ควรหรือเปิดเผยจึงทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ ทำให้เกิดปัญหาสังคมขึ้นได้ และก็จะสายเกินกว่าที่จะแก้ไขได้

3. ด้านอาชีพ

อาชีพ เป็นงานที่ทำเป็นประจำเพื่อหารายได้มาเลี้ยงชีพและครอบครัว บุคคลอาจมีอาชีพที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล เพราะฉะนั้นในแต่ละครอบครัวก็จะมีอาชีพเป็นของตนเอง นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีอาชีพเกษตรกรรมก็จะคุ้นเคยและเรียนรู้การประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยการช่วยเหลือผู้ปกครอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการประกอบอาชีพในอนาคต เป็นการสร้างนิสัยในการทำงาน ส่วนการศึกษางานอาชีพในระดับโรงเรียนนั้น เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคนอื่นๆ (2538 : 21) ได้กล่าวไว้ในรายงานการวิจัย การศึกษากับงานอาชีพ : ผลกระทบจากการจัดการศึกษาด้านอาชีพว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาอาชีพในระดับประถมศึกษา มุ่งให้นักเรียนมีนิสัยรักการทำงานมากกว่าการเรียนเพื่อมีงานทำ กิจกรรมสำคัญที่รณรงค์ให้โรงเรียนจัดขึ้นคือ ส่งเสริมกิจกรรม สหกรณ์ในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์และให้นักเรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติจริง สำหรับผู้ปกครองนักเรียน สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอาชีพได้หลายลักษณะ คือ การเสริมสร้างนิสัยการทำงาน การช่วยทำงานเกี่ยวกับอาชีพ และการช่วยทำงานบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ ชำรง บัวศรี (2528 : 80-82) ซึ่งกล่าวถึงการเตรียมตัวเยาวชนเพื่องานและอาชีพในระดับประถมศึกษา โดยชี้ให้เห็นว่าการศึกษาระดับประถมศึกษาได้คำนึงถึงการฝึกนิสัยในการทำงาน สร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงาน และสร้างพื้นความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพด้วย เช่น การฝึกให้รู้จักทำความสะอาดบ้าน รู้จักทำครัว และการปรุงอาหาร การเก็บและถนอมอาหาร เป็นการฝึกนิสัยในการทำงาน นอกจากนี้การเรียนงานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง ยังช่วยให้สามารถประกอบอาชีพได้ สำหรับการเตรียมตัว

เยาวชนเพื่อการทำงาน และอาชีพนั้น การให้โรงเรียนทำหน้าที่แต่ผู้เดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และประชาชนในท้องถิ่นต้องให้ความร่วมมือโดยช่วยโรงเรียนในการเสริมสร้างนิสัยในการทำงานให้แก่บุตรหลาน และให้รับผิดชอบในการทำงานต่างๆ ภายในบ้าน ตามวัยและความสามารถ ไม่ปล่อยให้ใช้เวลาว่างไปในทางที่ไม่เป็นประโยชน์ สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีความรู้และทักษะในงานอาชีพต่างๆ สามารถสร้างเสริมทักษะอาชีพให้แก่บุตรหลานโดยเป็นผู้ฝึกสอนถ่ายทอดความรู้ ทักษะอาชีพที่ตนมีอยู่ให้กับบุตรหลานที่บ้านก็ได้

พ่อแม่ ผู้ปกครอง สามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่โรงเรียนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพได้เป็นอย่างดี จากการศึกษาของ อัจฉรา จิตรวงศนันท์ (2539 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง สภาพ ปัญหา และความต้องการ การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดน่าน พบว่า ความต้องการช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอนด้านการวางแผนการสอน ด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผลครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีความต้องการการช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครอง นักเรียนต้องการให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากและความรู้พื้นฐานด้านอาชีพ สำหรับเนื้อหาที่ต้องการ ได้แก่ งานเกษตร เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว งานบ้าน เช่น การประกอบอาหาร และ บุพผา บุญธรรม (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความต้องการด้านหลักสูตร ต้องการให้บุตรหลานได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันประกอบอาชีพได้ เป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงต่อไป โรงเรียน ควรสอนเน้นหนักวิชาภาษาอังกฤษเป็นพิเศษ จัดหาหนังสือเรียนให้ฟรี จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์การจัดหลักสูตรให้ทราบ เช่นเดียวกับ วลีรัตน์ รักแตงาม (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแผนการเลือกอาชีพกับความสนใจในอาชีพของเด็กและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการเลือกอาชีพของเด็ก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนใน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า แผนการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสัมพันธ์กับภูมิหลังของนักเรียนในด้านเพศ, แนวการเรียนรู้ของนักเรียน, ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา, และความสำคัญในการเลือกอาชีพด้าน "เป็นอาชีพที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นและรับใช้สังคม"

สรุป บทบาทของผู้ปกครองนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ ในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอาชีพให้กับนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญ เพราะสามารถฝึกได้ที่บ้าน และเป็นการวางพื้นฐานให้เด็กเป็นคนมีนิสัยรักการทำงาน รู้จักช่วยเหลือพ่อแม่ในการประกอบอาชีพอีกด้วย

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง นักเรียนนี้ มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ศึกษาจากต่างประเทศและภายในประเทศซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา ตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอเรียงตามลำดับดังต่อไปนี้

7.1 งานวิจัยต่างประเทศมีดังนี้

ฟอร์ไซธ (Forsythe. 1995 : Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู ซึ่งให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผล ในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง โดยการให้มีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อสำหรับการประเมินและวางแผนการประเมินในด้านข้อมูลทางสังคม การบ้านวิชาคณิตศาสตร์และการตัดสินใจในการกำหนดเนื้อหาในแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ส่วนผู้ปกครองจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จากแฟ้มสะสมงาน การประชุม หนังสือพิมพ์ของโรงเรียน และการสัมภาษณ์โดยตรง ซึ่งครูจะได้ข้อมูลจากการบันทึกสั้นๆ (Anecdotal) การสังเกต การเขียนบันทึกแบบ Journal Writing และการแสดงออก กระบวนการวิจัยนี้ใช้เวลา 4 เดือน โดยที่ผู้ปกครองและครูร่วมมือกันในการติดต่อสื่อสารในเรื่องของการประเมินผล ซึ่งเป็นการประเมินผลที่เปลี่ยนแปลงไปจากวิธีการเดิมๆ ไปสู่การประเมินผลแบบไตรภาคี โดยเป็นการร่วมมือกันระหว่าง 3 ฝ่าย ได้แก่ ผู้ปกครอง นักเรียน ครู ผลที่ได้เป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับครูแต่ละคนและโรงเรียน เกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีการประเมินผลการเรียน

แอนโทนี (Anthony. 1996 : 4632-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง นโยบายการมีส่วนร่วมในโรงเรียนชุมชน ภาคธุรกิจ และผู้ที่สนับสนุนชุมชน พบว่า ระบบการศึกษาและนโยบายไม่สามารถควบคุมปัญหาของนักเรียน ความร่วมมืออย่างดีเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาองค์กรที่มีทรัพยากรที่จำกัด ต้องการความยุติธรรมและผลของการมีส่วนร่วมในการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากร นโยบายการมีส่วนร่วมมีผลกระทบต่อภาวะผู้นำ, ความเปลี่ยนแปลง, การดำเนินการและมีผลต่อองค์กร

ร็อก (Rock. 1996 : 3403-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบคณะกรรมการโรงเรียน และชุมชนในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ พบว่า คณะกรรมการศึกษาพยายามที่จะเป็นที่ยอมรับทางการเมือง และในข้อตกลง ตัดสินใจในการเลือกตั้งเมื่อไร และที่ระดับอะไร ประชาชนควรจะเกี่ยวข้องในการตัดสินใจและคนใดคนหนึ่งมีบทบาทโดยตรงในการตัดสินใจของคณะกรรมการโรงเรียน หรือรับรู้ในการกระทำ คณะกรรมการอาจเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตัดสินใจของเขา จัดหารูปแบบที่เข้ากันได้ของชุมชนเสนอรูปแบบการติดต่อสร้างความสัมพันธ์ของคณะกรรมการในการตัดสินใจ แบบคอยช่วยเหลือคณะกรรมการเกี่ยวกับการศึกษาในการตกลงใจวิธีดำเนินการที่เป็นประโยชน์กับชุมชน การตกลงตัดสินใจในผลลัพธ์ที่ขัดแย้งกัน

กรามเมท (Gramet. 1997 : 1516-A) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ปกครอง พบว่าการฝึกการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การฝึกหัดควรเป็น 2 เท่า การฝึกฝนควรเป็นกระบวนการของการมีส่วนร่วมตัดสินใจและความต้องการสำหรับผู้ปกครอง โดยการจัดให้มีการอภิปรายสาธารณะและตัดสินใจ กระบวนการตัดสินใจเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงทีละน้อย การตัดสินใจหลายครั้งเป็นการทำลายการมีส่วนร่วมมากที่สุด รูปแบบการตัดสินใจ อาจมองดูความจำเป็นในการฝึกที่รวมกระบวนการตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง ๑ เปลี่ยนไป

เอ็ดเวิร์ด (Edward. 1998 : 878-A) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ผลของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดระบบการศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า ผลที่เกิดจากความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรระหว่างครูซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรกับผู้วิจัยหลักสูตร คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพจากการประเมินความต้องการความร่วมมือ ข้อมูลที่เป็นความรู้สึกของผู้มีส่วนร่วม ปัญหาที่เกี่ยวข้อง และการวางแผนหลักสูตร

โจนาธาน (Jonathan. 1998 : 3104-A) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การศึกษาการเผยแพร่ความรู้ในองค์กร : ศึกษากรณี การมีส่วนร่วมในการจัดการ พบว่า การให้ความรู้ในการจัดการต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการบุคลากรมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ และก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

หลุยส์ (Louise. 1998 : 4551-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของพ่อแม่ และครอบครัว ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรม พบว่า พ่อแม่ และผู้ปกครองต้องการมากกว่าการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง คือต้องการเข้าไปเป็นหุ้นส่วนในการช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกันระหว่างครอบครัวกับกิจกรรมที่จัดไว้ พ่อแม่มีความคาดหวังที่จะร่วมให้คำแนะนำแก่บุตร, ให้เงินช่วยเหลือและตัดสินใจในการร่วมออกแบบโครงการและบริการสำหรับบุตรหลานและครอบครัว และเขาพบว่า สิ่งที่พ่อแม่สามารถช่วยได้มากที่สุด คือ การให้ความรู้เฉพาะทาง/ ทักษะและความรู้สึกที่ได้รับจากกิจกรรม การประเมินผลและการบริการโดยตรงสำหรับบุตร และได้สรุปว่า พ่อแม่ ควรมีความรู้ในการให้ความช่วยเหลือในช่วงเวลาเย็นวันหยุด ส่วนชุมชนต้องให้ความช่วยเหลือด้านข่าวสาร

โลเปซ และ อิลมา (Lopez and Irma. 1998 : 1877-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระบบสองภาษา จากการศึกษาพบว่า พ่อแม่สนับสนุนให้บุตรเรียนสองภาษาและหลายวัฒนธรรมทั้งที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน เพื่อเป็นการสืบทอดสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมประเพณี และสิ่งที่ไม่ได้เป็นวัฒนธรรมประเพณี พ่อแม่ทุกคนมีความต้องการทางการศึกษาสูงมาก ต้องการให้บุตรจบการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ สำหรับภาษาอังกฤษนั้นเป็นภาษาแม่ซึ่งเด็กสามารถพูดได้ตั้งแต่กำเนิด ดังนั้นภาษาที่สองจึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถอ่าน เขียนและใช้เป็นภาษาที่สองได้รองจากภาษาอังกฤษ

คูทส์ (Coots. 1998 : 498-520) ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้าน ครอบครัวและเด็ก กับรูปแบบของพ่อแม่ในการเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมการฝึกหัดของเด็ก อายุ 7 - 8 ปี จาก 35 ครอบครัวของเด็กที่มีพัฒนาการช้า พบว่าข้อมูลสารสนเทศ และบทบาทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อตัวแปรการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

เคเทลาร์ และคนอื่นๆ (Ketelaar and others. 1998 : 108-117) ได้ศึกษาบทความที่ตีพิมพ์ในช่วงปี 1980-1996 เกี่ยวกับผลการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ในการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสมอง พบว่า การที่พ่อแม่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดเป้าหมาย สำหรับการเข้าช่วยเหลือเด็ก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเด็ก

คัลลาฮาน และคนอื่นๆ (Callahan and others. 1998 : 131-141) ได้ศึกษาผลการอบรมพ่อแม่ของนักเรียนที่มีปัญหาในการทำการบ้าน ซึ่งให้เห็นว่า ในครอบครัวที่พ่อแม่ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังนั้น นักเรียนจะทำการบ้านได้สมบูรณ์และมีคุณภาพ

สรุป จากการศึกษางานวิจัยของต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า การเข้ามีส่วนร่วมและการให้ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัว พ่อแม่ และผู้ปกครอง กับโรงเรียนมีผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ต่อผู้เรียนทั้งที่บ้านและโรงเรียน ฉะนั้นผู้วิจัยพิจารณาจากงานวิจัยที่ได้ศึกษาแล้วมีความคิดเห็นว่า สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วมจะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียนและสามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมได้

7.2 งานวิจัยภายในประเทศ

มนูญ สอนเกิด (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชนในหมู่บ้านชนะเลิศ การประกวดหมู่บ้านพัฒนาเขต 7 ประจำปี 2532 ผลการวิจัยสำคัญสรุปได้ว่า ประชาชนชายและหญิงมีการศึกษาดำรงต่ำกว่าประถมปีที่ 4 และประถมปีที่ 4 ขึ้นไปที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอาชีพอื่น ที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน และสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุ 36 – 60 ปี ที่สมรส ที่เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมในชุมชนที่สนใจในการพัฒนาที่เคยติดต่อกับข่าวสารกับเจ้าหน้าที่ราชการและที่คาดหวังในรางวัลการประกวดหมู่บ้านมีส่วนในการพัฒนาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ขั้น ของการพัฒนา ส่วนประชาชนที่มีอายุ 15 – 35 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับมากในขั้นการวางแผนการพัฒนา และดำเนินการพัฒนา ที่เป็นสื่อในขั้นการวางแผนการพัฒนา ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมในชุมชนในขั้นการวางแผนพัฒนา ดำเนินการพัฒนาและประเมินผลการพัฒนา และที่ไม่คาดหวังในรางวัลการประกวดหมู่บ้านในขั้นดำเนินการพัฒนา และประชาชนที่ไม่เคยติดต่อกับข่าวสารกับเจ้าหน้าที่ราชการ และที่ไม่สนใจในการพัฒนามีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางและน้อยทั้งห้าขั้นของการพัฒนาตามลำดับ ประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น มี

ส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประชาชนที่สมรสแล้วมีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าประชาชนที่เป็นโสด

ชาญศักดิ์ เสงี่ยมบูรณ์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดจะเข้ เหว พบว่า ผู้ปกครองเด็กที่มีการศึกษา อายุ มีตำแหน่งและไม่มีตำแหน่งในชุมชน และอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองเด็กที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมีความคิดแตกต่างกันคือผู้ปกครองที่เป็นโสดมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้ปกครองที่แต่งงานและอยู่ด้วยกัน แต่งงานแต่แยกกันอยู่ หย่าร้างและเป็นหม้าย

สมใจ กล้าหาญ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการส่งเสริมของผู้ปกครองทางด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมของผู้ปกครองทางด้านการเรียนของนักเรียนซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การส่งเสริมการใช้ภาษา การแนะแนวทางวิชาการ การส่งเสริมให้มีนิสัยที่ดีในการทำงาน การส่งเสริมให้สำรวจและอภิปรายแนวความคิดและเหตุการณ์ต่างๆ ผู้ปกครองปฏิบัติทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า การส่งเสริมให้มีนิสัยที่ดีในการทำงาน ผู้ปกครองปฏิบัติอยู่ในระดับมากและนักเรียนการรับรู้ในการส่งเสริมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้านด้วย และจากการศึกษาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ผู้ปกครองปฏิบัติเรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ห้ามปรามหรือดักเตือน เมื่อนักเรียนพูดคำหยาบ ดูแลให้นักเรียนทำความสะอาดสถานที่และอุปกรณ์ แล้วเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อยในการทำงานทุกครั้งและจัดหาอุปกรณ์การเรียนให้นักเรียนตามต้องการ สำหรับตัวนักเรียนนั้นพอใจในการปฏิบัติของผู้ปกครองมากที่สุด คือ นักเรียนพอใจที่ผู้ปกครองจัดหาอุปกรณ์การเรียนให้ตามต้องการ และไม่พอใจที่ผู้ปกครองให้ทำการบ้าน และทบทวนบทเรียนก่อนทำอย่างอื่นและต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ จึงจะไปทำอย่างอื่นได้

ขจรพงษ์ เพชรเลิศอนันต์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับน้อย ส่วนการเปรียบเทียบบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยระหว่างผู้ปกครองนักเรียนชายกับผู้ปกครองนักเรียนหญิงและระหว่างโรงเรียนสาธิตทั้ง 5 แห่งไม่แตกต่างกัน

ดรอุวรรณ ด้านพิทักษ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับทำบ่อยครั้ง ผู้ปกครอง

ที่มีระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัวต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพแตกต่างกัน โดยผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูง มีบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพมากกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำ และผู้ปกครองที่มีรายได้สูงมีบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ มากกว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ

ภิญโญ ภูศรี (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการจะเข้ามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาในทัศนะของ กรรมการบริหารสมาคมผู้ปกครองและครู ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่เข้ามีส่วนร่วมสูงเรื่องการบริหารการเงิน บริหารเครื่องมืoupกรณ์ให้แก่โรงเรียนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนและจะเข้ามีส่วนร่วมในระดับต่ำในเรื่องการกำหนดความคิดรวบยอดหรือผลรวมที่นักเรียนจะได้รับเมื่อเรียนเนื้อหาสาระนั้นแล้วในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

กำจัต จันทวงษ์โส (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียนหลักสูตรระดับชั้นสูงของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้เรียนหลักสูตรระดับชั้นสูงของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของผู้ปกครองที่มีความแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้เรียนหลักสูตรระดับชั้นสูงของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไศจิตกษณ์ กมลศักดิ์วิกุล (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จากการศึกษาพบว่า สมาคมครูและผู้ปกครองมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนและบทบาทในการวางแผนงานเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย แต่ผู้ปกครองได้ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในรูปแบบของวัสดุสิ่งของและทุนทรัพย์ให้กับทางโรงเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมาก

สนิท ขาวสอาด (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านผู้นำ ทั้งด้านผู้นำทางสังคมและผู้นำในครอบครัว ปัจจัยด้านการจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในด้านการนิเทศงาน ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ และผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในขบวนการพัฒนาท้องถิ่นนั้นเป็นหลักพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ประชาชนเห็นคุณค่าของประชาธิปไตย ค้นเคยกับการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น การเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนและเป็นการสร้าง

วัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งจะเป็นปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ

ปัทมศิริ ชีวานุรักษ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กวัยอนุบาล ผลการทดลองการใช้โปรแกรมพบว่า ผู้ปกครองกลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมการรู้หนังสือขั้นต้นสูงกว่าผู้ปกครองกลุ่มควบคุม และมีคะแนนความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมการรู้หนังสือขั้นต้นหลังการทดลองการใช้โปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนการทดลองโปรแกรมฯ ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ ส่วนมากมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการดำเนินการใช้โปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด โปรแกรมฯ ที่ปรับปรุงแล้วประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ลักษณะของโปรแกรมฯ เนื้อหา การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ และการประเมินผล ลักษณะของโปรแกรมฯ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ผู้ปกครองกับครูที่โรงเรียน และระหว่างผู้ปกครองกับลูกที่บ้าน ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการประชุม กิจกรรมการทำกิจกรรมร่วมกับลูก กิจกรรมการบันทึกพฤติกรรมความรู้หนังสือและกิจกรรมรายงานความก้าวหน้ารายบุคคล เนื้อหาในโปรแกรมประกอบด้วย การรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กวัยอนุบาลและแนวทางในการส่งเสริมการรู้หนังสือขั้นต้นแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างความเข้าใจ การปฏิบัติการ และการสรุปผลงาน มีระยะเวลาในการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ไม่ต่ำกว่า 10 สัปดาห์

พิมพ์ดา ตามี (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองต้องการร่วมเป็นวิทยากรพิเศษสนับสนุนอุปกรณ์การสอน แหล่งความรู้ สถานประกอบการ ต้องการให้ครูแนะนำการสอนที่บ้าน การสอนอ่าน การสอนเขียน การสอนคณิตศาสตร์ และชี้แจงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลให้ผู้ปกครองเข้าใจ นอกจากนี้ยังต้องการให้ครูเยี่ยมบ้านนักเรียน ต้องการร่วมประชุม ปรึกษาหารือเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน รวมถึงการฝึกอบรมวิชาชีพอีกด้วย

วารี กติกา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้และแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดอนุบาลศึกษาโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่สามารถมีส่วนร่วมในการจัดอนุบาลศึกษา ทั้ง 6 ด้านและสามารถมีส่วนร่วมในระดับมาก คือ ทุกครั้งในด้านการเลี้ยงดู และการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน ส่วนในด้านการติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนสามารถมีส่วนร่วมได้ในระดับปานกลาง คือ เข้าร่วมได้เป็นบางครั้ง

สุพจน์ เบญจามฤต (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า

ผู้ปกครองนักเรียนมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคาดหวัง อยู่ในระดับมาก และผู้ปกครองนักเรียนเพศชายและเพศหญิง มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

วรวิทย์ อรรถโกวิทชาติรี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน ต่อการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยศึกษา 5 ด้าน คือ การให้การศึกษา การให้บริการข้อมูลข่าวสาร การจัดกิจกรรมเสริม การแนะแนวและให้คำปรึกษา และการสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว พบว่า ผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของกิจกรรมป้องกันการเสพยาบ้า และไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกด้านที่ศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมน้อยถึงปานกลางในขั้นการปฏิบัติของทุกด้าน สำหรับปัญหาที่พบคือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาร่วมทำกิจกรรมกับโรงเรียนและชุมชน

ศิริมา ฟองคำ (2541 : 75) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้และแหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า แหล่งความรู้เรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้รับความรู้ในด้านชีววิทยา สุขวิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยา จากครู-อาจารย์มากที่สุด รองลงมาคือ โทรทัศน์ ฆราวาส หนังสืออื่นๆ แพทย์ บิดา เพื่อน ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ ญาติ วิทยุ และแผ่นภาพ โฆษณา ตามลำดับ

จิตติพร ศิริदानนท์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลของการประเมินด้วยพอดโพลีโอที่มีต่อความรับผิดชอบ เจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบสูงขึ้นหลังจากที่ได้รับการประเมินด้วยพอดโพลีโอ

พลิชฐ์ พึ่งเดช (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการใช้แฟ้มสะสมงานในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของครูช่างอุตสาหกรรม ระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า ครูช่างอุตสาหกรรมมีการใช้และหรือปฏิบัติแฟ้มสะสมงานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและประเมินผลในระดับปานกลางในด้านการวางแผนการใช้แฟ้มสะสมงาน

สรุป จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้นำเสนอมานั้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำงานของประชาชน ซึ่งสนับสนุนกับตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งแสดงให้เห็นว่าการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์และผลที่มีความสัมพันธ์กันและเป็นเหตุให้สามารถจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อนักเรียนในความปกครอง นั้นหมายถึงการได้รับประโยชน์โดยตรงและเป็นเหตุผลจูงใจให้ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยเสนอวิธีดำเนินการวิจัยโดยกำหนดเป็นลำดับขั้นในการดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี สำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 63 โรงเรียน แยกเป็น 8 กลุ่มโรงเรียน มีจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษารวมทั้งสิ้นในปีการศึกษา 2545 จำนวน 12,552 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2545 สำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี สำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ที่มีหลายขั้นตอน (Multistage sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 87-90) โดยการจับฉลาก จำนวน 3 กลุ่มโรงเรียน จากจำนวน 8 กลุ่มโรงเรียน ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนไผ่ขวาง, กลุ่มโรงเรียนดอนก่ายานและกลุ่มโรงเรียนดลิ่งชัน เมื่อสุ่มกลุ่มโรงเรียนได้แล้วขั้นต่อไปใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายสุ่มโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนละ 3 โรงเรียน ในหนึ่งกลุ่มโรงเรียนจะได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน จะได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 3 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 9 โรงเรียน แยกเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

2.1 กลุ่มโรงเรียนไผ่ขวาง จำนวน 3 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 70 คน ดังนี้

2.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเรียนวัดดอนตาล จำนวน 10 คน

2.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนวัดไผ่ขวาง จำนวน 22 คน

2.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนวัดโคกโคเฒ่า จำนวน 38 คน

2.2 กลุ่มโรงเรียนดอนก่ายาน จำนวน 3 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 57 คน ดังนี้

2.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเรียนวัดกุฎีทอง จำนวน 8 คน

2.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนวัดยูงยา จำนวน 17 คน

2.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนวัดนิเวศน์ธรรมาราม จำนวน

32 คน

2.3 กลุ่มโรงเรียนตลิ่งชัน จำนวน 3 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 87 คน ดังนี้

2.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเรียนวัดสามทอง จำนวน 12 คน

2.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองขาม จำนวน 39 คน

2.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนเมืองสุพรรณบุรี จำนวน 36 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 214 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากหลักเกณฑ์การสร้างแบบสอบถาม ของ อุทุมพร จามรมาน (2530) และแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมาปรับปรุงและดัดแปลงให้สอดคล้องเหมาะสมกับเรื่องที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ วุฒิการศึกษา อาชีพ จำนวนบุตรและตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกรายการ

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน เพื่อวัดความรู้ และเจตคติ ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ได้แก่ มาก ปานกลาง และน้อย กำหนดค่าระดับคะแนนแยกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. วัดระดับความรู้ กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

มาก	ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน
น้อย	ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน

2. วัดระดับความคิดเห็น กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

เห็นด้วยมาก	ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน

3. วัดระดับการปฏิบัติ กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

มาก	ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน
น้อย	ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน

การแปลความหมายของค่าคะแนน ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2541 : 98 – 99) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.67	หมายถึง	อยู่ในเกณฑ์น้อย, เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.68 - 2.34	หมายถึง	อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง, เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	2.35 - 3.00	หมายถึง	อยู่ในเกณฑ์มาก, เห็นด้วยมาก

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามมีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่มีอยู่ภายในประเทศกับของต่างประเทศ ซึ่งพอจะสรุปเป็นแนวคิดหลักจากผลงานของบุคคลต่อไปนี้ คือ ธวัช เบญจจาริกุล (2529 : 25 - 26) สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536 : 179-181) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

2. ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างแบบสอบถาม ของ อุทุมพร จามรมาน (2530) โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม, กำหนดหมวดหรือประเด็นหลักของเนื้อหา, แจกแจงประเด็นหลักเป็นประเด็นย่อย, กำหนดจำนวนข้อคำถาม, กำหนดประเภทของคำถาม, กำหนดรูปแบบของคำถาม, ตรวจสอบความสอดคล้อง, จัดทำแบบสอบถามฉบับร่างทดลองใช้, แก้ไขและจัดพิมพ์

3. การทดสอบเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ตรวจสอบค่าความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ตรวจสอบเนื้อหา เมื่อแก้ไขปรับปรุงแล้วนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เป็นผู้ตรวจสอบความชัดเจนถูกต้องในด้านเนื้อหาและลักษณะเนื้อเรื่องในการวัด

3.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 50 คน ได้แก่ โรงเรียนวัดไผ่เกาะโพธิ์งาม จำนวน 26 คน และโรงเรียนบ้านรางกะทู้ จำนวน 24 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 90-96) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package for Social Sciences for Windows) พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จำนวน 9 โรงเรียน เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล

2. กำหนดวันจัดเก็บข้อมูล จัดทำปฏิทินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยชี้แจงการเก็บข้อมูล ให้ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างทราบและขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งเก็บรวบรวมแบบสอบถามไว้ที่โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 214 คน

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 209 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.66

2. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้รับแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 209 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.66

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้อง ตรวจสอบให้คะแนน นำมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows. (Statistical Package for Social Sciences for Windows) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยคัดเลือกตัวแปรแบบสเตปไวส์ (Stepwise)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ คือ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่และทราบ ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและสรุปลักษณะตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่

2.1 การหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

2.2 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์ระดับและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ตามสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2.3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยคัดเลือกตัวแปรแบบสเตปไวส์ (Stepwise) ในการวิเคราะห์ผลหาตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อใช้พยากรณ์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียน ตามสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปซึ่งเป็นสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม ดังปรากฏตามตาราง 1 - 3

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ดังปรากฏตามตาราง 4

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังปรากฏตามตาราง 5

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้มีความชัดเจนง่ายต่อการอ่านผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
df	แทน	ความเป็นอิสระ
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง
F	แทน	ค่า F - distribution
b	แทน	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
SE _b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์
β	แทน	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
R ²	แทน	สัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์
t	แทน	ค่า t - distribution

X_1	แทน	วุฒิการศึกษา
X_2	แทน	อาชีพ
X_3	แทน	จำนวนบุตร
X_4	แทน	ตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น
X_5	แทน	ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม
X_6	แทน	เจตคติต่อการมีส่วนร่วม
Y_1	แทน	ด้านความรู้
Y_2	แทน	ด้านพฤติกรรม
Y_3	แทน	ด้านอาชีพ
Y	แทน	การมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปซึ่งเป็นสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา อาชีพ จำนวนบุตร และตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น ดังปรากฏตามตาราง 1

ตาราง 1 ค่าร้อยละสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

สถานภาพของผู้ปกครอง	N	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
1.1 ระดับประถมศึกษา	169	80.90
1.2 ระดับมัธยมศึกษา	33	15.80
1.3 สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา (อนุปริญญาและปริญญาหรือเทียบเท่า)	7	3.30
รวม	209	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ปกครอง	N	ร้อยละ
2. อาชีพ		
2.1 เกษตรกรรม	49	23.40
2.2 ค้าขาย	34	16.30
2.3 ข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	6	2.90
2.4 พนักงานบริษัท	11	5.30
2.5 รับจ้าง	108	51.70
2.6 อื่น ๆ	1	0.50
รวม	209	100.00
3. จำนวนบุตร		
3.1 มีบุตรน้อย (1 – 3 คน)	183	87.60
3.2 มีบุตรมาก (4 คนขึ้นไป)	26	12.40
รวม	209	100.00
4. ตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น		
4.1 มีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น	25	12.00
4.2 ไม่มีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น	184	88.00
รวม	209	100.00

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นถึงสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีรายละเอียดดังนี้

1. สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีวุฒิการศึกษาเรียงตามลำดับคือ ระดับประถมศึกษา จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 80.90

รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 33 คนคิดเป็นร้อยละ 15.80 และสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา (อนุปริญญาและปริญญาหรือเทียบเท่า) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30

2. สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีอาชีพเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ อาชีพรับจ้าง จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 51.70 อาชีพเกษตรกรรมจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 23.40 อาชีพค้าขาย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 อาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 อาชีพข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50

3. สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนบุตรเรียงตามลำดับดังนี้ มีบุตรน้อย (1 – 3 คน) จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 87.60 และมีบุตรมาก (4 คนขึ้นไป) จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40

4. สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น เรียงตามลำดับดังนี้ ไม่มีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 88.00 และมีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่นจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การให้ความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากบทเรียนให้กับนักเรียน	1.98	.48	ปานกลาง
2. วิธีการส่งเสริมให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้จากโรงเรียนมาใช้ในชีวิตประจำวัน	2.10	.60	ปานกลาง
3. มีวิธีการดูแลเรื่องสอนการบ้านให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม	2.03	.65	ปานกลาง
4. มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้	2.17	.64	ปานกลาง
5. รู้วิธีการดูแลสุขภาพร่างกายของนักเรียนให้สมบูรณ์แข็งแรง	2.50	.57	มาก
6. รู้วิธีการดูแลด้านจิตใจของนักเรียนให้เป็นคนร่าเริง	2.44	.59	มาก
รวม	2.20	.38	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นถึง ระดับความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความรู้ในเรื่อง วิธีการดูแลสุขภาพร่างกายของนักเรียนให้สมบูรณ์แข็งแรง และวิธีการดูแลด้านจิตใจของนักเรียนให้เป็นคนร่าเริง อยู่ในระดับมาก ส่วนอื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยรายข้ออยู่ตั้งแต่ 1.98 – 2.50

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของเจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

เจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความต้องการให้นักเรียนมีคุณภาพมีผลต่อความรู้สึกของท่านในการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน	2.60	.58	มาก
2. ความตั้งใจสอนอย่างจริงจังของครูทำให้ท่านต้องการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	2.61	.61	มาก
3. การที่ผู้ปกครองนักเรียนให้ความช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องการเรียนทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น	2.49	.63	มาก
4. การเรียนรู้ที่โรงเรียนเป็นหน้าที่ของครู การเรียนรู้ที่บ้านเป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง	2.54	.64	มาก
5. บ้านและโรงเรียนต้องร่วมมือกันพัฒนาการศึกษา นักเรียนจึงจะมีคุณภาพ	2.69	.53	มาก
6. ครูและผู้ปกครองจะต้องประสานงานกันอย่างใกล้ชิดจึงจะช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนได้	2.72	.53	มาก
7. ครูและผู้ปกครองนักเรียนควรให้ข้อมูลที่เป็นจริงเพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียน	2.65	.59	มาก
รวม	2.61	.40	มาก

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นถึงระดับของเจตคติต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ และโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรายข้อย่อยตั้งแต่ 2.49 – 2.72

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้, ด้านพฤติกรรม และด้านอาชีพ ดังปรากฏตามตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความรู้	2.24	.38	ปานกลาง
2. ด้านพฤติกรรม	2.50	.36	มาก
3. ด้านอาชีพ	2.44	.49	มาก
รวม	2.39	.35	มาก

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นถึง ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ปรากฏผลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านพฤติกรรมและด้านอาชีพ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 2.39

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

จากสมมุติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ว่า สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียน ทำการทดสอบโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรอิสระ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม กับ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้, ด้านพฤติกรรม และด้านอาชีพ ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวแปร	วุฒิการศึกษา(X_1)	อาชีพ(X_2)	จำนวนบุตร(X_3)	ตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น(X_4)	ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม(X_5)	เจตคติต่อการมีส่วนร่วม(X_6)	ด้านความรู้(Y_1)	ด้านพฤติกรรม(Y_2)	ด้านอาชีพ(Y_3)	การมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้(Y)
X_1	1.00	-.117	.025	-.161*	.186**	.213**	.259**	.201**	.003	.166*
X_2		1.00	.098	.108	-.028	-.050	-.168*	-.147*	-.039	-.131
X_3			1.00	-.040	.021	-.004	.000	-.025	.033	.007
X_4				1.00	-.030	-.034	-.009	-.079	-.024	-.043
X_5					1.00	.456**	.631**	.501**	.323**	.557**
X_6						1.00	.501**	.614**	.301**	.539**
Y_1							1.00	.690**	.508**	.845**
Y_2								1.00	.522**	.848**
Y_3									1.00	.839**
Y										1.00

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ วุฒิการศึกษา, อาชีพ, จำนวนบุตร และตำแหน่ง

ทางสังคมในท้องถิ่น, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม กับ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้, ด้านพฤติกรรม และด้านอาชีพ ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอ เมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีรายละเอียดดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา (X_1), อาชีพ (X_2), จำนวนบุตร (X_3), ตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น (X_4), ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5), และเจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ (X_6), กับ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน ด้านความรู้ (Y_1), ด้านพฤติกรรม (Y_2) ด้านอาชีพ (Y_3) และภาพรวมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (Y) ผลการ วิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

วุฒិการศึกษา (X_1), อาชีพ (X_2), ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) และ เจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ (X_6), มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมใน การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียนใน ด้านความรู้ (Y_1) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ .259**, .631** และ .501** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น อาชีพ มีความสัมพันธ์ทางลบ กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียนใน ด้านความรู้ (Y_1) โดยมี ค่าสหสัมพันธ์ -.168* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วุฒิการศึกษา (X_1), ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) และเจตคติต่อการมี ส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ (X_6), มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการ เรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียนในด้านพฤติกรรม (Y_2) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ .201**, .501** และ .614** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอาชีพ (X_2) โดยมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมี ส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านพฤติกรรม (Y_2) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ -.147* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับตัวแปร จำนวนบุตร (X_3), ตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น (X_4) พบว่าไม่มีความ สัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียนในทุกด้าน

ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) และเจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการ เรียนรู้ (X_6), มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง นักเรียนในด้านอาชีพ (Y_3) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ .323** และ .301** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) และเจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการ เรียนรู้ (X_6), มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง นักเรียน (Y) มีค่าสหสัมพันธ์ .166*, .557** และ .539** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนวุฒิการศึกษา (X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโดยมีค่าสหสัมพันธ์ .166* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 6 - 13

ตาราง 6 การวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอย (Regression) เมื่อใช้ระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้ (Y_1) ของผู้ปกครองนักเรียน เป็นเกณฑ์

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม	1	11.70	11.70	136.94**
Residual	207	17.69	8.54	
เจตคติต่อการมีส่วนร่วม	2	13.38	6.69	86.10**
Residual	206	16.01	7.77	
อาชีพ	3	13.96	4.66	61.88**
Residual	205	15.42	7.52	
Total	208	29.39		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้ (Y_1) มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงกับความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5), เจตคติต่อการมีส่วนร่วม (X_6) และอาชีพ (X_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ จึงคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ดังแสดงใน ตาราง 7

ตาราง 7 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน
ด้านความรู้ (Y_1), ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอ
เมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบ Stepwise

แหล่งความแปรปรวน	df	b	SE _b	β	R	R ²	t
ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม	1	.62	.05	.63	.63	.40	11.70**
เจตคติต่อการมีส่วนร่วม	2	.25	.05	.27	.68	.46	4.65**
อาชีพ	3	-3.04	.01	-.14	.69	.48	-2.79**
R = .69 R ² = .48 SE = .01 a = .58							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง 7 พบว่าตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้ (Y_1) ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จากตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ (X_5) สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้ (Y_1) ของผู้ปกครองนักเรียน ได้ร้อยละ 48 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 จึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้ (Y_1) ของผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .58 + .62X_5 + .25 X_6 + -3.04X_2$$

สมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้ (Y_1), ของผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .63X_5 + .27 X_6 + -.14 X_2$$

ตาราง 8 การวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอย (Regression) เมื่อใช้ระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านพฤติกรรม (Y_2) ของผู้ปกครองนักเรียน เป็นเกณฑ์

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
เจตคติต่อการมีส่วนร่วม	1	10.39	10.39	124.94**
Residual	207	17.22	8.32	
ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม	2	12.10	6.05	80.38**
Residual	206	15.51	7.53	
Total	208	27.61		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านพฤติกรรม (Y_2) มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงกับเจตคติต่อการมีส่วนร่วม (X_6), ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ จึงคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านพฤติกรรม(Y_2) ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบ Stepwise

แหล่งความแปรปรวน	df	b	SE _b	β	R	R ²	t
เจตคติต่อการมีส่วนร่วม	1	.55	.05	.61	.61	.38	11.18**
ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม	2	.27	.06	.28	.66	.44	4.77**
R = .66 R ² = .44 SE = .06 a = .77							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง 9 พบว่าตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านพฤติกรรม (Y_2) ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จากตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดได้แก่ เจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ (X_6) และความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ (X_5) สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านพฤติกรรม (Y_2) ของผู้ปกครองนักเรียนได้ร้อยละ 44 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 จึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านพฤติกรรม (Y_2) ของผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .77 + .55X_6 + .27X_5$$

สมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านพฤติกรรม (Y_2) ของผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .61X_6 + .28X_5$$

ตาราง 10 การวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอย (Regression) เมื่อใช้ระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านอาชีพ (Y_3) ของผู้ประกอบการนักเรียนเป็นเกณฑ์

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม	1	5.13	5.13	24.03**
Residual	207	44.19	.21	
เจตคติต่อการมีส่วนร่วม	2	6.60	3.30	15.92**
Residual	206	42.72	.21	
Total	208	49.32		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านอาชีพ (Y_3) มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงกับความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม (X_6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ จึงคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ดังแสดงใน ตาราง 11

ตาราง 11 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียน
ในด้านอาชีพ (Y_3) ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขต
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบ Stepwise

แหล่งความแปรปรวน	df	b	SE _b	β	R	R ²	t
ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม	1	.41	.08	.32	.32	.10	4.90**
เจตคติต่อการมีส่วนร่วม	2	.23	.09	.19	.37	.13	2.66**
R = .37 R ² = .13 SE = .09 a = 1.17							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง 11 พบว่าตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านอาชีพ(Y_3) ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จากตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดได้แก่ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้(X_5) และเจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้(X_6) สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านอาชีพ (Y_3) ของผู้ปกครองนักเรียน ได้ร้อยละ 13 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 จึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านอาชีพ(Y_3) ของผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.17 + .41X_5 + .23X_6$$

สมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านอาชีพ(Y_3) ของผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .32X_5 + .19X_6$$

ตาราง 12 การวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอย (Regression) เมื่อใช้การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (Y) ของผู้ปกครองนักเรียนเป็นเกณฑ์

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม	1	7.69	7.69	93.28**
Residual	207	17.06	8.24	
เจตคติต่อการมีส่วนร่วม	2	10.23	5.12	72.56**
Residual	206	14.52	7.05	
Total	208	24.75		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (Y) มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงกับความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม (X_6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ จึงคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (Y) ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบ Stepwise

แหล่งความแปรปรวน	df	b	SE _b	β	R	R ²	t
ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม	1	.50	.05	.56	.56	.31	9.66**
เจตคติต่อการมีส่วนร่วม	2	.31	.05	.36	.64	.41	6.00**
R = .64 R ² = .41 SE = .05 a = .81							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตาราง 13 พบว่าตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (Y) ของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จากตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ (X₅) และเจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ (X₆) สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (Y) ของผู้ปกครองนักเรียน ได้ร้อยละ 41 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 จึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (Y) ของผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .81 + .50X_5 + .31X_6$$

สมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (Y) ของผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .56X_5 + .36X_6$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ ภูมิการศึกษา, อาชีพ, จำนวนบุตรและตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และค้นหากลุ่มตัวแปรที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการพยากรณ์ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 63 โรงเรียน แยกเป็น 8 กลุ่มโรงเรียน มีจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษารวมทั้งสิ้นในปีการศึกษา 2545 จำนวน 12,552 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2545 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี) โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม(Cluster) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ที่มีหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 87-90) โดยการจับฉลาก จำนวน 3 กลุ่มโรงเรียน จากจำนวน 8 กลุ่มโรงเรียน เมื่อสุ่มกลุ่มโรงเรียนได้แล้วขั้นต่อไปใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายสุ่มโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนละ 3 โรงเรียน ในหนึ่งกลุ่มโรงเรียนจะได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน เมื่อทำการสุ่มโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเสร็จแล้วจะได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 3 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 9 โรงเรียน ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 โรงเรียน ชั้นละ 1 ห้องเรียน ถ้าชั้นเรียนมีมากกว่า 1 ห้องเรียน ใช้วิธีการจับฉลากให้เหลือเพียง 1 ห้องเรียน โดยให้นักเรียนทุกคนในห้องเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองนักเรียนที่ใช้ในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
2. ตัวแปรต้นอย่างน้อย 1 ตัวแปร สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามด้านสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ วุฒิการศึกษา อาชีพ จำนวนบุตรและตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่นโดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกกรายการ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียน เพื่อวัดความรู้และเจตคติในการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน จำนวน 41 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่และเพื่อให้ทราบลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและสรุปลักษณะตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ทั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์ระดับและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามการวิเคราะห์หาความแปรปรวน (ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ(Multiple Regression Analysis) โดยการคัดเลือกตัวแปรแบบสเตปไวส์ (Stepwise) ในการวิเคราะห์ผลและลำดับความสำคัญของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตามที่ดีที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน

ในเรื่องสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 80.90 ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 51.70 อาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 23.40 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 16.30 สำหรับจำนวนบุตรนั้น ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ มีบุตรน้อย (1 – 3 คน) คิดเป็นร้อยละ 87.60 และมีบุตรมาก (4 คนขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 12.40 ส่วนตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 88.00 และมีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 12.00

ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.20 และในด้านเจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก มีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.61

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านความรู้ ในเรื่องการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมาก และผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเรื่องสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น, การกำกับดูแลการทำกรบ้าน และความร่วมมือกับโรงเรียนประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนภาพรวมด้านความรู้ในระดับปานกลาง สำหรับด้านพฤติกรรม ในเรื่อง วินัยของนักเรียน, การส่งเสริมความประพฤติและเพศศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมาก ด้านอาชีพ ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้านแล้ว พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า

วุฒิการศึกษา (X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้ (Y_1) ด้านพฤติกรรม (Y_2) และในภาพโดยรวม (Y)

อาชีพ (X_2) มีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้ (Y_1) และด้านพฤติกรรม (Y_2)

จำนวนบุตร (X_3) ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในด้านความรู้ (Y_1) ด้านพฤติกรรม (Y_2) ด้านอาชีพ (Y_3) และในภาพโดยรวม (Y)

ตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น (X_4) ปรากฏผลเช่นเดียวกับจำนวนบุตร (X_3) คือไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในปัจจัยย่อย และในภาพโดยรวม

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (Y_1) ด้านพฤติกรรม (Y_2) ด้านอาชีพ (Y_3) และในภาพโดยรวม (Y) ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในปัจจัยย่อยและในภาพโดยรวมทุกปัจจัย

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการมีส่วนร่วม (X_6) กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (Y_1) ด้านพฤติกรรม (Y_2) ด้านอาชีพ (Y_3) และในภาพโดยรวม (Y) ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการมีส่วนร่วม (X_6) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในปัจจัยย่อย และในภาพโดยรวมทุกปัจจัยเช่นเดียวกับปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5)

4. การหากลุ่มตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญ (ประสิทธิภาพสูงสุด) ในการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านความรู้ (Y_1) ผลการพยากรณ์พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน ด้านความรู้ (Y_1) มีเพียงปัจจัยเดียว คือ ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) โดยสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 48

4.2 ด้านพฤติกรรม (Y_2) ผลการพยากรณ์พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านพฤติกรรม (Y_2) คือ เจตคติต่อการมีส่วนร่วม (X_6) และความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) โดยทั้งสองปัจจัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 44

4.3 ด้านอาชีพ (Y_3) ผลการพยากรณ์พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน ด้านอาชีพ (Y_3) คือ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม (X_6) โดยทั้งสองปัจจัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 13

4.4 ในภาพโดยรวมของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (Y) ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียน (Y) โดยเริ่มจากตัวแปรที่มีค่าพยากรณ์มากที่สุด คือ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) เจตคติต่อ

การมีส่วนร่วม (X_6) และผลการพยากรณ์พบว่า ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม (X_5) เจตคติต่อการมีส่วนร่วม (X_6) และวุฒิการศึกษา (X_7) โดยทั้งสามปัจจัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 41

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผล โดยแบ่งหัวข้อของการอภิปรายออกเป็น 2 ส่วน คือ ในส่วนที่ 1 การอภิปรายผลเพื่อตอบจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และส่วนที่ 2 การอภิปรายผลเพื่อตอบจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 คือ เพื่อศึกษาตัวแปรในการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การอภิปรายผลเพื่อตอบจุดมุ่งหมายในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผลของการวิจัยปรากฏผลเป็นไปตามความมุ่งหมายและสมมุติฐานของการวิจัยที่กำหนดว่า สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน รายละเอียดของผลการวิจัยในส่วนที่ 1 มีดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน มีปัจจัยย่อยคือ วุฒិการศึกษา เพียงปัจจัยเดียวที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้และด้านพฤติกรรม จะเห็นได้ว่า บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการศึกษา รู้วิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ที่การศึกษาต่ำ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพด้วยการให้การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งเน้นการสร้างคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ตามมาตรา 6 ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตซึ่งจะส่งผลในระยะยาว จากผลการวิจัยที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่า ถ้าผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้มากผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง ในทางตรงข้ามถ้าผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้น้อย ผู้ปกครองนักเรียนจะมีการศึกษาต่ำ ดังนั้นการที่จะให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ จึงต้องพัฒนาศักยภาพของผู้ปกครองนักเรียนด้วยการให้ความรู้ จัดฝึกอบรมให้ความรู้เฉพาะด้านในเรื่องวิธี

การส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้ปกครองนักเรียนในด้านวุฒิการศึกษาที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา เสมารเงิน (2539 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดปทุมธานี พบว่าระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนเช่นเดียวกับงานวิจัยของ ประชญา ศรีภา (2540 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาหมู่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน และงานวิจัยของ ประดิษฐ์ มาสุข (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของความสามารถในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านของผู้ดำเนินงานในเขตอำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู ผลปรากฏว่าระดับการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดำเนินการตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในชนบท

ปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครอง ในส่วนของปัจจัยย่อยคือ อาชีพ มีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้และด้านพฤติกรรม จากผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิบูลย์ แพนพา (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า อาชีพของประชาชนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท แต่ปรากฏว่าขัดแย้งกับงานวิจัยของ จินตนา เสมารเงิน (2539 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดปทุมธานี พบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานพัฒนาตำบล

สำหรับตัวแปร จำนวนบุตร และตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการรับรู้ของนักเรียน ผลการศึกษาขัดแย้งกับงานวิจัยของ สุชาติา ปัทมเจริญ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดตาก ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขายและเกษตรกรและขัดแย้งกับงานวิจัยของ นันทนา สารกิจจานนท์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบพื้นฐานและกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองบัวลำภู ผลการวิจัย

พบว่า ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ให้การสนับสนุนนักเรียนไม่เต็มที่ นักเรียนที่ขาดเรียนมีปัญหาทางครอบครัวและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

1.2 ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม การที่ผู้ปกครองนักเรียนจะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการศึกษาได้นั้น ผู้ปกครองนักเรียนควรรับบทบาทหน้าที่และระดับของการมีส่วนร่วม ในขั้นตอนแรกผู้บริหารโรงเรียนควรให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองนักเรียนที่จะเข้ามีส่วนร่วมก่อน ตามที่ เซอร์ อาร์นสไตน์ (Arnstein, 1969 : 217 ; Ross and others, 1991; Urban Politics. : 68 – 170) ได้แบ่งออกเป็น 8 ระดับชั้น โดยชั้นที่ 1-2 ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกที่ผู้มีอำนาจดำเนินการให้การศึกษาแก่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมก่อน แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนมีความสำคัญต่อการเข้ามีส่วนร่วม จากผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชอบ ชื่นชม (2535 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความรู้และความตระหนักของอาสาพัฒนาชุมชนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบทพบว่าความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตระหนัก เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบท เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ภัชรา คติกุล (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อาสาพัฒนาที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงานอาสาพัฒนา ซึ่งผลการวิจัยและงานวิจัยที่นำมาอ้างอิงสอดคล้องกับแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537 : 214) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานนั้นๆ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและเวลาพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วม และในการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นจะต้องคำนึงถึงภารกิจที่เหมาะสมกับศักยภาพของประชาชนที่จะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ด้วย

1.3 ด้านเจตคติต่อการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านเจตคติของผู้ปกครองนักเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียน ดังนั้น การสร้างเจตคติที่ดีให้กับประชาชนจะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานแบบมีส่วนร่วม (สมนึก ปัญญาสิงห์, 2541 – 2542 : 31) จากผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิจัยที่ปรากฏสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยด้านเจตคติต่อการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2538 : 133) ที่กล่าวว่า ทศนคติหรือเจตคติหมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งความรู้สึกนั้นอาจเป็นไปในทางที่พึงพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ ในที่นี้เป็นเจตคติต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ การยอมรับและความศรัทธา หรือการไม่ยอมรับและความไม่ศรัทธาของประชาชนในคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและตัวผู้นำของ

องค์กร เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ดาบทิพย์ จิตพิงษ์พานิช (2539 : 117) ที่ได้ทำการวิจัยพบว่า ผู้มีเจตคติต่อการบริหารคุณภาพโดยรวมในระดับสูงยอมรับการบริหารคุณภาพโดยรวมมากกว่าผู้ที่มีเจตคติต่อการบริหารคุณภาพโดยรวมในระดับต่ำ และ นุญกุล สาระวงศ์ (2541 : 89) ศึกษาพบว่า เจตคติมีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14000 ของพนักงานระดับหัวหน้างานในโรงงานอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนงานวิจัยของ สุทธิต ชินณะวงศ์ (2542 : บทคัดย่อ) ยังชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครูผู้สอนวิชาอื่น ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครูช่างอุตสาหกรรม ตลอดจนงานวิจัยของ อนุชิต กุลมามา (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทของครูแนะแนวในการใช้กระบวนการแนะแนว เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ของเขตการศึกษา 7 ผลการศึกษาพบว่าเจตคติต่อบทบาทมีความสัมพันธ์กับบทบาทของครูแนะแนว แต่ผลงานวิจัยที่กล่าวถึงข้างต้น ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สุทธิต ชินณะวงศ์ (2542 : 108) ซึ่งเป็นผลการศึกษาในส่วน of ครูช่าง พบว่าเจตคติของครูช่างไม่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับการปฏิรูปการศึกษา

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรประจำสถานศึกษาที่สำคัญ คือ ต้องสร้างเจตคติที่ดีให้กับผู้ปกครองนักเรียน โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและเกิดความศรัทธาต่อประชาชน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น ตามที่ คูทส์ (Coots. 1998 : 498-520) ได้กล่าวว่า บทบาทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน

ส่วนที่ 2 การอภิปรายผลเพื่อตอบความมุ่งหมาย ในการศึกษาตัวแปรในการทำนายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรีจังหวัดสุพรรณบุรี ผลของการวิจัยเป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษาและเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดว่า ตัวแปรต้นอย่างน้อย 1 ตัวแปรสามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ รายละเอียดของผลการวิจัยในส่วนที่ 2 มีดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนมีเพียงปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านเจตคติต่อการมีส่วนร่วมเพียง 2 ปัจจัยที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้สูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเจตคติต่อการมีส่วนร่วม โดยทั้ง 2 ปัจจัยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 41

จากผลของการศึกษาที่ได้รับแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านเจตคติต่อการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียนควรพิจารณาให้ความสำคัญเพราะจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาทั้งด้านความรู้, ด้านพฤติกรรมและด้านอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านความรู้ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ ระดับปานกลาง อาจเกิดจากสาเหตุที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา จึงทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารและครูควรใช้กระบวนการแนะแนวให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองนักเรียนในเรื่องนี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อนุชิต กุลมาลา (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องบทบาทของครูแนะแนวในการใช้กระบวนการแนะแนว เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 7 ผลการศึกษาพบว่าหน้าที่ที่ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของครูแนะแนวในการใช้กระบวนการแนะแนว เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เกรียงไกร สิทธิพงศ์ (2542 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า การรับรู้ในบทบาทของครูเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อครูที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน และจากงานวิจัยของ สนิท ขาวสะอาด (2539 : บทคัดย่อ) ผลปรากฏของงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ การที่ผู้ปกครองนักเรียนจะเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่บ้านได้นั้น ผู้ปกครองนักเรียนจะต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ตามที่ รุ่งเรือง สุขภิรมย์ และอรุณี สถานพงษ์ (2544 : 19 - 23) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมบทบาทของพ่อแม่และผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมทางการศึกษานั้น โรงเรียนจะต้องส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง พัฒนาความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยจัดระบบการประชุม มีการพบปะสังสรรค์ร่วมกันระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง โรงเรียน นอกจากนี้งานวิจัยด้านครอบครัวของ รุ่งเรือง สุขภิรมย์. (2544 : 11) ที่พบว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญต่อการมีส่วนร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน

ในส่วนของปัจจัยด้านเจตคติต่อการมีส่วนร่วมนั้นก็ก็เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนรองลงมา จากผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนมีความสำคัญเพราะเจตคตินั้น (ทรงพล ภูมิพัฒน์. 2538 : 133) เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งอาจพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ ฉะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานเพื่อเป็นการสร้างเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น พร้อมทั้งพัฒนาตัวพ่อ แม่ และผู้ปกครองนักเรียนให้มีความรู้เรื่องเจตคติ (ทรงพล ภูมิพัฒน์. 2538 : 135) ที่สำคัญ 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึง ให้ผู้ปกครองมีความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของ

นักเรียน ด้านความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง การสร้างให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง ให้ผู้ปกครองพร้อมที่จะปฏิบัติในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เมื่อผู้ปกครองนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทั้ง 3 ด้านแล้ว ก็เกิดการยอมรับการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระนันท์ บุรณะโสภณ (2538 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสารความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลของการวิจัยชี้ให้เห็นว่าเจตคติเป็นตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ผลของการวิจัยขัดแย้งกับงานวิจัยของ ยุพิน ระพิพันธุ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่าเจตคติของกลุ่มประชากรเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มประชากร

2.2 ตัวแปรที่ไม่สามารถพยากรณ์เพื่ออธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน คือ ปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนทั้ง 4 ปัจจัยย่อย คือ วุฒิการศึกษา อาชีพ จำนวนบุตร และตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น

จากผลของการวิจัยที่ปรากฏว่า วุฒิการศึกษา เป็นตัวแปรที่ไม่สามารถพยากรณ์เพื่ออธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ ทศพล กฤตยพิสิฏฐ (2538 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาพบว่าระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีต่อโครงการกิจกรรมการพัฒนาฯ และงานวิจัยของ นิรัตน์ จุลเอียด (2539 : บทคัดย่อ) ค้นพบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองชายและระดับการศึกษาของมารดา และระดับการศึกษาของผู้ปกครองหญิงเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

ในด้านอาชีพ พบว่า ขัดแย้งกับงานวิจัยของ มาโนช ห่วงศรี (2538 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัย พบว่า รายได้ผู้ปกครองนักเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และงานวิจัยของ นาด นาคพงษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าประกอบอาชีพของผู้ปกครองเป็นตัวพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมของนักเรียน อีกทั้งงานวิจัยของ ศศิธร ศรีวิเชียร (2538 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยแล้วพบประเด็นของผลสรุปด้านหนึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันนั้นคือ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สำหรับสถานภาพทางสังคมนั้นก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัช พิริยปัญญาบุตร (2541 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า สถานภาพทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ยุพิน ระพิพันธุ์ (2544 : บทคัดย่อ) ซึ่งวิจัยพบว่าการเคยดำรงตำแหน่งที่ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มประชากร

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานภาพของผู้ปกครองในส่วนปัจจัยย่อย วุฒิการศึกษา, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม, เจตคติต่อการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางบวกและสถานภาพของผู้ปกครองในส่วนปัจจัยย่อย อาชีพ มีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน อีกทั้งความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมยังเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้คือ

ผลการวิจัยที่พบความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรสถานภาพของผู้ปกครองในส่วนปัจจัยย่อย วุฒิการศึกษา, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม, เจตคติต่อการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางบวกและเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรวุฒิการศึกษา, ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และ เจตคติต่อการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยสำคัญส่วนบุคคลของผู้ปกครองนักเรียนซึ่งจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยขอเสนอวิธีการนำไปใช้แยกเป็นรายด้านดังนี้

จากข้อค้นพบว่า วุฒิการศึกษา ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้อะและด้านพฤติกรรม มีข้อเสนอแนะการนำไปใช้ดังนี้

- 1) จัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ เทคนิควิธีการสอนการบ้าน และวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่บ้านทั้งด้านความรู้และด้านพฤติกรรม
- 2) จัดบริการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองนักเรียนที่มีปัญหาด้านการสอนการบ้าน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่บ้าน

สำหรับสถานภาพของผู้ปกครองในส่วนปัจจัยย่อย อาชีพ ที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้อะและด้านพฤติกรรมมีข้อเสนอแนะการนำไปใช้ดังนี้

- 1) ประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน สถาบันพัฒนาฝีมือและแรงงาน เพื่อฝึกอาชีพให้กับผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพไม่มั่นคงเช่น อาชีพรับจ้าง ได้มีโอกาสประกอบอาชีพที่มีรายได้เพียงพอ
- 2) ฝึกอาชีพให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนและมีนิสัยรักการทำงาน อีกทั้งยังช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองอีกด้วย

ในส่วน of ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกและเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้, ด้านพฤติกรรมและด้านอาชีพ มีข้อเสนอแนะการนำไปใช้ดังนี้

1) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมทางการศึกษาและรับทราบปัญหาการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

2) จัดให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการและพาไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน

เจตคติต่อการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกและเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้, ด้านพฤติกรรมและด้านอาชีพ มีข้อเสนอแนะการนำไปใช้ดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาโดยพัฒนาความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างเจตคติที่ดีให้กับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ด้วยวิธีการที่เหมาะสม เช่น การเผยแพร่ความรู้ด้วยเอกสารแผ่นพับ เดือนละ 1 ฉบับ จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองนักเรียน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2) ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน ควรร่วมกันวางแผนพัฒนาการศึกษาในระยะยาว ด้วยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาอาชีพให้กับนักเรียนและสมาชิกของชุมชน สามารถประกอบอาชีพที่มั่นคงมีรายได้เพียงพอสำหรับการศึกษาที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคลซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน

3) ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนด้านนโยบายในการพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้ปกครองนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบ โดยจัดสรรงบประมาณและบุคลากร เพื่อใช้ในการฝึกอบรมให้ความรู้ พัฒนาทักษะการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้และจัดทำหลักสูตร คู่มือการฝึกอบรม สำหรับใช้ในการฝึกอบรมให้กับผู้ปกครองนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยที่พบว่า อาชีพของผู้ปกครองนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบ และผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง เจตคติต่อการมีส่วนร่วมและความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมเป็นตัวพยากรณ์การมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไปในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนในการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้
2. ควรศึกษาเจตคติของผู้ปกครองนักเรียนในการเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 11 ซึ่งกำหนดให้ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล และมาตรา 12 ได้ให้สิทธิบุคคลและครอบครัวในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉะนั้นจึงควรศึกษาให้ทราบว่าผู้ปกครองมีเจตคติอย่างไรต่อบทบาทหน้าที่ ตามมาตรา 11 และสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). การประกันคุณภาพการศึกษา.

กรุงเทพฯ : อรุณสาส์นพิมพ์.

----- (2541). คู่มือการเรียนการสอนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ระดับ

ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : อรุณสาส์นพิมพ์.

กรองแก้ว อยู่สุข. (2537). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กั้ววล เทียนกันต์เทศน์. (2542). การวัด การวิเคราะห์ การประเมินทางการศึกษาเบื้องต้น.

กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

กัมภณห์ จันท. (2543, ตุลาคม). "ปฏิรูปการศึกษาให้ได้ผล : จุดเริ่มต้นที่ผู้ปกครอง,"

วารสารวิชาการ. 3(10) : 35 - 40.

กิตติพงษ์ วรจำปา. (2536). บทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

สังกัดกรมสามัญศึกษาในการพัฒนาความประพฤตินักเรียน. ปรินทิพย์ กศ.ม.

(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544, ตุลาคม). "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน,"

วารสารการศึกษาปฐมวัย. 5(4) : 30.

เกรียงไกร สิทธิพงศ์. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อครูที่ปรึกษาในการดำเนินโครงการส่งเสริม

อาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ วท.ม.

(วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

กัจจ จันทพงษ์โส. (2535). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ของผู้เรียนหลักสูตรระดับชั้นสูงของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

เขตกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพย์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

กัฏฐ เสนจันทร์วุฒิชัย. (2539). การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคระดับ

ปวส. และ ปวท. เขตการศึกษา 7 : กรณีการกระทำผิดระเบียบวินัยและข้อบังคับใน

สถานศึกษา ปีการศึกษา 2538. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา). พิษณุโลก :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

- โกศล คำเดิม. (2526). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษานอกโรงเรียน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ขจรพงษ์ เพชรเลิศอนันต์. (2535). *การสำรวจบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนสาธิตประถมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางคพรว.
- จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์. (2543). *เพศศึกษา*. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน.
- จินตนา เสมาเงิน. (2539). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดปทุมธานี*. ภาคนิพนธ์ พบ.ม. (การจัดการพัฒนาสังคม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จิตฐิพร ศิริตานนท์. (2542). *การศึกษาผลของการประเมินด้วยพอดโฟลีโอที่มีต่อความรับผิดชอบ เจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต. (2538). *ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองและครูต่อเจตคติความเชื่อมั่นในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- จุฬารัตน์ จินประชา. (2539). *การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของผู้นำชุมชนในจังหวัดนครปฐม*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ฉอาน วุฑฒิกรรมรักษา. (2526). *ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคุ้มพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ชาญศักดิ์ เองสมบุญ. (2533). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชาลีมาศ น้อยสัมฤทธิ์. (2535). *ผู้ดูแลบุตรของสตรีในเขตเมืองของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชิต สองแก้ว. (2539). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ชีรวัดน์ นิจนตร. (2528). *การศึกษากับการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ชูลีพร รามัญ. (2540). *ผลของการให้คำปรึกษา แบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการใช้เวลาในการเรียนของนักเรียนชั้นป. 6 โรงเรียนบ้านคลองตะเคียน อ.หนองใหญ่ จ.ชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชอบ ชื่นชม. (2535). *ความรู้และความตระหนักของอาสาพัฒนาชุมชนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบท ศึกษากรณี : จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ สค.ม. (พัฒนาชุมชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ดรุณวรรณ ด้านพิทักษ์. (2535). *บทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ดุสิต คีรีมาศทอง. (2538). *การศึกษาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุโขทัย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ดาบทิพย์ ฐิติพงษ์พานิช. (2539). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออากรยอมรับการบริหารคุณธรรมโดยรวมของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาธารณสุข). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- ถนัด ม่วงมณี. (2526). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในงานการศึกษานอกโรงเรียนใน
ท้องถิ่นอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ. ม. (พัฒนาสังคม).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2538). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาฝ่าย
เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ทศพล กฤตยพิสิฐ. (2538). การมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตหนองจอก ที่มีผลต่อ
โครงการ/กิจกรรมการพัฒนา ตามแนวทาง “บรม” และ “บวร” เพื่อสร้างสรร
อุดมการณ์แผ่นดินทองหนองจอก. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ธวัช เบญจาทิกุล (2529). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวนาในการศึกษา :
หมู่บ้านชาวเขาชนะเลศการประกวดหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างของศูนย์พัฒนาและ
สงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. 2527. วิทยานิพนธ์ สส.ม.
(สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ธวัช พิริยปัญญบุตร. (2541). การศึกษาความคิดเห็นของกำนันผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับการมี
ส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ในจังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรง บัวศรี. (2528). “การเตรียมตัวเยาวชนเพื่องานและอาชีพในระดับประถมศึกษา” ใน
บทความวิทยุกระจายเสียง ชุด การศึกษาเพื่อการงานและอาชีพ. หน้า 80-82.
เรียบเรียงโดย ชม ภูมิภาค และคนอื่น ๆ. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- นภัสสร ค่องสกุล. (2539). ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน : กรณีศึกษาโรงเรียน
สมิทธิพงษ์ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- นลินี ไกรคุณาศัย และคนอื่น ๆ. (2535?). สุพรรณบุรี 400 ปี ยุทธหัตถี. กรุงเทพฯ :
ฟิวเจอร์เพรส.
- นันทนา สารกิจจานนท์. (2540). องค์ประกอบพื้นฐานและกระบวนการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
หนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิจัยและสถิติการศึกษา). เชียงใหม่ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.

- นาถ นาคพงษ์. (2540). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- นิดดา หงษ์วิวัฒน์. (2541). วินัยรากฐานการพัฒนาเด็ก. กรุงเทพฯ : แสงแดด.
- นิรัตน์ จุลเอียด. (2539). องค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัด
พัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- นุกุล สารวงศ์. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม
ISO 1400 ของพนักงานระดับหัวหน้างานในโรงงานอิเล็กทรอนิกส์.
ปริญญาโท กศ.ม. (อุตสาหกรรมการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุญยิ่ง โหมดเทศน์. (2530). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษา
เทศบาลเมืองชุมพร. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (พัฒนาชุมชน). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- บุปผา บุญธรรม. (2538). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรวิชา
ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บัณฑิตา ทองสิมา. (2536). การใช้โทรทัศน์ของเด็กภายในครอบครัว. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(การสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- ปฏิพัทธ์ สุวรรณศร. (2539). กระบวนการพัฒนาแฟ้มผลงานของนักเรียน (Portfolio
Development). กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อ
พัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์. (2539). การพัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมการ
รู้หนังสือขั้นต้นของเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ประดิษฐ์ มาสุข. (2542). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการดำเนินงานตาม
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ของผู้ดำเนินงาน :
ศึกษาเฉพาะกรณีในอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(ศิลปศาสตร). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ประพนธ์ ปิยรัตน์. (2534). เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการเรื่อง การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม.
กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประเวศ วะสี. (2539, เมษายน – พฤษภาคม). "ปฏิรูปการศึกษาไทยข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์
และมาตรการ." วารสารข้าราชการครู. 16(4) : 34.
- ประเสริฐ เปลี่ยนรังษี และคณะ. (ม.ป.ป.). แนะนำสุพรรณบุรี. สุพรรณบุรี : สุพรรณการพิมพ์.
- ผ่องศรี สมยา. (2544, มกราคม). "การเรียนรู้ตามความสนใจ," วารสารวิชาการ. 4(1) : 9.
- พีรพันธ์ บุณยะโสภณ. (2538). พฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วม
ในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (นิเทศศาสตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- เพียว เกาทัณฑ์ทอง. (2534). การศึกษาพฤติกรรมด้านวินัยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร.
- พลิชฐ์ พึ่งเดช. (2542). การศึกษาการใช้แฟ้มสะสมงานในการจัดการเรียนการสอนและการ
ประเมินผลของครูช่างอุตสาหกรรม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- พิชญานันท์ คงทน. (2538). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- พิบูลย์ แพนพา. (2538). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท
ศึกษาเฉพาะกรณี : ตำบลพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด. ภาคนิพนธ์
พบ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- พิมพ์ ตามี. (2539). *ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประถมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2531, กุมภาพันธ์). "การมีส่วนร่วมของประชาชน," *วารสารพัฒนาชุมชน*. 27(5) : 24 - 30.
- ภัชรา คติกุล. (2535). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาในทัศนะของอาสาพัฒนา*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ภัทรา กันแก้ว. (2539). *สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (คณิตศาสตร์ศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ภาวิไล ธาตุไพบูลย์. (2539). *บรรยากาศในชั้นเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูง : ศึกษาเฉพาะกรณี ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ภิญโญ ภูศรี. (2535). *ปัจจัยที่มีผลต่อการจะเข้ามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาในทัศนะของกรรมการบริหารสมาคมผู้ปกครองและครู*. วิทยานิพนธ์ ศศ. ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- มัญญ สอนเกิด. (2533). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชนในหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านพัฒนาเขต 7 ประจำปี 2532*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2539). *เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ Human Behavior หน่วยที่ 1 - 8*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มัทนา ปันม่วง. (2536). *องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

- มัย สุขเยี่ยม. (2535). รูปแบบการวางแผนพัฒนาการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมาโนช ห่วงศรี. (2538). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธชัย เฉลิมชัย และ อุทัยวรรณ เฉลิมชัย. (2543). รายงานการวิจัย รูปแบบและพัฒนาการจัดการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ยุพิน ระพีพันธุ์. (2544). ความรู้ ทักษะคิดและการจัดการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้งในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ สก.ม. (สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. (2534). คู่กับลูกเรื่องเพศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แพลน พับลิชชิ่ง.
- เยาวภา ทนชัยบุตร. (2542). การสอนเพื่อสร้างคนเก่ง ดี มีสุข. สุราษฎร์ธานี : สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- เยาวเรศ ไหลอุดม. (2541). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- รักชนก โสภากิต. (2542). การมีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). "การศึกษาแห่งชาติในอุดมคติ," ใน ปฏิรูปการศึกษา : แนวคิดและหลักการตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. หน้า 35 – 51. บรรณาธิการโดย ไพฑูรย์ สินลารัตน์. กรุงเทพฯ : วิทยุชน.
- รุ่งเรือง สุขภิรมย์. (2544, กุมภาพันธ์). "ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในระดับสถานศึกษา : ประสพการณ์จากนานาประเทศ," วารสารวิชาการ. (4) 2 : 11-12.

- รุ่งเรือง สุขาภิรมย์ และอรุณี สถานพงษ์. (2544). รายงานการศึกษา เรื่อง ความร่วมมือ
ระหว่างบ้านและโรงเรียน. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- วรวิทย์ อรรถโกวิทชาติ. (2541). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน ต่อการ
ป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในเขตดลิ่งชั้น
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วลีรัตน์ รักแตงาม. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างแผนการเลือกอาชีพกับความสนใจในอาชีพ
ของเด็กและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการเลือกอาชีพของเด็กนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนใน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตอำเภอเมือง
จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ พ.ม. (สุขภาพจิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วสิน แก้วป้องปก. (2538). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- วันทนี วาสิกะสิน. (2526). ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์
ศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันทนี วาสิกะสิน และคนอื่นๆ. (2537). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วาริน แซ่ตัน. (2543). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความ
พึงพอใจในการทำงานของครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา.
ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วารี กติกา. (2540). การรับรู้และแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัด
อนุบาลศึกษาโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2543). "การศึกษาแห่งชาติในอุดมคติ," ใน ปฏิรูปการศึกษา : แนวคิดและ
หลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. หน้า 15 – 34.
บรรณาธิการโดย ไพฑูรย์ สินลารัตน์. กรุงเทพฯ : วิทยุชน.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2541). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิรัช ลภรัตนกุล. (2540). การประชาสัมพันธ์ (Public relation) สมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิเศษ ชินวงศ์. (2544, กุมภาพันธ์). "ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในระดับสถานศึกษา : ประสพการณ์จากนานาชาติ," *วารสารวิชาการ*. (4) 2 : 37-41.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2541, พฤษภาคม – สิงหาคม). "ทำไมคนไทยจึงไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าที่ควร? คำถามที่ต้องการคำตอบ," *ธรรมศาสตร์*. 24(2) : 100 – 111.
- ศศิธร ศรีวิเชียร. (2538). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2542). *ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม*. สกลนคร : คณะวิชาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- ศิริกุล ชุนะวรรณ. (2538). *การศึกษาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริมา พองคำ. (2541). *ความรู้และแหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภสิริ องค์กรกุล. (2528). *ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการการศึกษานอกระบบด้านอาชีพ ตามความคิดเห็นของพัฒนากรและกำนันในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ไตรลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล. (2538). *บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สนิท ขาวสอาด. (2539). *ปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น : ศึกษากรณีโครงการประปาหมู่บ้านอำเภอเมืองนครพนมและอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (วิชาการปกครอง). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สมใจ กล้าหาญ. (2535). สภาพการส่งเสริมของผู้ปกครองทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมนึก ปัญญาสิงห์. (2541, พฤศจิกายน – 2542, เมษายน). "การทำงานแบบมีส่วนร่วม
(Participatory Working Approach)," *มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์*. 16(2) : 23 – 35.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2541). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). สังคมวิทยาชุมชน : หลักการศึกษา วิเคราะห์และปฏิบัติงาน
ชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น : คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น.
- สโรชรัตน์ ศิริรัตน์. (2531). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในกิจกรรม
กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน บ้านจันทาร ตำบลจันทาร อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัด
ร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สลิลลา แสงมณี. (2539). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเทศบาล จังหวัดชลบุรี และโรงเรียนสังกัด
เมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประถมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาดา ปัทมเจริญ. (2539). การศึกษาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(วิทยาศาสตร์ศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
ถ่ายเอกสาร.
- สุชาติ โสมประยูร และ วรณี โสมประยูร. (2541). เพศศึกษา SEXUALITY EDUCATION.
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุดารัตน์ แซ่ซี้. (2541). ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน
อนุบาลเอกชน ในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- สุทิศ ชินณะวงศ์. (2542). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับการปฏิรูปการศึกษาของครู
ช่างอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุพจน์ เบญจามฤต. (2541). การศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนพลุดาหลวงวิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี จันทร์ชลอ. (2542). การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2540). แฟ้มสะสมงาน Portfolio. กรุงเทพฯ : ที.พี. พรินท์
- สุวรรณ มานะโรจนานนท์. (2542). ปัจจัยเกื้อหนุนความสามารถในการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสตรีพื้นที่จังหวัดเขตปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ สด.ม. (พัฒนาชุมชน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุปรียา ลาภบุญเรือง. (2530). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุรียา อยู่สุขเจริญ. (2537). ความต้องการพัฒนาบุคลากรประจำการของครูผู้สอน และปัญหาในการดำเนินการพัฒนาบุคลากรประจำการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 7-8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์และคนอื่นๆ. (2538). รายงานการวิจัยการศึกษาทั้งงานอาชีพ : ผลกระทบจากการจัดการศึกษาด้านอาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- แสงวาท วงศ์ใหญ่. (2538). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). เอกสารการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ลำดับที่ 7. เรื่อง จุดประกายการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- (2539). การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา เอกสารชุดพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริง กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพิเศษ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *มาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช*

2541 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ :

คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2535). *การจัดการสิ่งแวดล้อมประเภทขยะมูล*

ฝอย. กรุงเทพฯ : สำนักงานสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*

พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.

สำนักโครงการพิเศษสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542, พฤษภาคม).

“การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้,” *ประชาศึกษา*. (49) 2 : 3-14.

สำนักราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

เสาวนีย์ ศรีมนตรี. (2539). *การเปรียบเทียบผลงานของการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้สถาน*

การณ์จำลองที่มีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้น ป. 5 โรงเรียนวัดบ่อ (นนทวิทยา)

อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อัจฉรา จิตรวงศนันท์. (2539). *สภาพ ปัญหา และความต้องการ การจัดการเรียนการสอน*

กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์

ศษ.ม. (ประถมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ถ่ายเอกสาร.

อารยา วัฒนกิจ. (2526). *ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน*

กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

อุทัย ดุลยเกษม. (2534). “คุณภาพประชากรกับการศึกษา,” ใน *รายงานการสัมมนาเรื่อง*

คุณภาพประชากรไทยในทศวรรษหน้า. หน้า 3-136. บรรณาธิการโดย กฤตยา

อาชวณิชกุล. นครปฐม : เอกสารหมายเลข 155 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม

มหาวิทยาลัยมหิดล.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). “การศึกษาแห่งชาติในอุดมคติ,” ใน *ปฏิรูปการศึกษา : แนวคิด*

และหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. หน้า 181 – 201.

บรรณาธิการโดย ไพฑูรย์ สินลารัตน์. กรุงเทพฯ : วิทยุชน.

อุทุมพร จามรมาน. (2530) *แบบสอบถาม : การสร้างและการใช้*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อนุชิต กุลมาลา. (2543). *บทบาทของครูแนะแนวในการใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.*
- อรรณพ พานิชปฐมพงษ์. (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้น ป.6 ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- Anthony Waltman, Ralph. (1996, June). "The politics of participation in a school-community-business-collaborative," *Dissertation Abstracts International*. 56 (12) : 4632 – A.
- Bloom, Benjamin S. (1975). *Taxonomy of Education Objective Hand Book 1 : Cognitive Domain*. New York : David McKay Company.
- Callahan, Kevin, Rademacher, Joyce A. and Hildreth, Bertina L. (1998, May-June). "The effect of Parent participation in strategies to improve the homework performance of students who are at risk," *Remedial and special education*. 19 (3) : 131 – 141.
- Cohen, John M. and Uphoff, Norman T. (1977). *Rural development Participation : concepts and measures for project design, implementation and evaluation*. p. 27 – 58. Published by the rural development committee center for international studies Cornell University.
- Coots, Jenneifer J. (1998, Win). "Family resources and parent participation in schooling activities for their children with developmental delays," *Journal of special education*. 31 (4) : 498 – 520.
- Edward Simpson, Ian. (1998, August). "Collaborative/Participative Curriculum Development in an Adult ESL Setting," *Dissertation Abstracts International*. 36(04) : 878 – A.
- Ervin, William. (1976). *Participation Management : Concept Theory and Implementation*. Atlanta Ga : Georgia State University.
- Forsythe, Lillian A. (1993). *Teacher – As – Researcher : Empowering Children And Involving Parents in the Evaluation Process*. M.Ed. Dissertation, The University of Regina (Canada).

- Gramet, Kathleen Byrne. (1997, November). "Parent participation in shared decision-making: How is it working? (Parent involvement, School districts)," *Dissertation Abstracts International*. 58(05) : 1516 – A.
- Jonathan Levine, Marc. (1998, December). "Knowledge Diffusion in Organization Studies : The case of Participative Management," *Dissertation Abstracts International*. 59(06) : 3104 – A.
- Ketelaar, Marjolijn, et al. (1998, Sum). "Parent participation in intervention programs for children with cerebral palsy: A review of research," *Topics in early childhood special education*. 18 (2) : 108 – 117.
- Kreps, Gary. (1986). *Organizational Communication : Theory and Practice*. New York : Longman.
- Lopez, Marquez, Irma Teresa. (1998, December). "Parental views on participation, dual language education, and bilingualism," *Dissertation Abstracts International*. 59 (06) : 1877 – A.
- Louise, Wehman Therese. (1998, June). "Parental perceptions of current and ideal levels of family participation in early intervention program practices in Illinois (Parent involvement)," *Dissertation Abstracts International*. 58 (12) : 4551 – A.
- Louise, Wehman Therese. (1998, Sum). "Family-centered early intervention services: Factors contributing to increased parent involvement and participation," *Focus on autism and other developmental disabilities*. 13 (2) : 80 – 86.
- Rock, Catherine F. (1995, March). "School board types and Community participation in decision-making," *Dissertation Abstracts International*. 56 (09) : 3403 – A.
- Ross, Bernard H., Levine Myron A. and Stedman, Murray S., Jr. (1991). *Urban politics Power in Metropolitan America*. 4th ed. F.E. Peacock Publishers, Inc. Itasca, Illinois.
- Wayne, Mondy, R. and Premeaux, Shane R. (1995). *Management-concepts practices, and skills*. 7th ed. A Simon & Schuster Company, U.S.A.
- Yadav. (1980). *Local level Planning and Rural Development Alternatives Strategy*. New Delhi : Concept Publishing Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถามในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/3๔๕3

วันที่ ๔๘ มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรพินทร์ ชุชม และ อาจารย์พรรณี บุญประกอบ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพร ะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย นสว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ 3442

วันที่ ๔๘ มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทบ 1012/3440

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางลำควน ไกรคุณาศัย หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทบ 1012/ 3441

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๕ มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านรางกะท่อม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์กฤตเจต มธุรสจันทร เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 3๙3๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔๘ มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดไผ่เกาะโพธิ์งาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ให้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างเดือน มิถุนายน – กรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ค่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119 .

ที่ ทม 1012/ 3 93 9

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๔ มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านรางกระทุ่ม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ให้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างเดือน กรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทบ 1012/ ๒๐๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕๕๕ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทบ 1012/ ๒๕๔๖ / ๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๕ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโลกโคกเคผ่า

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน คอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทบ 1012/ ๐๐17

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙๙ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดนิเวศน์ธรรมาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณี หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทบ 1012/

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดสามทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลั่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน คอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทบ 1012/ ๒๕๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๕ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดคอนคาต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ ๑๙๙ ๖๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๕ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดกุฎีทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตรระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลั่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน คอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทบ 1012/ ๑๐๖๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๕ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านหนองขาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน คอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 คอ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ ๑๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๕ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดไผ่ขวาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ไพโรจน์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทบ 1012/ ๒๕๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕๔๕ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดอู่ยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัช พานิชวงษ์ นิสิตรระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตรมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน คอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัช พานิชวงษ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้
และเจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง
นักเรียน

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการ
เรียนรู้ของนักเรียน

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. โปรดตอบคำถามทุกข้อตามคำชี้แจงในแต่ละตอน กรุณายกเว้นคำตอบข้อใด
ข้อหนึ่ง เพราะจะทำให้ข้อมูลในการศึกษาไม่สมบูรณ์

4. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และไม่ต้องลงชื่อของท่าน คำตอบ
ของท่านจะถือว่าเป็นความลับเพื่อสำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้น และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้
ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

คำชี้แจงเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน แต่ละตอนประกอบด้วยกลุ่มคำถามจำนวนหนึ่ง
ผู้วิจัยใคร่ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามทุกตอนโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหรือช่องว่าง
ให้ตรงตามความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านมากที่สุดหรือตรงกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับตัวท่าน
มากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ก. เพศ

(.....) ชาย

(.....) หญิง

ข. วุฒิการศึกษาสูงสุด

(.....) ระดับประถมศึกษา (ป. 1 – 6)

(.....) ระดับมัธยมศึกษา (ม. 1 – 6 หรือ เทียบเท่า)

(.....) สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา (อนุปริญญา และปริญญาหรือเทียบเท่า)

ค. อาชีพ

(.....) เกษตรกรรม

(.....) ค้าขาย

(.....) ข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

(.....) พนักงานบริษัท

(.....) รับจ้าง

(.....) อื่น ๆ (ระบุ)

ง. จำนวนบุตร

(.....) มีบุตรน้อย (1 – 3 คน)

(.....) มีบุตรมาก (4 คนขึ้นไป)

จ. ตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น

(.....) มีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น ได้แก่

(.....) กำนัน

(.....) สารวัตรกำนัน

(.....) ผู้ใหญ่บ้าน

(.....) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

(.....) ผู้นำกลุ่มแม่บ้าน

(.....) ผู้นำกลุ่มเกษตรกร

(.....) แพทย์ประจำตำบล

(.....) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

(.....) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(.....) กรรมการกองทุนหมู่บ้าน

(.....) อื่น ๆ (ระบุ)

(.....) ไม่มีตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น

**ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ และ
เจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนักเรียน**

ก. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกแสดงความคิดเห็นให้ตรงกับระดับความรู้ของท่านซึ่งมี 3 ระดับ คือ

มาก ปานกลาง และ น้อย โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับ
ความรู้ของท่านมากที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับความรู้		
	มาก	ปาน กลาง	น้อย
1. ท่านให้ความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากบทเรียนให้กับนักเรียนได้			
2. ท่านรู้วิธีการส่งเสริมให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้จากโรงเรียนมาใช้ ในชีวิตประจำวัน			
3. ท่านมีวิธีการดูแลเรื่องสอนการบ้านให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม			
4. ท่านมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการส่งเสริมและ สนับสนุนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เช่น อธิบายการบ้าน, หาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนรู้, หาหนังสือให้อ่านเพิ่มเติมและพาไปศึกษาที่แหล่ง เรียนรู้			
5. ท่านรู้วิธีการดูแลสุขภาพร่างกายของนักเรียนให้สมบูรณ์แข็งแรง			
6. ท่านรู้วิธีการดูแลด้านจิตใจของนักเรียนให้เป็นคนร่าเริง			

ข. เจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกแสดงความคิดเห็นให้ตรงกับระดับความรู้สึกของท่านซึ่งมี 3 ระดับ คือ เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง และเห็นด้วยน้อย โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน ช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

เจตคติต่อการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น		
	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย
1. ความต้องการให้นักเรียนมีคุณภาพมีผลต่อความรู้สึกของท่านในการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน			
2. ความตั้งใจสอนอย่างจริงจังของครูทำให้ท่านต้องการมีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน			
3. การที่ผู้ปกครองนักเรียนให้ความช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องการเรียนทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น			
4. การเรียนรู้ที่โรงเรียนเป็นหน้าที่ของครู การเรียนรู้ที่บ้านเป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง			
5. บ้านและโรงเรียนต้องร่วมมือกันพัฒนาการศึกษา นักเรียนจึงจะมีคุณภาพ			
6. ครูและผู้ปกครองจะต้องประสานงานกันอย่างใกล้ชิดจึงจะช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนได้			
7. ครูและผู้ปกครองนักเรียนควรให้ข้อมูลที่เป็นจริงเพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียน			

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

ก. ด้านความรู้

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกแสดงความคิดเห็นให้ตรงกับระดับการปฏิบัติของท่านซึ่งมี 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการปฏิบัติที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น			
1. ท่านเล่าเรื่องสภาพแวดล้อมที่เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรีให้นักเรียนฟัง			
2. ท่านพานักเรียนไปดูสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี			
3. เมื่อนักเรียนถามเกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นท่านสามารถอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้			
4. ท่านเคยไปเยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี			
5. ท่านเคยพานักเรียนไปศึกษาหาความรู้และเยี่ยมชมสถานที่สำคัญ เช่น วัดป่าเลไลยก์ ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง วัดแคและสระศักดิ์สิทธิ์ ทั้ง 4 เป็นต้น			
การกำกับดูแลการทำการบ้าน			
1. ท่านมีส่วนร่วมดูแลการทำการบ้านของนักเรียน			
2. ท่านได้ลงชื่อรับรองการทำการบ้านของนักเรียน			
3. ท่านสอนการทำการบ้านให้นักเรียนที่บ้านได้เมื่อนักเรียนสงสัย			
4. ท่านคอยควบคุมการทำการบ้านของนักเรียนอยู่เสมอ			
5. ท่านสามารถแก้ปัญหาการไม่ทำการบ้านของนักเรียนได้			

การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
<u>ความร่วมมือกับโรงเรียนประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริง</u>			
1. ท่านสามารถให้ข้อมูลของนักเรียนประกอบการประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริงได้			
2. ท่านสามารถช่วยพัฒนาการเรียนของนักเรียนได้จากการรับรู้ผลการประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน			
3. ท่านสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับหลังจากทราบผลการประเมินให้กับโรงเรียน			
4. ท่านแนะนำนักเรียนในการแก้ไขข้อบกพร่องจากการประเมินเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น			
5. ท่านให้ข้อเสนอแนะในการประเมินตนเองของนักเรียนด้วยวิธีการที่ถูกต้อง			
<u>การให้คำปรึกษา</u>			
1. ท่าน คอยดูแลรับฟังปัญหา และแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน			
2. ท่านให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ แก่นักเรียนถึงวิธีการเรียนหนังสือให้มีผลการเรียนดีขึ้น			
3. ท่านช่วยนักเรียนแก้ปัญหาในการปรับตัวเข้ากับเพื่อนที่โรงเรียน			
4. ท่านมีความพร้อมที่จะให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวของนักเรียนเสมอเมื่อนักเรียนขอคำปรึกษา			
5. นักเรียนมีความไว้วางใจที่จะปรึกษาและเปิดเผยความในใจกับท่านทุกเรื่อง			
6. ท่านพร้อมที่จะรับฟังปัญหาของนักเรียนและให้คำแนะนำด้วยความห่วงใย			

ข. ด้านพฤติกรรม

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกแสดงความคิดเห็นให้ตรงกับระดับการปฏิบัติของท่านซึ่งมี 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการปฏิบัติที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
วินัยของนักเรียน			
1. ท่านมีส่วนสร้างเสริมระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน			
2. ท่านฝึกให้นักเรียนรู้จักวางแผนในการใช้จ่ายเงินในเรื่องส่วนตัว			
3. ท่านส่งเสริมให้นักเรียนรับผิดชอบตนเองโดยให้ช่วยเหลือตัวเองในเรื่องส่วนตัว			
4. ท่านฝึกให้นักเรียนรู้คุณค่าของสิ่งของและบำรุงรักษาสิ่งของของตนเอง			
5. ท่านฝึกให้นักเรียนได้เลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อร่างกาย			
การส่งเสริมความประพฤติ			
1. ท่านฝึกให้นักเรียนรู้จักทำความเคารพผู้ใหญ่			
2. ท่านฝึกให้นักเรียนใช้คำพูดที่สุภาพกับบุคคลทั่วไป			
3. ท่านคอยควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นบุคคลที่ตรงต่อเวลาอยู่เสมอ			
4. ท่านฝึกพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนด้วยการไม่พูดเท็จ			
5. ท่านฝึกให้นักเรียนได้รู้จักปฏิบัติตามระเบียบประเพณีนิยมของท้องถิ่น โดยการให้นักเรียนไปร่วมงานประเพณีของท้องถิ่น			
6. ท่านฝึกให้นักเรียนรู้จักต้อนรับแขกที่มาเยี่ยมเยียนที่บ้าน			

การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
เพศศึกษา			
1. ท่านคอยแนะนำให้นักเรียนได้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายที่เป็นไปตามวัยของนักเรียน			
2. ท่านฝึกให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้ามและเพศเดียวกันตามวัยที่เหมาะสม			
3. ท่านแนะนำให้นักเรียนรู้เรื่องอันตรายของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์			
4. ท่านฝึกให้นักเรียนรู้จักดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายทุกส่วน			
5. ท่านแนะนำนักเรียนให้รู้จักคบเพื่อนต่างเพศและการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากเพื่อนต่างเพศ			

ค. ด้านอาชีพ

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกแสดงความคิดเห็นให้ตรงกับระดับการปฏิบัติของท่านซึ่งมี 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการปฏิบัติที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ด้านอาชีพ			
1. ท่านส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักปลูกพืชผักสวนครัวหรือทำงานอื่น ๆ เพื่อสร้างนิสัยในการประกอบอาชีพ			
2. ท่านให้นักเรียนในปกครองช่วยเหลืองานอาชีพของครอบครัวเพื่อฝึกให้มีความรักการทำงานอยู่เสมอ			
3. ท่านให้นักเรียนช่วยทำงานซึ่งเป็นอาชีพของครอบครัว			
4. ท่านฝึกให้นักเรียนช่วยทำงานบ้านได้แก่ ทำความสะอาดบ้าน เสื้อผ้า สิ่งของเครื่องใช้และประกอบอาหารประจำวัน			

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
ผู้ตรวจความถูกต้องของแบบสอบถาม

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพินท์ ชูชม อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร. พรรณี บุญประกอบ อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. นางลำดวน ไกรคุณาศัย หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
5. นางสาวกฤษณาท มธุรสจันทร อาจารย์ 3 โรงเรียนบ้านรางกะท่อม
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เมืองสุพรรณบุรี

ภาคผนวก ค

รายชื่อกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

**รายชื่อกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
แยกเป็น 8 กลุ่มโรงเรียน จำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 63 โรงเรียน ดังนี้**

1. กลุ่มโรงเรียนท่าระหัด จำนวน 7 โรงเรียน ดังนี้
 - 1.1 โรงเรียนสุพรรณภูมิ
 - 1.2 โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี
 - 1.3 โรงเรียนวัดโพคอย
 - 1.4 โรงเรียนวัดคันทศ
 - 1.5 โรงเรียนวัดมเหยงคณ์
 - 1.6 โรงเรียนวัดแก้ว
 - 1.7 โรงเรียนวัดหัวไผ่
2. กลุ่มโรงเรียนไผ่ขวาง จำนวน 7 โรงเรียน ดังนี้
 - 2.1 โรงเรียนวัดไผ่ขวาง
 - 2.2 โรงเรียนวัดดอนกลาง
 - 2.3 โรงเรียนบ้านรางกะทุ่ม
 - 2.4 โรงเรียนวัดดอนตาล
 - 2.5 โรงเรียนวัดไผ่เกาะโพธิ์งาม
 - 2.6 โรงเรียนวัดโคกโคเฒ่า
 - 2.7 โรงเรียนวัดหน่อสุวรรณ
3. กลุ่มโรงเรียนโพธิ์พระยา จำนวน 10 โรงเรียน ดังนี้
 - 3.1 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์
 - 3.2 โรงเรียนวัดพิหารแดง
 - 3.3 โรงเรียนวัดจันทร์
 - 3.4 โรงเรียนวัดวังกุ่ม
 - 3.5 โรงเรียนวัดพริ้ว
 - 3.6 โรงเรียนวัดลาดตาล
 - 3.7 โรงเรียนวัดดอนเจดีย์ราษฎร์บูรณะ
 - 3.8 โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 4
 - 3.9 โรงเรียนบ้านดอนโพ
 - 3.10 โรงเรียนบ้านกิโสดแปด

4. กลุ่มโรงเรียนดอนก่ายาน จำนวน 6 โรงเรียน ดังนี้
 - 4.1 โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์
 - 4.2 โรงเรียนวัดกุฎีทอง
 - 4.3 โรงเรียนวัดนิเวศน์ธรรมาราม
 - 4.4 โรงเรียนวัดวังพระนอน
 - 4.5 โรงเรียนวัดพันคำสิง
 - 4.6 โรงเรียนวัดอุ้ยา
5. กลุ่มโรงเรียนบ้านโพธิ์ จำนวน 9 โรงเรียน ดังนี้
 - 5.1 โรงเรียนวัดประชุมชน
 - 5.2 โรงเรียนวัดโพธิ์ท่าทราย
 - 5.3 โรงเรียนวัดบ้านโพธิ์ตะวันออก
 - 5.4 โรงเรียนวัดบ้านโพธิ์ตะวันตก
 - 5.5 โรงเรียนวัดศิระเกษ
 - 5.6 โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง
 - 5.7 โรงเรียนวัดไทรรัตนาราม
 - 5.8 โรงเรียนวัดอุทุมพราราม
 - 5.9 โรงเรียนวัดใหม่รัตนเจดีย์
6. กลุ่มโรงเรียนสวนแตง จำนวน 7 โรงเรียน ดังนี้
 - 6.1 โรงเรียนวัดสวนแตง
 - 6.2 โรงเรียนวัดสังฆายเถร
 - 6.3 โรงเรียนวัดไผ่ลูกนก
 - 6.4 โรงเรียนวัดไผ่ปลากแม่
 - 6.5 โรงเรียนวัดราชสุวรรณธรรม
 - 6.6 โรงเรียนวัดพระธาตุ
 - 6.7 โรงเรียนวัดลาดกระจับ
7. กลุ่มโรงเรียนสระแก้ว จำนวน 7 โรงเรียน ดังนี้
 - 7.1 โรงเรียนบ้านท่าเสด็จ
 - 7.2 โรงเรียนวัดเขาหิน
 - 7.3 โรงเรียนบ้านหลักเมตร
 - 7.4 โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม

- 7.5 โรงเรียนบ้านหนองบอน
- 7.6 โรงเรียนบ้านหนองปรือ
- 7.7 โรงเรียนบ้านบางกุ้ง

- 8. กลุ่มโรงเรียนตลิ่งชัน จำนวน 10 โรงเรียน ดังนี้
 - 8.1 โรงเรียนวัดสกุณปั๊กซี่
 - 8.2 โรงเรียนวัดสามทอง
 - 8.3 โรงเรียนวัดสุวรรณาคี
 - 8.4 โรงเรียนเมืองสุพรรณบุรี
 - 8.5 โรงเรียนวัดอินทร์ศรีทวาราชฎร์
 - 8.6 โรงเรียนวัดสระประทุม
 - 8.7 โรงเรียนวัดจำปี
 - 8.8 โรงเรียนวัดหนองโสน
 - 8.9 โรงเรียนบ้านหนองขาม
 - 8.10 โรงเรียนวัดสำนักตะเภา

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสุวัช พานิชวงษ์
วันเดือนปีเกิด	20 ตุลาคม 2501
สถานที่เกิด	อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 57 หมู่ที่ 5 ตำบลท่าระหัด อำเภอเมือง สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี 72000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ใหญ่
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดหนองสุวรรณ หมู่ที่ 3 ตำบลโคกโคเฒ่า อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี 72000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น (ป.กศ.ต้น) จาก วิทยาลัยครูนครปฐม
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) จาก วิทยาลัยครูนครปฐม
พ.ศ. 2526	กศ.บ. (สุศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ